

Bibliography

The Rijksmuseum paintings catalogues are listed separately at the end (p. 30).

- Van der Aa I-XXI, 1852-78 A.J. van der Aa, *Biographisch woordenboek der Nederlanden, bevattende levensbeschrijvingen van zoodanige personen, die zich op eenigerlei wijze in ons vaderland hebben vermaard gemaakt*, 21 vols., Haarlem 1852-78
- Abbing I-II, 1841-42 C.A. Abbing, *Geschiedenis der stad Hoorn, hoofdstad van West-Vriesland, gedurende het grootste gedeelte der XVII en XVIII eeuw, of vervolg op Velius Chronyk*, 2 vols., Hoorn 1841-42
- Adams 1985 A.J. Adams, *The paintings of Thomas de Keyser (1596/97-1667): a study of portraiture in seventeenth-century Amsterdam*, 4 vols., diss., Harvard University, Cambridge (Mass.) 1985; Ann Arbor 1988
- Adams 1995 A.J. Adams, 'Civic guard portraits: private interests and the public sphere', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XLVI* (1995), pp. 169-97
- Album studiosorum* 1875 *Album studiosorum academiae lugduno batavae MDLXXV-MDCCCLXXV*, The Hague 1875
- Alciato 1550 (1996) Andrea Alciato, *Emblemata*, Lyon 1550, trans. B.I. Knott, Aldershot 1996
- Coll. cat. Alkmaar 1997 S. de Vries (ed.), *De zestiende- en zeventiende-eeuwse schilderijen van het Stedelijk Museum Alkmaar*, Zwolle 1997
- Allen 1987 E.J. Allen, *The life and art of Pieter Molyn*, diss., University of Maryland, College Park, 1987; Ann Arbor 1987
- Alpers 1983 S. Alpers, *The art of describing: Dutch art in the seventeenth century*, Chicago/London 1983
- Alting Mees 1913 N. Alting Mees, 'Aanteekeningen over oud-Rotterdamsche kunstenaars', *Oud Holland XXXI* (1913), pp. 141-44
- Ampzing 1621 S. Ampzing, *Het lof der stad Haerlem in Hollandt*, Haarlem 1621
- Ampzing 1628 S. Ampzing, *Beschryvinge ende lof der stad Haerlem in Holland*, Haarlem 1628 (reprint Amsterdam 1974)
- Amsterdam 1845 *Tentoonstelling van schilderijen door oude meesters te Amsterdam*, Amsterdam (Koninklijke Academie) 1845
- Amsterdam 1858 *Tentoonstelling van voorwerpen uit vroegeren tijd*, Amsterdam (Arti et Amicitiae) 1858
- Amsterdam 1867 *Tentoonstelling van zeldzame en belangrijke schilderijen van oude meesters*, Amsterdam (Arti et Amicitiae) 1867
- Amsterdam 1872 *Tentoonstelling van zeldzame en belangrijke schilderijen van oude meesters in de kunstzalen der maatschappij 'Arti et Amicitiae'*, Amsterdam (Arti et Amicitiae) 1872
- Coll. cat. Amsterdam 1876 D. van der Kellen Jr, *Catalogus van het Museum van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, gesticht in 1858*, Amsterdam 1876
- Amsterdam 1903 [F. Lugt], *Catalogue des oeuvres de Jan van Goyen réuniés par M.M. Frederik Muller & Cie au Musée Communal de la ville d'Amsterdam*, Amsterdam (Stedelijk Museum) 1903
- Amsterdam 1925 *Historische tentoonstelling Amsterdam 1925*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1925
- Amsterdam 1937 *Bijbeltentoonstelling: Statenvertaling 1637-1937*, Amsterdam (Museum Fodor) 1937
- Coll. cat. Amsterdam 1952 T.H. Lunsingh Scheurleer, *Catalogus van meubelen en betimmeringen*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1952
- Amsterdam 1962 B. Haak, *Kinderen in de Nederlandse schilderkunst 1480-1700*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1962
- Amsterdam 1965 M. Kok, *Arm in de Gouden Eeuw*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1965-66
- Amsterdam 1970 B. Haak, *17e-eeuwse schilderijen uit de verzameling Willem Russell*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1970
- Coll. cat. Amsterdam 1973 J. Leeuwenberg and W. Halsema-Kubes, *Beeldhouwkunst in het Rijksmuseum*, Amsterdam 1973
- Coll. cat. Amsterdam 1975/79 A. Blankert and R. Ruurs, *Amsterdams Historisch Museum: schilderijen daterend van voor 1800: voorlopige catalogus*, Amsterdam 1975/79
- Amsterdam 1976 E. de Jongh et al., *Tot lering en vermaak: betekenissen van Hollandse genrevoorstellingen uit de 17de eeuw*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1976
- Coll. cat. Amsterdam 1978 K.G. Boon, *Netherlandish drawings of the fifteenth and sixteenth centuries*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1978
- Coll. cat. Amsterdam 1979 M. Schapelhouman, *Tekeningen van Noord- en Zuidnederlandse kunstenaars geboren voor 1600: oude tekeningen in het bezit van de gemeentemusea van Amsterdam, waaronder de collectie Fodor*, Amsterdam 1979
- Amsterdam 1980 I. de Groot and T. Vorstman, *Zeilschepen: prenten van de Nederlandse meesters van de zestiende tot de negentiende eeuw | Sailing ships: prints by the Dutch masters from the sixteenth to the nineteenth century*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1980
- Amsterdam 1981 P. Schatborn, *Figuurstudies: Nederlandse tekeningen uit de 17de eeuw*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1981-82
- Amsterdam 1984a N. Bakker et al., *Masters of Middelburg: exhibition in the honour of Laurens J. Bol*, Amsterdam (Kunsthandel K. & V. Waterman) 1984
- Amsterdam 1984b P.J.J. van Thiel and C.J. de Bruyn Kops, *Prijst de lijst: de Hollandse schilderijenlijst in de zeventiende eeuw*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1984
- Amsterdam 1989a J.E. Huisken and F. Lammertse, *Het kunstbedrijf van de familie Vingboons: schilders, architecten en kaartmakers in de gouden eeuw*, Amsterdam (Koninklijk Paleis) 1989
- Amsterdam 1989b J. Driessen, *Russen en Nederlanders: uit de geschiedenis van de betrekkingen tussen Nederland en Rusland*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1989
- Amsterdam 1991a A. Tümpel and P. Schatborn, *Pieter Lastman: leermeester van Rembrandt/Pieter Lastman: the man who taught Rembrandt*, Amsterdam (Museum Het Rembrandthuis) 1991
- Amsterdam 1991b C. Tümpel et al., *Het Oude Testament in de schilderkunst van de Gouden Eeuw*, Amsterdam (Joods Historisch Museum) 1991
- Amsterdam 1993 G. Luijten and A. van Suchtelen (eds.), *Dawn of the Golden Age: northern Netherlandish art 1580-1620*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1993-94
- Coll. cat. Amsterdam 1993 *Nederlandse kunstenaars geboren tussen 1600 en 1660*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1993
- Amsterdam 1995 J. Huisken et al. (eds.), *Jacob van Campen: het klassieke ideaal in de Gouden Eeuw*, Amsterdam (Koninklijk Paleis) 1995
- Amsterdam 1997 E. de Jongh and G. Luijten, *Mirror of everyday life: genreprints in the Netherlands 1550-1700*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1997

- Coll. cat. Amsterdam 1998 M. Schapelhouman and P. Schatborn, *Dutch drawings of the seventeenth century in the Rijksmuseum, Amsterdam: artists born between 1580 and 1600*, 2 vols., Amsterdam 1998
- Amsterdam 1999 A. Wallert (ed.), *Still lifes: technique and style: an examination of paintings from the Rijksmuseum*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1999
- Amsterdam 2000a K. Zandvliet et al., *Maurits: Prins van Oranje*, Amsterdam (Rijksmuseum) 2000
- Amsterdam 2000b J. Kiers et al., *The glory of the Golden Age: Dutch art of the 17th century: painting, sculpture and decorative art*, Amsterdam (Rijksmuseum) 2000
- Amsterdam 2001 P. Schatborn, *Tekenen van warmte: 17de-eeuwse Nederlandse tekenaars in Italië/Drawn to warmth: 17th-century Dutch artists in Italy*, Amsterdam (Rijksmuseum) 2001
- Coll. cat. Amsterdam 2001 J.P. Filedt Kok et al. (eds.), *Netherlandish art in the Rijksmuseum 1600-1700*, Amsterdam 2001
- Amsterdam 2002a N. Middelkoop (ed.), *Kopstukken: Amsterdammers geportretteerd 1600-1800*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 2002-03
- Amsterdam 2002b K. Zandvliet (ed.), *The Dutch encounter with Asia 1600-1950*, Amsterdam (Rijksmuseum) 2002-03
- Amsterdam 2003 M. Schinn et al., *Vincent's choice: the Musée imaginaire of Van Gogh*, Amsterdam (Van Gogh Museum) 2003
- Amsterdam 2004 E. Bergvelt et al. (eds.), *De Hollandse meesters van een Amsterdamse bankier: de verzameling van Adriaan van der Hoop (1778-1854)*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum and Rijksmuseum) 2004-05
- Amsterdam-Braunschweig 1983 S. Segal, *A fruitful past: a survey of the fruit still lifes of the Northern and Southern Netherlands from Bruegel till Van Gogh*, Amsterdam (Gallery P. de Boer), Braunschweig (Herzog Anton Ulrich-Museum) 1983
- Amsterdam-Bremen 1981 H.-U. Beck, *Jan van Goyen 1596-1656: conquest of space: paintings from museums and private collections*, Amsterdam (Kunsthandel K. & V. Waterman), Bremen (Carl Ed. Schünemann KG) 1981
- Amsterdam-Cleveland 1999 A. Chong and W. Kloek, *Still-life paintings from the Netherlands 1550-1720*, Amsterdam (Rijksmuseum), Cleveland (Museum of Art) 1999
- Amsterdam-New York 2003 F. Scholten, *Willem van Tetrode, sculptor (c. 1525-1580)/Guglielmo Fiammingo scultore*, Amsterdam (Rijksmuseum), New York (The Frick Collection) 2003
- Amsterdam-Zwolle 1982 A. Blankert, *Hendrick Avercamp (1585-1634), Barent Avercamp (1612-1679): frozen silence: paintings from museums and private collections*, Amsterdam (K. & V. Waterman), Zwolle (Provinciehuis) 1982
- Amsterdam etc. 1987 P.C. Sutton et al., *Masters of 17th-century Dutch landscape painting*, Amsterdam (Rijksmuseum), Boston (Museum of Fine Arts), Philadelphia (Museum of Art) 1987-88
- Andrews 1975 K. Andrews, 'Een nieuwe tekening van Saenredam van de Mariakerk te Utrecht', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXIII (1975), pp. 155-58
- Andrews 1977 K. Andrews, *Adam Elsheimer: paintings, drawings, prints*, London 1977
- Angel 1642 P. Angel, *Lof der Schilderconst*, Leiden 1642 (trans. M. Hoyle and H. Miedema, 'Philips Angel, *Praise of painting*', *Simiolus* XXIV (1996), pp. 227-58)
- Anonymous I-XXIII, 1739-95 *Hedendaagsche Historie of Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden*, 23 vols., Amsterdam 1739-95
- Coll. cat. Antwerp 1857 *Catalogue de Musée d'Anvers*, Antwerp 1857
- Coll. cat. Antwerp 1959 *Beschrijvende catalogus oude meesters: Koninklijk Museum voor Schone Kunsten*, Antwerp 1959
- Antwerp 1993 H. Devisscher and N. De Poorter (eds.), *Jacob Jordaens (1593-1678): I, Schilderijen en wandtapijten*, Antwerp (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) 1993
- Coll. cat. Apeldoorn 1999 M. Spliethoff and L.J. van der Klooster (eds.), *De verzamelingen van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau in Paleis Het Loo: catalogus van schilderijen (Jaarboek Oranje-Nassau Museum 1998/99)*, Rotterdam 1999
- Apeldoorn 2002 W. Erkelens et al. (eds.), *Vorstelijk vee: vier eeuwen Nederlandse veerassen*, Apeldoorn (Paleis Het Loo) 2002
- Coll. cat. Arnhem 1956 A.J. de Lorm, *Schilderijen Gemeentemuseum Arnhem*, Arnhem 1956
- Asaert et al. I-IV, 1976-78 G. Asaert, P.M. Bosscher, J.R. Bruijn and W.J. van Hoboken, *Maritieme geschiedenis der Nederlanden*, 4 vols., Bussum 1976-78 (I, 1976; II, 1977; III, 1977; IV, 1978)
- Coll. cat. Aschaffenburg 1975 E. Brochhagen et al., *Galerie Aschaffenburg Katalog*, 1975
- Van Asperen de Boer 1971 J.R.J. van Asperen de Boer, 'De ondertekening bij Pieter Saenredam: twee voorbeelden', *Bulletin van het Rijksmuseum* XIX (1971), pp. 25-31
- Van Asperen de Boer/Helmus 2000 J.R.J. van Asperen de Boer and L.M. Helmus (eds.), *The paintings of Pieter Jansz. Saenredam (1597-1665): conservation and technique, Seminar 1998*, Utrecht (Centraal Museum) 2000
- Auckland etc. 1982 E. de Jongh (ed.), *Still-life in the age of Rembrandt*, Auckland (City Art Gallery), Wellington (National Art Gallery), Christchurch (Robert McDougall Art Gallery) 1982
- De Baar 1973 P.J.M. de Baar, 'Het overliden van David Bailly', *Oud Holland* LXXXVII (1973), pp. 239-40
- De Baar 1975 P.J.M. de Baar, 'Van Constschilder tot Schafmeester', *Oud Holland* LXXXIX (1975), pp. 63-64
- De Baar et al. 1996 M. de Baar, M. Löwensteyn, M. Monteiro and A.A. Sneller, *Choosing the better part: Anna Maria van Schurman (1607-1678)*, Dordrecht/Boston/London 1996
- Bachmann 1970 F. Bachmann, 'Die Brüder Rafel und Jochem Camphuysen und ihr Verhältnis zu Aert van der Neer', *Oud Holland* LXXXV (1970), pp. 243-50
- Bachmann 1980 F. Bachmann, *Der Landschaftsmaler Rafael Govertsz. Camphuysen*, Munich 1980
- Backer van Leuven 1879 J.E.G. Backer van Leuven, 'Genealogie Olycan', *Heraldieke Bibliotheek* I (1879), pp. 370-79
- Baillie 1984 M.G.L. Baillie, 'Some thoughts on art-historical dendrochronology', *Journal of Archaeological Soil* XI (1984), pp. 371-93
- Bakker 1988 B. Bakker, 'Saenredam als oudheidkundige', *Kunstschrift* XXXII (1988), pp. 25-30
- Coll. cat. Baron van Dedem 2002 P.C. Sutton, *Dutch and Flemish paintings: the collection of Willem Baron van Dedem*, London 2002
- Bätschmann 2004 O. Bätschmann, 'Der Holbein-Streit: eine Krise der Kunstgeschichte', in Frankfurt 2004, pp. 96-109
- Bauch 1935 K. Bauch, 'Beiträge zum Werk der Vorläufer Rembrandt: die Gemälde des Jan Pynas', *Oud Holland* LII (1935), pp. 148-49
- Bauch 1936 K. Bauch, 'Beiträge zum Werk der Vorläufer Rembrandts, III: Die Gemälde des Jakob Pynas', *Oud Holland* LIII (1936), pp. 79-88
- Bauch et al. 1972 J. Bauch, D. Eckstein and M. Meier-Stam, 'Dating the wood of panels by a dendrochronological analysis of the tree-rings', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXIII (1972), pp. 485-96
- Bauch et al. 1978 J. Bauch, D. Eckstein and G. Brauner, 'Dendrochronologische Untersuchungen an Eichenholztafeln von Rubens-Gemälden', *Jahrbuch Berliner Museen* XX (1978), pp. 209-21

- Beck 1957 H.U. Beck, 'Jan van Goyens Handzeichnungen als Vorzeichnungen', *Oud Holland* LXXII (1957), pp. 241-50
- Beck 1966 H.U. Beck, *Ein Skizzenbuch von Jan van Goyen*, The Hague 1966
- Beck I-IV, 1972-91 H.U. Beck, *Jan van Goyen 1596-1656: ein Oeuvreverzeichnis*, 4 vols., Amsterdam/Doornspijk 1972-91 (I, 1972; II, 1973; III, 1987; IV, 1991)
- Beck 1996 H.U. Beck, 'The preliminary drawing for Jan van Goyen's views of Nijmegen', *Master Drawings* XXXIV (1996), pp. 192-94
- Beckerinc Vinckers 1931 H. Beckerinc Vinckers, 'Amsterdamsche burgervendels in garnizoen in Zalt-Bommel', *Jaarboek Amstelodamum* XXVIII (1931), pp. 43-64
- Bedaux 1998 J.B. Bedaux, 'Funeraire kinderportretten uit de 17de eeuw', in Sliggers *et al.* 1998, pp. 88-114
- Bedaux 2000 J.B. Bedaux, 'Introduction/Inleiding', in Haarlem-Antwerp 2000, pp. 11-32
- Béguin 1952 S. Béguin, 'Pieter Codde en Jacob Duck', *Oud Holland* LXVII (1952), pp. 112-16
- Van Bommel 1760 A. van Bommel, *Beschryving van de stad Amersfoort*, 2 vols., Utrecht 1760
- Bencard 1998 M. Bencard, 'Christian IV as Mediator', in Bussmann/Schilling 1998, II, pp. 587-92
- Bengtsson 1952 Å. Bengtsson, *Studies on the rise of realistic landscape painting in Holland 1610-1625*, Stockholm 1952
- Berends 1923 P. Berends, 'De schilderijen in het raadhuis te Harderwijk', *Oud Holland* XLI (1923-24), pp. 47-48
- Van Beresteyn 1929 E.A. van Beresteyn, *Iconographie van Hugo Grotius*, The Hague 1929
- Van Beresteyn 1933 E.A. van Beresteyn, *Iconographie van Prins Willem I van Oranje, ter gelegenheid van de herdenking van den 40osten geboortedag*, Haarlem 1933
- Van Beresteyn/Del Campo Hartman II-I, 1941-54 E.A. van Beresteyn and W.F. del Campo Hartman, *Genealogie van het geslacht Van Beresteyn*, 2 vols., 1941-54
- Van den Berg 2001 A. van den Berg, 'Wijbrand de Geest: twaalf schilderijen onder de loupe genomen', thesis, Stichting Restauratie Atelier Limburg, Maastricht/Instituut Collectie Nederland, Amsterdam 2001
- Berger *et al.* 2000 H.M. Berger, F. de Waard and Y. Molenaar, 'A case of twin-to-twin transfusion in 1617', *The Lancet* CCCLVI (2000), pp. 847-48
- Bergström 1957 I. Bergström, *Dutch still-life painting in the seventeenth century*, London 1957 (ed. princ. 1947)
- Bergvelt 1984 E. Bergvelt, 'Nationale, levende en 19de-eeuwse meesters: Rijksmuseum en eigentijdse kunst (1800-1848)', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXXV (1984), pp. 77-149
- Bergvelt 1998 E. Bergvelt, *Pantheon der Gouden Eeuw: van Nationale Konstgallerij tot Rijksmuseum van schilderijen (1798-1896)*, Zwolle 1998
- Bergvelt 2004 E. Bergvelt, 'Een vorstelrijk museum? De rol van de kunstverzameling aan het Haagse hof van koning Willem II (1840-1850)', in Klant/Veelenturf 2004, pp. 27-66
- Bergvelt 2006 E. Bergvelt, 'Lodewijk Napoleon, de levende meesters en het Koninklijk Museum (1806-1810)', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* LVI/LVII (2006), pp. 257-99
- Bergvelt *et al.* 1993 E. Bergvelt, D.J. Meijers and M. Rijnders (eds.), *Verzamelen: van rariteitenkabinet tot kunstmuseum*, Heerlen 1993
- Coll. cat. Berlin I-II, 1909-11 H. Posse, *Die Gemäldegalerie des Kaiser-Friedrich-Museums: vollständiger beschreibender Katalog*, 2 vols., Berlin 1909-11
- Coll. cat. Berlin 1996 H. Bock *et al.* (eds.), *Berlin, Gemäldegalerie: Gesamtverzeichnis*, Berlin 1996
- Berlin *et c.* 1991 C. Brown *et al.*, *Rembrandt: the master and his workshop: paintings*, Berlin (Staatliche Museen zu Berlin, Preussischer Kulturbesitz, Altes Museum), Amsterdam (Rijksmuseum), London (The National Gallery) 1991-92
- Bernt 1948 W. Bernt, *Die niederländischen Maler des 17. Jahrhunderts*, 4 vols., Munich 1948
- Bernt I-III, 1969-70 W. Bernt, *Die niederländischen Maler des 17. Jahrhunderts*, 3 vols., Munich 1969-70 (I, 1969; II, 1969; III, 1970)
- De Bie 1661 C. de Bie, *Het gulden cabinet van de edel vrij schilder const, inhoudende den lof vande vermarste schilders, architecte, beldthowers ende plaetsnijders van deze eeuw*, Antwerp 1661
- De Bie 1708 C. de Bie, *Den spiegel vande verdrayde werelt: te sien in den bedriegelijcken handel, sottte, en ongeregelde manieren van het al te broos menschen leven*, Antwerp 1708
- De Bie Leuveling Tjeenk-Brands 1970 J.G. de Bie Leuveling Tjeenk-Brands, 'Het schilderij "Maurits bindt de kat de bel aan"', in Den Tex IV, 1970, pp. 423-25
- Biesboer 1979 P. Biesboer, 'Cornelis Vroom, idyllisch landschap: een nieuwe aanwinst voor het Frans Halsmuseum', *Haarlem Jaarboek* 1979, pp. 104-12
- Biesboer 1983 P. Biesboer, *Schilderijen voor het stadhuis Haarlem*, Haarlem 1983
- Biesboer 1985 P. Biesboer, 'De Bavo in de beeldende kunst van de 17de eeuw', in Phaff *et al.* 1985, pp. 81-109
- Biesboer 1989 P. Biesboer, 'The burghers of Haarlem and their portrait painters', in Washington *et c.* 1989, pp. 23-44
- Biesboer 2001 P. Biesboer, *Collections of paintings in Haarlem 1572-1745: documents for the history of collecting: Netherlandish inventories I*, Los Angeles 2001
- Biesboer 2004 P. Biesboer, 'Pieter Claesz in Haarlem', in Haarlem *et c.* 2004, pp. 10-26
- Bijl 1989 M. Bijl, 'The meagre company and Frans Hals's working method', in Washington *et c.* 1989, pp. 103-08
- Bijleveld 1909 W.J.J.C. Bijleveld, 'Geschiedenis van het Kasteel Endegeest', *Leids Jaarboekje* VI (1909), pp. 1-44
- Bijleveld 1924 W.J.J.C. Bijleveld, 'Gegevens omtrent de familie van Mr. Rombout Hoogerbeets, vermaard pensionaris van Leiden', *De Nederlandsche Leeuw* XLII (1924), cols. 294-97
- Bijleveld 1926 W.J.J.C. Bijleveld, 'Van Duyvelandt van Rhoon', *De Nederlandsche Leeuw* XLIV (1926), cols. 144-46
- Bijtelaar 1953 B. Bijtelaar, 'De geschiedenis van de Collegiekamer van het Onze Lieve Vrouwegilde', *Jaarboek Amstelodamum* XLV (1953), pp. 10-20
- Bikker 2004 J. Bikker, 'Lucian's *Prometheus* as a source for Jordaens and van Baburen', *Simiolus* XXXI (2004-05), pp. 46-53
- Bikker 2006a J. Bikker, 'Een gruwelijke en goedkope "Rembrandt"', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIV (2006), pp. 182-89
- Bikker 2006b J. Bikker, 'Vragen bij het portret van een man uit de familie Wtenbogaert', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIV (2006), pp. 190-95
- Bikker 2006c J. Bikker, 'Is the Rijksmuseum's first "Rembrandt" a Fabritius? Some notes on *The beheading of John the Baptist*', *Oud Holland* CXIX (2006), pp. 110-17
- Bikker 2006d J. Bikker, 'Reeksen van militairen ontrafeld', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIV (2006), pp. 413-26
- Bilzen 1992 U. Arnold and J. Mertens, *Ridders en priesters: acht eeuwen Duitse Orde in Noordwest-Europa*, Bilzen (Landcommanderij Alden Biesen) 1992
- Bissel 1999 R.W. Bissel, *Artemisia Gentileschi and the authority of art: critical reading and catalogue raisonné*, University Park (PA) 1999

- Blankert 1967 A. Blankert, 'Heraclitus en Democritus: in het bijzonder in de Nederlandse kunst van de zeventiende eeuw', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XVIII* (1967), pp. 31-124
- Blankert 1978 A. Blankert, *Vermeer of Delft: complete edition of the paintings*, Oxford 1978
- Blankert 1980 A. Blankert, 'General introduction', in Washington etc. 1980, pp. 15-33
- Blankert 1986 A. Blankert, 'Caravaggio en Noord-Nederland', in Utrecht-Braunschweig 1986, pp. 17-41
- Blankert 1991 A. Blankert, *A newly discovered painting by H. ter Brugghen*, Zwolle 1991
- Blankert 2004 A. Blankert, *Selected writings on Dutch paintings*, Zwolle 2004
- Van Bleyswijck 1667 D. van Bleyswijck, *Beschryvinge der stad Delft*, 2 vols., 1667
- Bloch 1949 V. Bloch, 'Orlando', *Oud Holland LXIV* (1949), pp. 104-08
- Blok I-IV, 1910-18 P.J. Blok, *Geschiedenis eener Hollandsche stad*, 4 vols., The Hague 1910-18 (I, 1910; II, 1912; III, 1916; IV, 1918)
- BN I-XLIV, 1866-1986 *Biographie nationale*, 44 vols., Brussels 1866-1986
- Bodart 1970 D. Bodart, *Louis Finson (Bruges, avant 1580-Amsterdam, 1617)*, Brussels 1970
- Von Bode 1883 W. von Bode, *Studien zur Geschichte der holländischen Malerei*, Braunschweig 1883
- Von Bode 1903 W. von Bode, 'Der Maler Hercules Segers', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen XXIV* (1903), pp. 179-96
- Von Bode 1997 W. von Bode, *Mein Leben*, ed. T.W. Gaetghens et al., 2 vols., Berlin 1997
- Von Bode/Binder 1914 W. von Bode and M.J. Binder, *Frans Hals, sein Leben und seine Werke*, 2 vols., Berlin 1914
- Boer 2003 E. Boer, 'Een Moortje als versiering', *Spiegel Historiaal XXXVIII* (2003), pp. 296-301
- De Boer (c. 1932) J.L. de Boer, *In 't Geldersche Rijnland rondom de Doorwerth, geschiedenissen en legenden van den Zuid-Veluwerand: volledige beschrijving van het kasteel Doorwerth*, Baarn n.d. (c. 1932)
- Boers 2004 M. Boers, 'De schilderijenverzameling van baron Willem Vincent van Wyttenhorst', *Oud Holland CXVII* (2004), pp. 181-243
- Boersma 2000 A. Boersma, 'Pieter Jansz. Saenredam's technique and artistic intent: questions that arose during the restoration of two paintings by the artist', in Van Asperen de Boer/Helmus 2000, pp. 57-70
- Bok 1984 M.J. Bok, *Vijfendertig Utrechtse kunstenaars en hun werk voor het Sint Jobs Gasthuis, 1622-1642*, Utrecht 1984
- Bok 1985 M.J. Bok, 'The date of Cornelis van Poelenburch's birth', *Hoogsteder-Naumann Mercury II* (1985), pp. 9-11
- Bok/Kobayashi 1985 M.J. Bok and Y. Kobayashi, 'New data on Hendrick ter Brugghen', *Hoogsteder-Naumann Mercury I* (1985), pp. 7-34
- Bol 1957 L.J. Bol, 'Een Middelburgse Breughel-groep, VI. Jacob Jacobsz. van Geel (1584/85-1638 of later). Bomen: symbolen van de strijd des levens', *Oud Holland LXXII* (1957), pp. 20-40
- Bol 1958 L.J. Bol, 'Een Middelburgse Breughel-groep, VII. Adriaen Pietersz. van de Venne, schilder en teychenaer. A. Middelburgse periode c. 1614-1625', *Oud Holland LXXIII* (1958), pp. 59-79
- Bol 1960 L.J. Bol, *The Bosschaert dynasty: painters of flowers and fruit*, Leigh-on-Sea 1960
- Bol 1969 L.J. Bol, *Holländische Maler des 17. Jahrhunderts nahe den grossen Meistern*, Braunschweig 1969
- Bol 1973 L.J. Bol, *Die holländische Marinemalerei des 17. Jahrhunderts*, Braunschweig 1973
- Bol 1982 L.J. Bol, 'Goede onbekenden': hedendaagse herkenning en waardering van verscholen, voorbijgezien en onderschat talent, Utrecht 1982
- Bol 1989 L.J. Bol, *Adriaen Pietersz. van de Venne: painter and draughtsman*, Doornspijk 1989
- Bologna etc. 1986 G. Briganti et al., *The age of Correggio and the Carracci: Emilian painting of the sixteenth and seventeenth centuries*, Bologna (Pinacoteca Nazionale), Washington (National Gallery of Art), New York (The Metropolitan Museum of Art) 1986-87
- Bolten 1993 J. Bolten, 'The portraits of Abraham Bloemaert (1564-1651)', *Delineavit et Sculpsit: Tijdschrift voor Nederlandse Prenten Tekenkunst tot Omstreeks 1850 X* (June 1993), pp. 1-34
- Bolten 1999 M. Bolten, *De slag bij Gibraltar: een zeventiende-eeuws schilderij 'zonder geldelijke waarde'*, The Hague 1999
- Coll. cat. Bonn 1982 F. Goldkuhle et al., *Gemälde bis 1900: Rheinisches Landesmuseum Bonn*, 1982
- Van den Boogaart et al. 1979 E. van den Boogaart, H.R. Hoetink and P.J.P. Whitehead (eds.), *Johan Maurits van Nassau-Siegen 1604-1679*, The Hague 1979
- Boon 1942 K.G. Boon, *De schilders voor Rembrandt: de inleiding tot het bloeitijdperk*, Antwerp/Utrecht 1942
- Bosch 1996 J. Bosch, "'Capitaele stukken': de lotgevallen van zeven belangrijke schilderijen uit bezit van de stad", *Jaarboek Amstelodamum LXXXVIII* (1996), pp. 65-102
- Boschma 1966 C. Boschma, 'Liauckama State te Sexbierum', *De Vrije Fries XXXVII* (1966), pp. 177-94
- Coll. cat. Boston 1985 A.R. Murphy, *European paintings in the Museum of Fine Arts, Boston: an illustrated summary catalogue*, Boston 1985
- Boston-Toledo 1993 P.C. Sutton et al., *The age of Rubens*, Boston (Museum of Fine Arts), Toledo (Museum of Art) 1993-94
- Brand 1995 R. Brand, 'Bedreven in de kunst van schepen ende see: de marineschilderkunst van Cornelis Claesz. van Wieringen', *Antiek XCIII* (1995), pp. 194-207
- Van den Branden 1883 F.J. van den Branden, *Geschiedenis der Antwerpsche schilderschool*, 2 vols., Antwerp 1883
- Braun 1966 H. Braun, *Gerard und Willem van Honthorst*, diss., George-August University, Göttingen 1966
- Braunschweig 1978 K. Renger et al., *Die Sprache der Bilder: Realität und Bedeutung in der niederländischen Malerei des 17. Jahrhunderts*, Braunschweig (Herzog Anton Ulrich-Museum) 1978
- Braunschweig 1980 R. Klessmann (ed.), *Selbstbildnisse und Künstlerporträts von Lucas van Leyden bis Anton Raphael Mengs*, Braunschweig (Herzog Anton Ulrich-Museum) 1980
- Braunschweig 2000 J. Luckhardt et al., *Der Krieg als Person: Herzog Christian d. J. von Braunschweig-Lüneburg im Bildnis von Paulus Moreelse*, Braunschweig (Herzog Anton Ulrich-Museum) 2000
- Braunschweig etc. 1988 H. Benese et al., *Europäische Malerei des Barock aus dem Nationalmuseum in Warschau*, Braunschweig (Herzog Anton Ulrich-Museum), Utrecht (Centraal Museum), Cologne (Wallraf-Richartz-Museum), Munich (Alte Pinakothek) 1988-90
- Brederoo et al. 1988 N.J. Brederoo et al., *Oog in oog met de spiegel*, Amsterdam 1988
- Bredius 1882 A. Bredius, 'De schilders Melchior de Hondcoeter en Johan le Ducq', in Obreen V, 1882-83, pp. 288-93
- Bredius 1885 A. Bredius, 'Von Kunstmarkt', *Kunstchronik XXI* (1885-86), cols. 644-46
- Bredius 1888a A. Bredius, 'Tets over Pieter Codde en Willem Duyster', *Oud Holland VI* (1888), pp. 187-94
- Bredius 1888b A. Bredius, 'Tets over den graveur Jan van de Velde', in Obreen VII, 1888-90, pp. 111-13

- Bredius 1888c A. Bredius, 'Auktion Zschille-Pagenstecher-Fechbach, Köln, 27.-29. Mai 1889', *Kunstchronik: Wochenschrift für Kunst und Kunstgewerbe* XXIV (1888-89), cols. 570-74
- Bredius 1889 A. Bredius, *Die Meisterwerke des Rijksmuseum zu Amsterdam: Photogravure-Prachtwerk*, Munich 1889
- Bredius 1890 A. Bredius, 'Het schildersregister van Jan Sysmus, stads-doctor van Amsterdam', *Oud Holland* VIII (1890), pp. 1-17, 207-34, 298-313
- Bredius 1891 A. Bredius, 'Het schildersregister van Jan Sysmus, stads-doctor van Amsterdam', *Oud Holland* IX (1891), pp. 137-49
- Bredius 1893 A. Bredius, 'Pieter Symonsz. Potter, glaseschrijver, ooc schilder', *Oud Holland* XI (1893), pp. 34-46
- Bredius 1894a A. Bredius, 'Het schildersregister van Jan Sysmus, stads-doctor van Amsterdam', *Oud Holland* XII (1894), pp. 160-71
- Bredius 1894b A. Bredius, 'De schilder Balthasar van der Veen', *Oud Holland* XII (1894), pp. 57-61
- Bredius 1894c A. Bredius, 'Bartholomeus van Bassen, schilder-architect', *Haagsch Jaarboekje* VI (1894), pp. 85-90
- Bredius 1895a A. Bredius, 'Het schildersregister van Jan Sysmus, stads-doctor van Amsterdam', *Oud Holland* XIII (1895), pp. 112-20
- Bredius 1895b A. Bredius, 'De schilder Balthasar van der Veen: naschrift', *Oud Holland* XIII (1895), p. 128
- Bredius 1895c A. Bredius, 'Een acte over het schuttersstuk van 1642 door Nicolaes Elias', *Oud Holland* XIII (1895), pp. 180-81
- Bredius 1896 A. Bredius, 'Jan Josephszoon van Goyen: nieuwe bijdragen tot zijne biografie', *Oud Holland* XIV (1896), pp. 113-25
- Bredius 1898 A. Bredius, 'Hercules Segers', *Oud Holland* XVI (1898), pp. 1-11
- Bredius 1899 A. Bredius, 'De landschaps-schilder Jacob van Geel', *Oud Holland* XVII (1899), pp. 125-26
- Bredius 1908 A. Bredius, 'Michiel Jansz van Mierevelt: eene nalezing', *Oud Holland* XXVI (1908), pp. 1-17
- Bredius 1913a A. Bredius, 'De bloemschilders Bosschaert', *Oud Holland* XXXI (1913), pp. 137-40
- Bredius 1913b A. Bredius, 'De geschiedenis van een schuttersstuk', *Oud Holland* XXXI (1913), pp. 81-84
- Bredius 1914 A. Bredius, 'De ouders van Frans Hals', *Oud Holland* XXXII (1914), p. 216
- Bredius I-VII, 1915-21 A. Bredius, *Künstler-Inventare*, 7 vols., The Hague 1915-21 (I, 1915; II, 1916; III, 1917; IV, 1917; V, 1918; VI, 1919; VII, 1921)
- Bredius 1916 A. Bredius, 'Het juiste sterf-datum van Jan van Goyen', *Oud Holland* XXXIV (1916), pp. 158-59
- Bredius 1917 A. Bredius, 'Een conflict tusschen Frans Hals en Judith Leyster', *Oud Holland* XXXV (1917), pp. 71-73
- Bredius 1919 A. Bredius, 'Heeft Van Goyen te Haarlem gewoond?', *Oud Holland* XXXVII (1919), pp. 15-38
- Bredius 1920 A. Bredius, 'De schilder Willem Willemsz. Van den Bundel', *Oud Holland* XXXVIII (1920), pp. 65-71
- Bredius 1921 A. Bredius, 'Heeft Frans Hals zijn vrouw geslagen', *Oud Holland* XXXIX (1921), p. 64
- Bredius 1923a A. Bredius, 'Archiefsprokkels betreffende Frans Hals', *Oud Holland* XLI (1923-24), pp. 19-31
- Bredius 1923b A. Bredius, 'Archiefsprokkels betreffende Dirck Hals', *Oud Holland* XLI (1923-24), pp. 60-61
- Bredius 1935a A. Bredius, 'Aanteekeningen omtrent de schilders Jan en Jacob Symonsz. Pynas', *Oud Holland* LII (1935), pp. 252-58
- Bredius 1935b A. Bredius, 'Archiefsprokkelingen', *Oud Holland* LII (1935), p. 48
- Bredius 1935c A. Bredius, *Rembrandt schilderijen; 630 afbeeldingen*, Utrecht 1935
- Bredius 1935d A. Bredius, 'Archiefsprokkelingen: uit het leven van Jan van Bijlert', *Oud Holland* LII (1935), p. 134
- Bredius/Haverkorn van Rijsewijk 1887 A. Bredius and P. Haverkorn van Rijsewijk, 'Hendrik Gerritsz Pot', *Oud Holland* V (1887), pp. 161-76
- Bredius/Moes 1892 A. Bredius and E.W. Moes, 'De schildersfamilie Ravesteyn, tweede gedeelte', *Oud Holland* X (1892), pp. 41-52
- Bredius/Moes 1903 A. Bredius and E.W. Moes, 'De schilders Camphuysen', *Oud Holland* XXI (1903), pp. 193-219
- Bredius/Moes 1908 A. Bredius and E.W. Moes, 'David Baudringien', *Oud Holland* XXVI (1908), pp. 250-52
- Coll. cat. Bremen 1990 C. Höper, *Katalog der Gemälde des 14. bis 18. Jahrhunderts in der Kunsthalle Bremen*, 1990
- Bremmer 1920 H.P. Bremmer (ed.), *Beeldende Kunst* VII (September 1920), unpag.
- Brenninkmeyer-de Rooij 1980 B. Brenninkmeyer-de Rooij, "'To behold is to be aware": history painting in public buildings and the residences of the stadholders', in Washington etc. 1980, pp. 65-76
- Brenninkmeyer-de Rooij 1982 B. Brenninkmeyer-de Rooij, 'Notities betreffende de decoratie van de Oranjezaal in Huis Ten Bosch', *Oud Holland* XCVI (1982), pp. 133-90
- Breuker/Janse 1997 P.H. Breuker and A. Janse (eds.), *Negen eeuwen Friesland-Holland: geschiedenis van een haat-liefdeverhouding*, Zutphen 1997
- Briels 1976 J.G.C.A. Briels, *De zuidnederlandse immigratie in Amsterdam en Haarlem omstreeks 1572-1630: met een keuze van archivalische gegevens betreffende de kunstschilders*, diss., University of Utrecht 1976
- Briels 1980 J.G.C.A. Briels, 'Zuidnederlandse immigratie en onderwijs in de Republiek omstreeks 1572-1630', *Spiegel Historiae* XV (1980), pp. 649-57
- Briels 1984 J.G.C.A. Briels, 'Biography', in Keyes 1984, pp. 20-26
- Briels 1987 J.G.C.A. Briels, *Vlaamse schilders in de noordelijke Nederlanden*, Antwerp 1987
- Briels 1997 J.G.C.A. Briels, *Vlaamse schilders en de dageraad van Hollands Gouden Eeuw, 1585-1630: met biografieën als bijlage*, Antwerp 1997
- Briganti 1950 G. Briganti, 'Pieter van Laer e Michelangelo Cerquozzi', *Proporzioni* III (1950), pp. 185-98
- Van den Brink 1993 P. van den Brink, 'Het gedroomde land – inleiding', in Utrecht-Frankfurt 1993, pp. 9-22
- Van den Broecke 1978 J.P. van den Broecke, *Middeleeuwse kastelen van Zeeland: bijzonderheden over verdwenen burchten en ridderhofsteden*, Delft 1978
- Broerstra 1989 J. Broerstra, 'Verdwenen buitenplaatsen in Vreeland', *Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap 'Niflarlake'* 1989, pp. 23-37
- Broos 1972 B.P.J. Broos, 'Rembrandt. Verandert. En overgeschildert', *De Kroniek van het Rembrandthuis* XXVI (1972), pp. 137-52
- Broos 1975 B.P.J. Broos, 'Rembrandt and Lastman's *Coriolanus*: the history piece in 17th-century theory and practice', *Simiolus* VIII (1975-76), pp. 199-228
- Brown 1984 C. Brown, '...Niet ledighs of ydels...': *Nederlandse genreschilders uit de 17e eeuw*, Amsterdam 1984
- Brown 1987 C. Brown, 'The London "Jacob and Laban" and ter Brugghen's Italian sources', in Klessmann 1987, pp. 89-97
- Brown 1995 C. Brown, 'Leonaert Bramer in Italy', in Schneider 1995, pp. 46-48
- Brugmans 1913 H. Brugmans, *Van raadhuis tot paleis: documenten betreffende den overgang van het Amsterdamse stadhuis tot koninklijk paleis*, Amsterdam 1913

- Bruijnen 2002 Y. Bruijnen, 'Over de Twelf Maendekens en de Vier Tyden 's iaers: de maanden en jaargetijden in de kunst van de Nederlanden circa 1500 tot 1750', in 's-Hertogenbosch-Louvain 2002, pp. 51-71
- Bruijnen 2006 Y. Bruijnen, 'Sophia Anna van Pipenpoy geschilderd door Wybrand de Geest: een Friese *Grande Dame* met een neus voor onsterfelijkheid', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIV (2006), pp. 359-69
- Brunner-Bulst 2004a M. Brunner-Bulst, *Pieter Claesz.: der Hauptmeister des Haarlemer Stillebens im 17. Jahrhundert: kritischer Oeuvrekatalog*, Lingen 2004
- Brunner-Bulst 2004b M. Brunner-Bulst, 'De herontdekking van de schilder en zijn herkomst', in Haarlem etc. 2004, pp. 36-60
- Brusati 1995 C. Brusati, *Artifice and illusion: the art and writing of Samuel van Hoogstraten*, Chicago 1995
- Coll. cat. Brussels 1984 H. Pauwels (ed.), *Inventaris catalogus van de oude schilderkunst*, Brussels (Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België) 1984
- Brussels 1998 L. Duerloo and W. Thomas (eds.), *Albrecht en Isabella 1598-1621*, Brussels (Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis) 1998
- Bruyn 1951 J. Bruyn, 'David Bailly, "fort bon peintre en pourtraicts et en vie coye"', *Oud Holland* LXVI (1951), pp. 148-64, 212-27
- Bruyn 1963 J. Bruyn, 'Vrederick Hoon anno 1465: een Haarlems primitief in effigie in het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* XIII (1963), pp. 31-38
- Bruyn 1970 J. Bruyn, 'Rembrandt and the Italian Baroque', *Simiolus* IV (1970), pp. 28-48
- Bruyn 1987 J. Bruyn, 'Toward a scriptural reading of seventeenth-century Dutch landscape paintings', in Amsterdam etc. 1987, pp. 84-103
- Bruyn 1992 J. Bruyn, 'Letter to the editor on an attribution to Paulus Lesire', *The Hoogsteder Mercury* XIII/XIV (1992), pp. 51-52
- Bruyn 1996 J. Bruyn, 'Dutch cheese: a problem of interpretation', *Simiolus* XXIV (1996), pp. 201-08
- Bruyn 2003 J. Bruyn, 'Hubert (Huybrecht) Beuckelaer: an Antwerp portrait painter, and his English patron, the Earl of Leicester', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek* XIII (2003), pp. 85-112
- Bruyn/Van de Wetering 1986 J. Bruyn and E. van de Wetering, 'Stylistic features of the 1630s: the portraits', in Bruyn *et al.* II, 1986, pp. 3-13
- Bruyn *et al.* I-III, 1982-89 J. Bruyn, B. Haak, S.H. Levie, P.J.J. van Thiel and E. van de Wetering, *A corpus of Rembrandt paintings*, 3 vols., The Hague/Boston/London 1982-89 (I, 1982; II, 1986; III, 1989)
- De Bruyn Kops 1984 C.J. de Bruyn Kops, 'Praktische en technische aspecten van het onderzoek naar de ontwikkeling en toepassing van de Nederlandse schilderijlijst in de zeventiende eeuw', in Amsterdam 1984b, pp. 37-66
- De Bruyn Kops 1995 C.J. de Bruyn Kops, 'Researching the use and development of the Dutch picture frame: some practical and technical aspects', in Van Thiel/De Bruyn Kops 1995, pp. 55-93
- Buchelius 1583-1639 (1928) G.J. Hoogewerff and J.Q. van Regteren Altena (eds.), 'Res pictoriae': aanteekeningen over kunstenaars en kunstwerken, voorkomende in 'Diarium, Res pictoriae, Notae quotidianae en Descriptio urbis ultrajectinae' (1583-1639), The Hague 1928
- Coll. cat. Budapest 1998 K. Garas (ed.), *The Budapest Museum of Fine Arts*, Budapest 1998
- Coll. cat. Budapest 2000 E. Benkó *et al.*, *Old Master's Gallery summary catalogue: early Netherlandish, Dutch and Flemish paintings*, Budapest (Szépművészeti Múzeum) 2000
- Van Bueren 1993 G. van Bueren, *Tot lof van Haarlem: het beleid van de stad Haarlem ten aanzien van de kunstwerken uit de geconfisqueerde geestelijke instellingen*, Hilversum 1993
- Buijnsters-Smets 1995 L. Buijnsters-Smets, *Jan Massys: een Antwerps schilder uit de zestiende eeuw*, Zwolle 1995
- Buijsen 1993 E. Buijsen, *The sketchbook of Jan van Goyen from the Bredius-Kronig collection*, The Hague 1993
- Buijsen 1996 E. Buijsen, 'De schetsboeken van Jan van Goyen', in Leiden 1996, pp. 22-37
- Buijsen 2001 E. Buijsen, *Onder de huid van oude meesters: zeventiende-eeuwse schilderijen onderzocht met infraroodreflectografie*, The Hague 2001
- Buijsen 2005 E. Buijsen, 'Roodkrijttekeningen naar schilderijen van Adriaen van de Venne en hun mogelijke functie', *Oud Holland* CXVIII (2005), pp. 131-202
- Bulk-Bunschoten 1997 A.M.W. Bulk-Bunschoten, 'De Hoornse wetsverzetting in 1618', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XLI (1997), pp. 51-82
- Burger 1988 A.C.M. Burger, *Het kasteel van Egmond*, Schoorl 1988
- Bussmann/Schilling 1998 K. Bussmann and H. Schilling (eds.), *1648: war and peace in Europe*, 2 vols., Münster/Osnabrück 1998
- Coll. cat. Butôt 1981 L.J. Bol and G.S. Keyes, *Netherlandish paintings and drawings from the collection of F.C. Butôt by little-known and rare masters of the seventeenth century*, London 1981
- Buvelot 1995a Q. Buvelot, 'Schilderkunst', in Amsterdam 1995, pp. 54-119
- Buvelot 1995b Q. Buvelot, 'Ontwerpen voor geschilderde decoratie-programma's', in Amsterdam 1995, pp. 121-53
- Buvelot 2004 Q. Buvelot, 'Over Des Tombe, schenker van Vermeers "Meisje met de parel"', *Mauritshuis in Focus* XVII (2004), pp. 22-29
- Byvanck-Quarles van Ufford/Happee 1980 L. Byvanck-Quarles van Ufford and J. Happee, *Beeld en gelijkenis: schilderijen in een schuilkerk: de geschilderde panelen in de Evangelisch-Lutherse Kerk te Leiden*, Leiden 1980
- Caen-Paris 1990 A. Tapie (ed.), *Les Vanités dans la peinture au XVIIe siècle: méditations sur la richesse, le dénuement et la rédemption*, Caen (Musée des Beaux-Arts), Paris (Musée du Petit Palais) 1990-91
- Coll. cat. Cambridge 1960 H. Gerson and J.W. Goodison, *Fitzwilliam Museum Cambridge: catalogue of paintings, volume 1: Dutch and Flemish, French, German, Spanish*, Cambridge 1960
- Coll. cat. Cambridge 1990 E.P. Bowron, *European paintings before 1900 in the Fogg Art Museum: a summary catalogue including paintings in the Busch-Reisinger Museum*, Cambridge 1990
- Campo Weyerman I-IV, 1729-69 J. Campo Weyerman, *De levensbeschrijvingen der nederlandsche Konst-schilders en Konst-schilderessen, met een uytbreyding over de schilder-konst der ouden: verrijkt met de konterfeytsels der voornaamste konst-schilders en konst-schilderessen, in koper gesneden door J. Houbraken*, 4 vols., The Hague/Dordrecht 1729-69 (I, 1729; II, 1729; III, 1729; IV, 1769)
- Coll. cat. Cape Town 1997 H. Franssen, *Michaelis Collection: catalogue of the collection of paintings and drawings*, Cape Town (The Old Town House) 1997
- Carman 1994 J. Carman, *Seventeenth-century Dutch and Flemish paintings in South Africa: a checklist of paintings in public collections*, Johannesburg 1994
- Carter 1967 B.A.R. Carter, 'The use of perspective in Saenredam', *The Burlington Magazine* CIX (1967), pp. 594-95
- Cats 1618 J. Cats, *Silenus Alcibiadis, sive Proteus, vitae humanae ideam, emblemata trifariam variato, oculis subijciensm*, Middelburg 1618
- Coll. cat. Châteauroux 2001 J. Foucart *et al.*, *Peintures flamande & hollandaise: collection des musées de Châteauroux*, Paris 2001

- Van der Chijs 1886 J.A. van der Chijs, *De vestiging van het Nederlandsche gezag over de Banda-eilanden (1599-1621)*, Batavia/The Hague 1886
- Chong 1987 A. Chong, 'The drawings of Cornelis van Poelenburch', *Master Drawings* XXV (1987), pp. 3-62
- Chong 1992 A. Chong, *Aelbert Cuyp and the meanings of landscape*, diss., New York University 1992
- Chong 2002a A. Chong, 'Appendix: Cuyp family', in Dordrecht 2002, pp. 201-04
- Chong 2002b A. Chong, 'Catalogue raisonné: paintings', in Dordrecht 2002, pp. 169-91
- Chong/Wieseman 1992 A. Chong and M.E. Wieseman, 'De figuurschilderkunst in Dordrecht', in Dordrecht 1992, pp. 13-33
- Citroen 1988 K.A. Citroen, *Haarlemse zilvermeden en hun merken*, Haarlem 1988
- Cleveringa 1961 J.L. Cleveringa, 'Catalogus van de schilderijen', *Bulletin van het Rijksmuseum* IX (1961), pp. 63-67
- Collins 1953 L.C. Collins, *Hercules Seghers*, Chicago 1953 (reprint New York 1978)
- Collins Baker 1915 C.H. Collins Baker, 'Some pictures in Mr. George Leon's collection', *The Connoisseur* XLIII (1915), no. 169, pp. 3-11
- Dealer cat. Colnaghi 1956 *Paintings by old masters*, London (P. & D. Colnaghi & Co. Ltd.) March-April 1956
- Dealer cat. Colnaghi 2003 R. Kaminsky, *Old master paintings and drawings*, London (P. & D. Colnaghi & Co. Ltd.) 2003
- Cologne-Utrecht 1985 M. Ekkehard et al. (eds.), *Roelant Savery in seiner Zeit (1576-1639)*, Cologne (Wallraf-Richartz-Museum), Utrecht (Centraal Museum) 1985-86
- Combe 1935 J. Combe, 'Matieu Dubus', *L'Amour de l'Art* XVI (1935), pp. 325-26
- Comes 1627 N. Comes, *Mythologie ou explication des fables, oeuvre d'eminente doctrine, & d'agréable lecture*, trans. I. de Montlyard, Paris 1627 (ed. princ. 1551)
- Commelin 1694 C. Commelin, *Beschryvinge van Amsterdam, zynde een naukeurige verhandelinge van desselfs eerste oorspronk uyt den Huysse der Heeren van Amstel en Amstellant, haar vergrootingen, rykdome, en wyze van regeeringe, tot den jare 1691*, Amsterdam 1694
- Constant I-II, 1993-95 J.G. Constant, *In naam van Oranje*, 2 vols., Zwolle 1993-95
- Copenhagen-Amsterdam 2001 L. Bøgh Rønberg et al., *Two golden ages: masterpieces of Dutch and Danish painting*, Copenhagen (Statens Museum for Kunst), Amsterdam (Rijksmuseum) 2001
- Del Court/Six 1903 W. del Court and J. Six, 'De Amsterdamsche schutterstukken', *Oud Holland* XXI (1903), pp. 65-84
- De Crane 1839 J.W. de Crane, 'Herinneringen van Martena-Huis te Franeker', *De Vrije Fries* I (1839), pp. 93-163
- Van Crimpen/Berends-Albert 1990 H. van Crimpen and M. Berends-Albert (eds.), *De brieven van Vincent van Gogh*, 4 vols., The Hague 1990
- Czobor 1963 A. Czobor, 'Zu Vinckboons' Darstellungen von Soldatenszenen', *Oud Holland* LXXVIII (1963), pp. 151-53
- DaCosta Kaufmann 1986 T. DaCosta Kaufmann, Review of Cologne-Utrecht 1985, *Simiolus* XVI (1986), pp. 249-53
- Dalton 1885 C. Dalton, *Life and times of General Sir Edward Cecil, Viscount Wimbleton*, 2 vols., London 1885
- Van Dam 1929 P. van Dam, *Beschrijvinge van de Oostindische Compagnie*, II, The Hague 1929
- Van Dam van Isselt 1919 W.E. van Dam van Isselt, 'Twee oude portretten Hasselaer?', *Oude Kunst* IV (1919), pp. 179-85
- Dapper 1663 O. Dapper, *Historische beschryving der stad Amsterdam*, Amsterdam 1663
- Dattenberg 1967 H. Dattenberg, *Niederrheinsichten Holländischer Künstler des 17. Jahrhunderts*, Düsseldorf 1967
- Davies 1902 G.S. Davies, *Frans Hals*, London 1902
- Dean et al. 1996 J.S. Dean, D.M. Meko and T.W. Swetnam (eds.), *Tree rings, environment and humanity: relationship and processes*, Tucson 1996
- Defoer/Dirkse 1986 H.L.M. Defoer and P. Dirkse, 'Het grafmonument van Jan van Scorel', *Oud Holland* C (1986), pp. 171-92
- Dek 1962 A.W.E. Dek, *Graf Johann der Mittlere von Nassau-Siegen und seine 25 Kinder*, Rijswijk 1962
- Dek 1968 A.W.E. Dek, 'De afstammelingen van Juliana van Stolberg tot aan het jaar van de Vrede van Munster', *Spiegel der Historie* III (1968), pp. 225-304
- Dek 1970 A.W.E. Dek, *Genealogie van het vorstenhuis Nassau*, Zaltbommel 1970
- Delen 1997 M.-A. Delen, 'Ontstaansgeschiedenis van het Hof in Den Haag', in Keblusek/Zijlmans 1997, pp. 18-29
- Delft 1994 J. ten Brink Goldsmith et al., *Leonaert Brammer 1596-1674; ingenious painter and draughtsman in Rome and Delft*, Delft (Stedelijk Museum Het Prinsenhof) 1994
- Delft 1998 M.P. van Maarseveen et al. (eds.), *Beelden van een strijd: oorlog en kunst vóór de Vrede van Munster 1621-1648*, Delft (Stedelijk Museum Het Prinsenhof) 1998
- Delft-Antwerp 1964 A. Moerman and O. ter Kuile, *De schilder in zijn wereld: van Jan van Eyck tot Van Gogh en Ensor*, Delft (Stedelijk Museum Het Prinsenhof), Antwerp (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) 1964-65
- Delft etc. 1988 S. Segal, *A prosperous past: the sumptuous still life in the Netherlands*, Delft (Stedelijk Museum Het Prinsenhof), Cambridge (Mass.) (Fogg Art Museum), Fort Worth (Texas) (Kimbell Art Museum) 1988-89
- Dempsey 1967 C. Dempsey, 'Euanthes redivivus: Rubens's Prometheus bound', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* XXX (1967), pp. 420-25
- Descamps I-IV, 1753-64 J.B. Descamps, *La Vie des peintres flamands, allemands et hollandais, avec des portraits*, 4 vols., Paris 1753-64 (I, 1753; II, 1754; III, 1760; IV, 1764)
- Coll. cat. Detroit 2004 G.S. Keyes et al., *Masters of Dutch painting: the Detroit Institute of Arts*, 2004
- Van Dillen 1925 J.G. van Dillen, *Bronnen tot de geschiedenis der wisselbanken (Amsterdam, Middelburg, Delft, Rotterdam)*, 2 vols., The Hague 1925
- Van Dillen I-III, 1929-74 J.G. van Dillen, *Bronnen tot de geschiedenis van het bedrijfsleven en het gildewezen van Amsterdam*, 3 vols., The Hague 1929-74 (I, 1929; II, 1933; III, 1974)
- Dillingham 1657 W. Dillingham, *The commentaries of sr. Francis Vere, being diverse pieces of service, wherein he had command, written by himself in way of commentary*, Cambridge 1657
- Van Ditzhuyzen 2004 R.E. van Ditzhuyzen, *Oranje-Nassau, een biografisch woordenboek*, Haarlem 2004
- Dobrzycka 1966 A. Dobrzycka, *Jan van Goyen*, Poznan 1966
- Domela Nieuwenhuis 2000 E. Domela Nieuwenhuis, 'Paulus Moreelse: Porträt- und Historienmaler in Utrecht', in Braunschweig 2000, pp. 46-57
- Domela Nieuwenhuis 2001 E. Domela Nieuwenhuis, *Paulus Moreelse (1571-1638)*, 2 vols., diss., University of Leiden 2001
- Dordrecht 1959 L.J. Bol, *Goede onbekenden: Nederlandse schilderijen uit de 16e en 17e eeuw zonder signatuur of met een (nog) niet verklaard monogram gemerkt*, Dordrecht (Dordrecht Museum) 1959
- Dordrecht 1972 J.J. Woltjer, *Opstand en onafhankelijkheid: eerste vrije Statenvergadering Dordrecht 1572*, Dordrecht (Augustijnenkerk) 1972

- Dordrecht 1977 J.G. van Gelder *et al.*, *Aelbert Cuyp en zijn familie, schilders te Dordrecht*, Dordrecht (Dordrechts Museum) 1977-78
- Dordrecht 1992 P. Marijnissen *et al.* (eds.), *De Zichtbaere Werelt: schilderkunst uit de Gouden Eeuw in Hollands oudste stad*, Dordrecht (Dordrechts Museum) 1992-93
- Dordrecht 2002 S. Paarlberg (ed.), *Jacob Gerritsz. Cuyp (1594-1652)*, Dordrecht (Dordrechts Museum) 2002
- Dordrecht-Leeuwarden 1988 C. Boschma *et al.* (eds.), *Meesterlijk vee: Nederlandse veeschilders 1600-1900*, Dordrecht (Dordrechts Museum), Leeuwarden (Fries Museum) 1988-89
- Dozy 1884 C.M. Dozy, 'Pieter Codde, de schilder en de dichter', *Oud Holland* II (1884), pp. 34-67
- Coll. cat. Dresden 1992 A. Walther *et al.*, *Gemäldegalerie Dresden: Alte Meister: Katalog der ausgestellten Werke*, Dresden (Staatliche Kunstsammlungen) 1992
- Dresden-Vienna 1997 C. Dittrich, *Van Eyck, Bruegel, Rembrandt: niederländische Zeichnungen des 15. bis 17. Jahrhunderts aus dem Kupferstich-Kabinett Dresden*, Dresden (Albertinum), Vienna (Kunstforum) 1997-98
- Drossaers 1930 S.W.A. Drossaers, 'Inventaris van de meubelen van het Stadhoudelijk kwartier met het Speelhuis en van het Huis in het Noordeinde te 's-Gravenhage', *Oud Holland* XLVII (1930), pp. 193-276
- Drossaers/Lunsingh Scheurleer I-III, 1974-76 S.W.A. Drossaers and T.H. Lunsingh Scheurleer, *Inventarissen van de inboedels in de verblijven van de Oranjes en daarmee gelijk te stellen stukken 1567-1795*, 3 vols., The Hague 1974-76 (I, 1974; II, 1974; III, 1976)
- Coll. cat. Dublin 1986 H. Potterton, *Dutch seventeenth century and eighteenth century paintings in the National Gallery of Ireland: a complete catalogue*, Dublin 1986
- Dudok van Heel 1975 S.A.C. Dudok van Heel, 'Waar woonde en werkte Pieter Lastman (1583-1633)?', *Maandblad Amstelodamum* LXII (1975), pp. 21-36
- Dudok van Heel 1976 S.A.C. Dudok van Heel, 'De schilder Claes Moyaert en zijn familie', *Jaarboek Amstelodamum* LXVIII (1976), pp. 13-48
- Dudok van Heel 1977 S.A.C. Dudok van Heel, 'Schilderde Thomas de Keyser in 1619 de commissarissen van de Wisselbank?', *Maandblad Amstelodamum* LXIV (1977), pp. 16-17
- Dudok van Heel 1981 S.A.C. Dudok van Heel, 'De familie van Pieter Cornelisz Hoofft', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XXXV (1981), pp. 68-108
- Dudok van Heel 1985 S.A.C. Dudok van Heel, 'De schilder Nicolaes Eliasz. Pickenoy (1588-1650/56)', in Kolff *et al.* 1985, pp. 152-60
- Dudok van Heel 1988 S.A.C. Dudok van Heel, 'Een Amsterdamse burgemeester in Athene: Symon Marten Dirckszn gez. van de Ruwiel (1504-1574) en zijn nakomelingen', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XLII (1988), pp. 92-124
- Dudok van Heel 1990 S.A.C. Dudok van Heel, 'Vroege brouwerijen aan de Amstel in de vijftiende en zestiende eeuw', *Jaarboek Amstelodamum* LXXXII (1990), pp. 23-74
- Dudok van Heel 1991a S.A.C. Dudok van Heel, 'Pieter Lastman (1583-1633): een schilder in de Sint Anthonisbreestraat', *De Kroniek van het Rembrandthuis* XLV (1991), no. 2, pp. 2-15
- Dudok van Heel 1991b S.A.C. Dudok van Heel, 'Rembrandt van Rijn (1606-1669): a changing portrait of the artist', in Berlin *et al.* 1991, pp. 50-67
- Dudok van Heel 1991c S.A.C. Dudok van Heel, 'Een grote concentratie van zeepzieders aan het Damrak: Amsterdamsche zeepziederijen in de 16e en vroege 17e eeuw', *Jaarboek Amstelodamum* LXXXIII (1991), pp. 45-112
- Dudok van Heel 1993 S.A.C. Dudok van Heel, 'Rembrandt en de vaandrags van de Amsterdamse schutterij: diende Rembrandts "vaandeldrager" uit 1636 als "modello"?', *De Kroniek van het Rembrandthuis* XLVII (1993), no. 2, pp. 15-23
- Dudok van Heel 2001 S.A.C. Dudok van Heel, 'Een nieuwe generatie Bicker-de Graeff geportretteerd', *Maandblad Amstelodamum* LXXXVIII (2001), no. 4, pp. 1-16
- Dudok van Heel 2002 S.A.C. Dudok van Heel, 'Toen hingen er burgers als vorsten aan de muur', in Amsterdam 2002a, pp. 46-63
- Dudok van Heel 2006 S.A.C. Dudok van Heel, *De jonge Rembrandt onder tijdenoten: godsdienst en schilderkunst in Leiden en Amsterdam*, diss., Radboud University, Nijmegen; Rotterdam 2006
- Dudok van Heel/Bok 1990 S.A.C. Dudok van Heel and M.J. Bok, 'De familie van Roelant Roghman', in Kloek/Niemeijer 1990, II, pp. 6-14
- Dudok van Heel/Giskes 1984 S.A.C. Dudok van Heel and J.H. Giskes, 'Noord-Nederlandse Pre-Rembrandtisten en Zuid-Nederlandse muziekinstrumentenmakers: de schilders Pynas en de luit- en citermakers Burlon en Coop', *Jaarboek Amstelodamum* LXXVI (1984), pp. 13-37
- Van Duijn 1968 P. van Duijn, 'De nakomelingen van Johan van Oldenbarnevelt', *De Nederlandse Leeuw* LXXXV (1968), no. 12, cols. 382-414
- Dumas 1979 C. Dumas, 'Inleiding', in Leeuwarden *et al.* 1979, pp. 9-30
- Van der Dunck 1994 Thomas H. van der Dunck, 'Jhr. Victor de Stuers en het Rijksmuseum: de controversie inzake de zege van Cuijpers bij de prijsvraag van 1875 nader bezien', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLII (1994), pp. 37-76
- Duparc 1975 F.J. Duparc, *Een eeuw strijd voor Nederlands cultureel erfgoed*, The Hague 1975
- Van Dyk 1758 J. van Dyk, *Kunst- en historiekundige beschrijving en aanmerkingen van alle de schilderyen op het stadhuis te Amsterdam*, Amsterdam 1758
- Van Eck 1987 X. van Eck, 'Wouter Pietersz. Crabeth II en de parochie van St Johannes de Doper te Gouda', *Oud Holland* CI (1987), pp. 35-49
- Van Eck 1993 X. van Eck, 'From doubt to conviction: clandestine Catholic churches as patrons of Dutch Caravaggesque painting', *Simiolus* XXII (1993/94), pp. 217-34
- Van Eck 1994 X. van Eck, *Kunst, twist en devotie: Goudse katholieke schuilkerken 1572-1795*, Delft 1994
- Van Eck 1999 X. van Eck, 'The artist's religion: paintings commissioned for clandestine Catholic churches in the northern Netherlands, 1600-1800', *Simiolus* XXVII (1999), pp. 70-94
- Edinburgh 1984 H. Macandrew, *Dutch church painters: Saenredam's Great Church at Haarlem in context*, Edinburgh (National Gallery of Scotland) 1984
- Coll. cat. Edinburgh 1985 K. Andrews, *Catalogue of Netherlandish drawings in the National Gallery of Scotland*, 2 vols., Edinburgh 1985
- Edmond 1978 M. Edmond, 'Limners and picturemakers: new light on the lives of miniaturists and large-scale portrait-painters working in London in the sixteenth and seventeenth centuries', *The Walpole Society* XLVII (1978-80), pp. 60-242
- Van Eeghen 1952 I.H. van Eeghen, 'De familie Vinckboons-Vingboons', *Oud Holland* LXVII (1952), pp. 217-32
- Van Eeghen 1955 I.H. van Eeghen, 'Het Leprozenhuis te Amsterdam', *Maandblad Amstelodamum* XLII (1955), pp. 85-90
- Van Eeghen 1958a I.H. van Eeghen, *Een Amsterdamse burgemeestersdochter van Rembrandt in Buckingham Palace*, Amsterdam 1958

- Van Eeghen 1958b I.H. van Eeghen, 'Frederik Rihel, een 17de eeuwse zakenman en paardenliefhebber', *Maandblad Amstelodamum XLV* (1958), pp. 73-81
- Van Eeghen 1963 I.H. van Eeghen, 'Huygh Pietersz Voskuyl of twee eeuwen in de Nes', *Maandblad Amstelodamum L* (1963), pp. 123-29
- Van Eeghen 1965 I.H. van Eeghen, 'De aantekeningen van Jan Vogelesangh', *Maandblad Amstelodamum LII* (1965), pp. 4-7
- Van Eeghen 1967 I.H. van Eeghen, 'Meerhuizen of Pauwentuin en Arent Arentsz., genaamd Cabel', *Maandblad Amstelodamum LIV* (1967), pp. 219-21
- Van Eeghen 1968 I.H. van Eeghen, 'Nogmaals de Pauwentuin', *Maandblad Amstelodamum LV* (1968), pp. 43-46
- Van Eeghen 1969 I.H. van Eeghen, 'Het Amsterdamse Sint Lucasgilde in de 17de eeuw', *Jaarboek Amstelodamum LXI* (1969), pp. 65-102
- Van Eeghen 1972 I.H. van Eeghen, 'De restauratie van Singel 36', *Maandblad Amstelodamum LIX* (1972), pp. 213-16
- Van Eeghen 1974 I.H. van Eeghen, 'Pieter Codde en Frans Hals', *Maandblad Amstelodamum LXI* (1974), pp. 137-41
- Van Eeghen 1984 I.H. van Eeghen, 'Anna Wijmer en Jan Six', *Jaarboek Amstelodamum CXXVI* (1984), pp. 38-68
- Van Eeghen *et al.* 1976 I.H. van Eeghen, G. Roosegaarde Bisschop and H.F. Wijnman, *Vier eeuwen Herengracht: geveltekeningen van alle huizen aan de gracht*, Amsterdam 1976
- Van Eelde 1897 N.J. van Eelde, 'De schilder Jan van Bijlert, verkoper van verf', *Oud Holland XV* (1897), p. 128
- Coll. cat. Eimbke 1761 *Beschreibung derjenigen Sammlung verschiedener Original-Gemälde italienischen, holländischen, französischen und deutschen Meistern, welche das Cabinet ausmachen von Johann. Georg. Eimbke*, Berlin 1761
- Ekkart 1971 R.E.O. Ekkart, *De Oranjeportretten in het Stadhuis van Kampen*, Kampen 1971
- Ekkart 1979 R.E.O. Ekkart, *Johannes Cornelisz. Verspronck: leven en werken van een Haarlems portretschilder uit de 17de eeuw*, Zaandam 1979
- Ekkart 1985 R.E.O. Ekkart, 'Portretten van Johan van Schoterbosch', in Kolff *et al.* 1985, pp. 103-10
- Ekkart 1988a R.E.O. Ekkart, 'De portretten van Laurens Reael en Suzanna Moor, zogenaamd beide door Cornelis van der Voort', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXVI* (1988), pp. 7-10
- Ekkart 1988b R.E.O. Ekkart, 'Het aan Willem Bartsius toegeschreven portret van Belia Claesdr.', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXVI* (1988), pp. 11-13
- Ekkart 1988c R.E.O. Ekkart, 'De schuttersstukken buiten Amsterdam en Haarlem', in Haarlem 1988, pp. 124-39
- Ekkart 1990 R.E.O. Ekkart, 'Notes about some Dutch portrait drawings in the Biblioteca Reale', in Sciolla 1990, pp. 327-33
- Ekkart 1997 R.E.O. Ekkart, 'De Rotterdamse portrettist Jan Daemen Cool (ca. 1589-1660)', *Oud Holland CXI* (1997), pp. 201-40
- Ekkart 1998a R.E.O. Ekkart, 'De schilderijenverzameling Snouck van Loosen', *Steevast: Jaaruitgave van de Vereniging Oud Enkhuizen* 1998, pp. 4-11
- Ekkart 1998b R.E.O. Ekkart, 'De ontwikkeling van het Nederlandse doodsportret in 16de en 17de eeuw', in Sliggers *et al.* 1998, pp. 63-84
- Ekkart 1999 R.E.O. Ekkart, 'Een man met een ring en toetssteen door Werner van den Valckert', *Bulletin van het Rijksmuseum XLVII* (1999), pp. 20-25
- Ekkart 2002a R.E.O. Ekkart, 'Gelderse portretten en portrettisten', in Nijmegen 2002, pp. 56-85
- Ekkart 2002b R.E.O. Ekkart, 'Jacob Gerritsz. Cuyp als portretschilder', in Dordrecht 2002, pp. 25-39
- Ekkart 2002c R.E.O. Ekkart, 'Amsterdamse portretschilders in de zeventiende en achttiende eeuw', in Amsterdam 2002a, pp. 28-45
- Ekkart 2003 R.E.O. Ekkart, 'Schilders aan het hof', in Groenveld *et al.* 2003, pp. 113-25
- Ekkart 2005a R.E.O. Ekkart, 'De portretten van Johan Huyssen en Adriana van Matenesse', in Janse 2005, pp. LI-LX
- Ekkart 2005b R.E.O. Ekkart, 'Abraham de Vries, een Hollandse portrettist in Frankrijk en de Zuidelijke Nederlanden', in Van der Stighelen 2005, II, pp. 549-64
- Ekkart/Wuestman 2006 R.E.O. Ekkart and G. Wuestman, 'Anthonie Palamedesz' zogenaamde portretten van het echtpaar De Witte opnieuw geïdentificeerd', *Bulletin van het Rijksmuseum LIV* (2006), pp. 351-57
- Ekkart *et al.* 2002 R.E.O. Ekkart *et al.*, *Herkomst gezocht: deelrapportage III*, The Hague, February 2002
- Elias I-II, 1903-05 J.E. Elias, *De vroedschap van Amsterdam 1578-1795*, 2 vols., Haarlem 1903-05
- Emmens 1968 J.A. Emmens, *Rembrandt en de regels van de kunst*, Utrecht 1968
- Emmius 1994 U. Emmius (ed.), *Willem Lodewijk, graaf van Nassau (1560-1620), stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe*, Hilversum 1994
- Coll. cat. Enschede 1974-76 O. ter Kuile, *Catalogus van de schilderijen: Rijksmuseum Twenthe*, Enschede 1974-76
- Erasmus 1908 K. Erasmus, *Roelant Savery: sein Leben und seine Werke*, Halle 1908
- Erasmus 1939 K. Erasmus, 'Frans Hals and Jan de Bray: some newly identified portraits', *The Burlington Magazine LXXV* (1939), p. 236
- Ertz 1979 K. Ertz, *Jan Brueghel D.Ä.: die Gemälde*, Cologne 1979
- Ertz 2000 K. Ertz, *Pieter Brueghel der Jüngere (1564-1637/38): die Gemälde mit kritischem Oeuvrekatalog*, 2 vols., Lingen 2000
- Everett Green 1858 M.A. Everett Green (ed.), *Calendar of state papers, domestic series, of the reign of James I. 1619-1623, preserved in the State Paper Department of Her Majesty's Public Record Office*, London 1858
- Exeter *et c.* 1986 D. Phillips, *Don't trust the label: an exhibition of fakes, imitations and the real thing*, Exeter (Royal Albert Memorial Museum), Kingston-upon-Hull (Ferens Art Gallery), Nottingham (University Art Gallery), York (City Art Gallery) 1986-87
- Van Eynden/Van der Willigen I-IV, 1816-40 R. van Eynden and A. van der Willigen, *Geschiedenis der vaderlandsche schilderkunst, sedert de helft der XVIII eeuw*, 4 vols., Haarlem 1816-40 (I, 1816; II, 1817; III, 1820; IV, 1840)
- Filedt Kok 1982 J.P. Filedt Kok, "'Rivierdal" van Hercules Segers schoongemaakt', *Bulletin van het Rijksmuseum XXX* (1982), pp. 169-76
- Filedt Kok 2007 J.P. Filedt Kok, 'De veiling in 1828 van schilderijen uit het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum LV* (2007) (forthcoming)
- Filedt Kok/Bergvelt 1998 J.P. Filedt Kok and E. Bergvelt, 'De vroege Nederlandse schilderkunst in het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum XLVI* (1998), pp. 125-205
- Dealer cat. Finck 1967 *Galerie Robert Finck: exposition de tableaux de maîtres du XVe au XIXe siècle*, Brussels 1967
- Fishman 1979 J.S. Fishman, *Boerenverdriet: violence between peasants and soldiers in early modern Netherlands art*, diss., University of Berkeley 1979; Ann Arbor 1982
- Fleischer/Scott Munshower 1988 R.E. Fleischer and S. Scott Munshower (eds.), *The age of Rembrandt: studies in seventeenth-century Dutch painting: papers in art history from The Pennsylvania State University*, vol. 3, Philadelphia 1988

- Florusbosch-Voeten 1988 A.M.J. Florusbosch-Voeten, *Wikkelkinderen: gebruiken rond geboorte, doop en doopkleding*, Hattem 1988
- Fock 1969 C.W. Fock, 'Nieuws over de tapijten, bekend als de Nassause Genealogie', *Oud Holland* LXXXIV (1969), pp. 1-28
- Fokke 1808 J. Fokke, *Geschiedkundige beschrijving van het vermaarde stadhuis van Amsterdam*, Amsterdam 1808
- Fölting 1985 H.P. Fölting, *De vroedschap van 's-Gravenhage, 1572-1795*, Pijnacker 1985
- Foucart 1980 J. Foucart, 'Abraham de Vries en France', *Bulletin de la Société de l'Histoire de l'Art Français* 1980, pp. 127-35
- Frabetti 1959 G. Frabetti, 'Aggiunte a Luca Cambiaso', in Underwood *et al.* 1959, pp. 267-75
- Fraiture 2000 P. Fraiture, 'La Dendrochronologie au service du patrimoine mobilier: analyse des oeuvres du maître du calvaire de Waha', in *Marche-en-Famenne* 2000, pp. 172-88
- Franits 2004 W. Franits, *Dutch seventeenth-century genre painting: its stylistic and thematic evolution*, New Haven 2004
- Franken 1878 D. Franken Dz, *Adriaen van de Venne*, Amsterdam/Paris 1878
- Frankfurt 2004 M. Imdahl *et al.*, *Der Bürgermeister, sein Maler und seine Familie: Hans Holbeins Madonna im Städel*, Frankfurt (Städelsches Kunstinstitut und Städtische Galerie) 2004
- Coll. cat. Frankfurt 2004 M. Neumeister, *Holländische Gemälde im Städel 1550-1800: I, Künstler geboren bis 1615*, Frankfurt (Städelsches Kunstinstitut und Städtische Galerie) 2004
- Frederiks 1880 J.G. Frederiks, 'Het geslacht Doublet', *Heraldieke Bibliotheek* X (1880), pp. 248-77
- Frederiks 1887 J.G. Frederiks, 'Het portret der weduwe van den admiraal Zwartenhond, door Rembrandt', in *Obreen* VI, 1884-87, pp. 265-78
- Frederiks 1888 J.G. Frederiks, 'In den Swarten Hond', *Amsterdamsch Jaarboekje voor Geschiedenis en Letteren* I (1888), pp. 57-80
- Frederiks I-IV, 1952-61 J.W. Frederiks, *Dutch silver from the Renaissance until the end of the 18th century*, 4 vols., The Hague 1952-61 (I, 1952; II, 1958; III, 1960; IV, 1961)
- Frederiks/Van den Branden 1887 J.G. Frederiks and J. van den Branden, *Biografisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche letterkunde*, Amsterdam [c. 1887]
- Freijser 1988 V. Freijser (ed.), *Soetichyds des Buyten-levens: leven en leren op Hofwijck*, Delft 1988
- Freise 1911 K. Freise, *Pieter Lastman: sein Leben und seine Kunst*, Leipzig 1911
- Fremantle 1959 K. Fremantle, *The Baroque town hall of Amsterdam*, Utrecht 1959
- Fremantle 1962 K. Fremantle, 'The open vierschaar of Amsterdam's seventeenth-century town hall as a setting for the city's justice', *Oud Holland* LXXVII (1962), pp. 206-34
- Fresia 1991 C.J. Fresia, *Quacksalvers and barber-surgeons: images of medical practitioners in seventeenth-century Dutch genre painting*, diss., Yale University, New Haven 1991; Ann Arbor 1992
- Von Frimmel 1905a T. von Frimmel, *Blätter für Gemäldekunde*, I, Vienna 1905
- Von Frimmel 1905b T. von Frimmel, *Blätter für Gemäldekunde*, II, Vienna 1905-06
- Von Frimmel I-II, 1913-14 T. von Frimmel, *Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen*, 2 vols., Munich 1913-14
- Gammelbo 1966 P. Gammelbo, 'Floris Gerritsz. van Schooten', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XVII (1966), pp. 105-42
- Gans 1961 M.H. Gans, *Juwelen en mensen: de geschiedenis van het bijou van 1400 tot 1900, voornamelijk naar Nederlandse bronnen*, Amsterdam 1961
- Garas 1980 K. Garas, 'Unbekannte italienische Gemälde in Gotha: Probleme um Bigot und Manfredi', *Acta Historiae Artium* XXVI (1980), pp. 265-83
- Gaskell/Jonker 1998 I. Gaskell and M. Jonker (eds.), *Vermeer studies*, New Haven/London 1998
- De Gelder 1925 J.J. de Gelder, 'Een geteekend portret van Prins Willem I', *Onze Kunst* XLI (1925), pp. 97-102
- Van Gelder 1933 J.G. van Gelder, *Jan van de Velde 1593-1641, teekenaar-schilder*, The Hague 1933
- Van Gelder 1941 H.E. van Gelder, *W.C. Heda, A. van Beyeren, W. Kalf*, Amsterdam 1941
- Van Gelder 1950 J.G. van Gelder, 'Hercules Seghers erbij en eraf', *Oud Holland* LXV (1950), pp. 216-26
- Van Gelder 1952 J.G. van Gelder, 'Caravaggio en zijn Noord-Nederlandse navolgers', in *Utrecht-Antwerp 1952*, pp. xiii-xxvi
- Van Gelder 1953 J.G. van Gelder, 'Hercules Seghers: addenda', *Oud Holland* LXVIII (1953), pp. 149-57
- Van Gelder 1955 J.G. van Gelder, 'Jan van de Velde 1593-1641, teekenaar-schilder', *Oud Holland* LXX (1955), pp. 21-40
- Van Gelder/Van Gelder-Schrijver 1932 J.G. van Gelder and N.F. van Gelder-Schrijver, 'Adam van Breen, schilder', *Oudheidkundig Jaarboek* I (1932), pp. 110-16
- Gemar-Koeltzsch 1994 E. Gemar-Koeltzsch, *Holländische Stillebenmaler im 17. Jahrhundert*, 3 vols., Lingen 1994
- Van Gent 1991 J. van Gent, 'De tijd van de koningen en de profeten', in *Amsterdam 1991b*, pp. 88-105
- Genua 1995 E. Gavazza *et al.* (eds.), *Bernardo Strozzi: Genova 1581/82 - Venezia 1644*, Genoa (Palazzo Ducale) 1995
- Gerlach 1940 P. Gerlach, 'De Nederlandsche Capucijnen in de XVIIe eeuwse polemiek, II', *Franciscaansch Leven* XXIII (1940), pp. 267-76
- Germann 2002 S. Germann, 'Harpsichord decoration', in *Schott* 2002, pp. 1-190
- Gerson 1936 H. Gerson, *Philips Koninck: ein Beitrag zur Erforschung der holländischen Malerei des XVII. Jahrhunderts*, Berlin 1936
- Gerson 1947 H. Gerson, 'De meester P.N.', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* I (1947), pp. 95-109
- Gerson 1952 H. Gerson, *Review of Utrecht-Antwerp 1952*, *Kunstchronik* V (1952), pp. 287-93
- Gerszi 1981 T. Gerszi, 'Landschaftsdarstellungen von Pieter Bruegel und Hercules Seghers', *Pantheon* XXXIX (1981), pp. 133-39
- Geudecker 2007 E. Geudecker, 'Het Kabinet Van Heteren Gevers: een achttiende-eeuwse schilderijenverzameling die "waarlijk het Museum tot een museum [zal] maken"', *Bulletin van het Rijksmuseum* LV (2007) (forthcoming)
- Coll. cat. Gevers 1808 'Catalogue Raisonné d'une Collection de Tableaux appartenant à Monsieur A.L. Gevers, Page de Leurs Majestés le Roi et la Reine de Hollande', 1808, transcribed in Moes/Van Biema 1909, pp. 145-51
- Ghent 1954 P. Eeckhout, *Roelandt Savery (1576-1639)*, Ghent (Museum voor Schone Kunsten) 1954
- Ghent 1986 P. Verbraeken *et al.*, *Joachim Beuckelaer: het markt- en keukenstuk in de Nederlanden 1550-1650*, Ghent (Museum voor Schone Kunsten) 1986-87
- Giepmans 2004 S.E. Giepmans, 'Het strandgezicht in de zeventiende eeuw: een inleiding', in *Katwijk 2004*, pp. 9-62

- Gierveld 1981 A.J. Gierveld, 'The harpsichord and clavichord in the Dutch Republic', *Tijdschrift van de Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis* XXXI-2 (1981), pp. 117-66
- Gifford 1996 E.M. Gifford, 'Jan van Goyen en de techniek van het naturalistische landschap', in Leiden 1996, pp. 70-79
- Giltaij 2000 J. Giltaij, 'Scientific examination of the underdrawing of seventeenth-century architectural painters', in Van Asperen de Boer/Helmus 2000, pp. 32-55
- Gimberg 1911 J. Gimberg, 'Het stadhuis te Zutphen na 1500', *Gelre* XIV (1911), pp. 199-299
- Glück 1951 G. Glück, *Das grosse Bruegel-Werk*, Vienna 1951
- Gmelin 1982 H.G. Gmelin, 'Zu drei wenig bekannten Landschaftsbildern des Jacob Jacobsz van Geel', *Niederdeutsche Beiträge zur Kunstgeschichte* XXI (1982), pp. 69-75
- Goedde 1989 L.O. Goedde, *Tempest and shipwreck in Dutch and Flemish art*, London 1989
- Golahny 1996 A. Golahny, 'Paired poems on pendant paintings: Vondel and Oudaan interpret Lastman', in A. Golahny (ed.), *The eye of the poet: studies in the reciprocity of the literary and visual arts*, Lewisburg 1996, pp. 154-78
- Golahny 2003 A. Golahny, *Rembrandt's reading: the artist's bookshelf of ancient poetry and history*, Amsterdam 2003
- Golay 1995 L. Golay (ed.), *Florilegium: scritti di storia dell'arte in onore di Carlo Bertelli*, Milan 1995
- Gonnet 1913 C.J. Gonnet, *De poorten van Haarlem*, Haarlem 1913
- Gonnet 1920 C.J. Gonnet, 'Jan van Teylingen', *Oud Holland* XXXVIII (1920), pp. 138-44
- Van Gool I-II, 1750-51 J. van Gool, *De nieuwe Schouburg der Nederlantsche kunstschilders en schilderessen: waer in de levens- en kunstbedrijven er tans levende en reets overleedene schilders, die van Houbraken, noch eenig ander schrijver, zijn aengeteekend, verhaelt worden*, 2 vols., The Hague 1750-51
- Goossens 1954 K. Goossens, *David Vinckboons*, The Hague/Antwerp 1954
- Gowing 1951 L. Gowing, 'Light on Baburen and Vermeer', *The Burlington Magazine* XCIII (1951) pp. 169-70
- De Graaf 1963 A.F. de Graaf, 'Rosendael en zijn bewoners', *Leids Jaarboekje* LX (1963), pp. 153-61
- Gram Scholdager 1988 O. Gram Scholdager, 'Ter Borch', *De Nederlandse Leeuw* CV (1988), cols. 385-89
- Granberg 1884 O. Granberg, 'Pieter de Molyn und seine Kunst', *Zeitschrift für bildende Kunst* XIX (1884), pp. 369-77
- Granberg I-III, 1911-13 O. Granberg, *Inventaire général des trésors d'art: peintures & sculptures, principalement de maîtres étrangers (non scandinaves) en Suède*, 3 vols., 1911-13 (I, 1911; II, 1912; III, 1913)
- Graves 1960 R. Graves, *The Greek myths*, 2 vols., London 1960
- Grijzenhout 1984 F. Grijzenhout, 'Tempel voor Nederland: de Nationale Konst-Gallerij in 's Gravenhage', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXXV (1984), pp. 1-76
- Grijzenhout 2000 F. Grijzenhout, *Een Koninklijk Museum: Lodewijk Napoleon en het Rijksmuseum 1806-1810*, Amsterdam/Zwolle 2000
- Grimm 1972 C. Grimm, *Frans Hals: Entwicklung, Werkanalyse, Gesamtkatalog*, Berlin 1972
- Grimm 1989 C. Grimm, *Frans Hals: das Gesamtwerk*, Stuttgart/Zürich 1989
- Groen/Hendriks 1989 K. Groen and E. Hendriks, 'Frans Hals: a technical examination', in Washington etc. 1989, pp. 109-27
- Groeneweg 1995 I. Groeneweg, 'Regenten in het zwart: vroom en deftig', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XLVI (1995), pp. 198-251
- Groeneweg 1997 I. Groeneweg, 'Hof en stad: het kostuum ten tijde van Frederik Hendrik en Amalia', in Keblusek/Zijlmans 1997, pp. 201-17
- Groenewald 1997 S. Groenewald, 'Frederik Hendrik en zijn entourage: een politieke levensschets', in The Hague 1997, pp. 18-33
- Groenewald/Leeuwenberg 1985 S. Groenewald and H.L.P. Leeuwenberg, *De bruid in de schuif: de consolidatie van de Republiek 1609-1650*, 2 vols., Zutphen 1985
- Groenewald et al. 2003 S. Groenewald, J.J. Huizinga and Y.B. Kuiper, *Nassau uit de schaduw van Oranje*, Franeker 2003
- Grohn 1981 H.W. Grohn, 'Hannover Niedersächsisches Landesmuseum; neuerworbene Werke', *Weltkunst* LI (1981), pp. 1146-48
- Groningen 2005 L. Pijl et al., *Van Cuyp tot Rembrandt: de verzameling Cornelis Hofstede de Groot*, Groningen (Groninger Museum) 2005-06
- De Groot 2000 A. de Groot, 'De Utrechtse kerkgezichten van Pieter Saenredam en het probleem van hun betrouwbaarheid', in Utrecht-Los Angeles 2000/02, pp. 17-49
- Van Gruting 1995 R.R.A. van Gruting, 'Gravin Maria Elisabeth II van den Bergh: achtergronden van een portret uit 1628', *Virtus: Bulletin van de Werkgroep Adelsgeschiedenis* III (1995-96), pp. 49-70
- Gruys 1981 J.A. Gruys, *The early printed editions (1518-1664) of Aeschylus: a chapter in the history of classical scholarship*, The Hague 1981
- Gudlaugsson 1938 S.J. Gudlaugsson, *Iconographische Studien über die Holländische Malerei und das Theater des 17. Jahrhunderts*, Würzburg 1938
- Gudlaugsson 1948 S.J. Gudlaugsson, 'Adriaen Pauw's intocht te Munster, een gemeenschappelijk werk van Gerard ter Borch en Gerard van der Horst', *Oud Holland* LXIII (1948), pp. 39-47
- Gudlaugsson 1952 S.J. Gudlaugsson, 'Crijn Hendricksz Volmarijn, een Rotterdamse Caravaggist', *Oud Holland* LXVII (1952), pp. 241-46
- Gudlaugsson 1954 S.J. Gudlaugsson, 'Aanvullingen omtrent Pieter Post's werkzaamheid als schilder', *Oud Holland* LXIX (1954), pp. 59-70
- Gudlaugsson I-II, 1959-60 S.J. Gudlaugsson, *Geraert Ter Borch*, 2 vols., The Hague 1959-60
- Gudlaugsson 1963 S.J. Gudlaugsson, 'Zur Frans-Hals-Ausstellung in Haarlem: Juni-September 1962', *Kunstchronik* XVI (1963), pp. 3-9
- Van der Haagen 1928 J.K. van der Haagen, 'Het Plein, Huygens en Frederik Hendrik', *Die Haghe, Jaarboek* 1928/29, pp. 6-38
- Van der Haagen 1932 J.K. van der Haagen, 'Twee tekeningen van het "Swaenshals" van Joris van der Haagen', *Rotterdams Jaarboekje* X (1932), pp. 72-77
- Haak 1972 B. Haak, *Regenten en regentessen, overliden en chirurgijns*, Amsterdam 1972
- Haak 1984 B. Haak, *The golden age: Dutch painters of the seventeenth century*, New York 1984
- De Haan Hetteema/Van Halmael 1846 M. de Haan Hetteema and A. van Halmael, *Stamboom van den Frieschen, vroegeren en lateren, adel, uit oude en echte bescheiden en aantekeningen, en met bijvoeging van de Wapens der onderscheidene geslachten*, 3 vols., Leeuwarden 1846
- Haarlem 1937 [G.D. Gratama], *Frans Hals tentoonstelling ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Gemeentelijk Museum Haarlem op 30 Juni 1937*, Haarlem (Frans Halsmuseum) 1937
- Haarlem 1961 H.P. Baard et al. (eds.), *Nederlandse orgelpracht*, Haarlem (St Bavokerk) 1961
- Haarlem 1962 S. Slive, *Frans Hals tentoonstelling ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Gemeentemuseum te Haarlem, 1862-1962*, Haarlem (Frans Halsmuseum) 1962
- Haarlem 1977 P. Biesboer (ed.), *Stadsgezicht Haarlem 1750-1850*, Haarlem (Frans Halsmuseum) 1977-78
- Haarlem 1986 E. de Jongh, *Portretten van echt en trouw: huwelijk en gezin in de Nederlandse kunst van de zeventiende eeuw*, Haarlem (Frans Halsmuseum) 1986

- Haarlem 1988 M. Carasso-Kok and J. Levy-van Halm (eds.), *Schutters in Holland: kracht en zenuwen van de stad*, Haarlem (Frans Halsmuseum) 1988
- Haarlem 1995 K. Levy-van Halm et al. (eds.), *De trots van Haarlem: promotie van een stad in kunst en historie*, Haarlem (Frans Hals Museum and Teylers Museum) 1995
- Coll. cat. Haarlem 1997 M. Plomp, *The Dutch drawings in the Teyler Museum*, Haarlem 1997
- Haarlem 1998 B.C. Sliggers (ed.), *Naar het lijk: het Nederlandse doodsportret 1500-heden*, Haarlem (Teylers Museum) 1998
- Coll. cat. Haarlem 2006 N. Köhler et al. (eds.), *Painting in Haarlem 1500-1850; the collection of the Frans Hals Museum*, Haarlem 2006
- Haarlem-Antwerp 2000 J.B. Bedaux and R.E.O. Ekkart (eds.), *Pride and joy: children's portraits in the Netherlands 1500-1700/Kinderen op hun mooist: het kinderportret in de Nederlanden 1500-1700*, Haarlem (Frans Hals Museum), Antwerp (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) 2000-01
- Haarlem-Hamburg 2003 P. Biesboer and M. Sitt (eds.), *Satire en vermaak: schilderkunst in de 17^e eeuw: het genrestuk in de tijd van Frans Hals en zijn tijdgenoten 1610-1670*, Haarlem (Frans Hals Museum), Hamburg (Kunsthalle) 2003-04
- Haarlem-Worcester 1993 J.A. Welu and P. Biesboer (eds.), *Judith Leyster: a Dutch master and her world/Judith Leyster: schilderes in een mannenwereld*, Haarlem (Frans Halsmuseum), Worcester (Art Museum) 1993
- Haarlem etc. 2004 P. Biesboer et al., *Pieter Claesz: meester van het stilleven in de Gouden Eeuw/Pieter Claesz: master of Haarlem still life*, Haarlem (Frans Hals Museum), Zürich (Kunsthaus), Washington (National Gallery of Art) 2004-05
- Dealer cat. Habeldt 1995 *Fifty paintings by old masters*, New York/Paris (Bob P. Habeldt & Co.) 1995
- Dealer cat. Habeldt 2001 *Northern European old master drawings and oil sketches*, New York/Paris (Habeldt & Co.) 2001-02
- Hagen 2002 J. Hagen, 'Van strijdros tot harddraver', in Apeldoorn 2002, pp. 62-83
- Coll. cat. The Hague 1874 V. de Stuers, *Notice historique et descriptive des tableaux et des sculptures exposés dans le Musée Royal de La Haye*, The Hague (Mauritshuis) 1874
- Coll. cat. The Hague 1895 A. Bredius and C. Hofstede de Groot, *Musée Royal de La Haye (Mauritshuis): catalogue raisonné des tableaux et des sculptures*, The Hague 1895
- Coll. cat. The Hague 1935 G. Knuttel, *Gemeentemuseum te 's-Gravenhage: catalogus van de schilderijen, aquarellen en teekeningen*, 2 vols., The Hague 1935
- Coll. cat. The Hague 1977 H.R. Hoetink, *Mauritshuis: the Royal Cabinet of Paintings: illustrated general catalogue*, The Hague 1977
- Coll. cat. The Hague 1978 A. Blankert, *Museum Bredius: catalogus van de schilderijen en teekeningen*, The Hague 1978
- Coll. cat. The Hague 1980 F.J. Duparc and H.R. Hoetink, *Mauritshuis: Hollandse schilderkunst: landschappen 17^e eeuw*, The Hague 1980
- Coll. cat. The Hague 1987 B. Broos, *Meesterwerken in het Mauritshuis*, The Hague 1987
- The Hague 1991 M. de Boer and J. Leistra (eds.), *Bredius, Rembrandt en het Mauritshuis: een eigenzinnig directeur verzamelt*, The Hague (Mauritshuis) 1991
- Coll. cat. The Hague 1991a A. Blankert, *Museum Bredius: catalogus van de schilderijen en teekeningen*, The Hague 1991
- Coll. cat. The Hague 1991b C. Dumas, *Haagse stadsgezichten 1550-1800: topografische schilderijen van het Haags Historisch Museum*, The Hague 1991
- The Hague 1992a P. Huys Janssen and W. Sumowski, *The Hoogsteder exhibition of Rembrandt's academy*, The Hague (Hoogsteder & Hoogsteder) 1992
- The Hague 1992b B. Brenninkmeyer-de Rooij et al., *Boeketten uit de Gouden Eeuw: Mauritshuis in bloei*, The Hague (Mauritshuis) 1992
- Coll. cat. The Hague 1993 B. Broos, *Intimacies & intrigues: history painting in the Mauritshuis*, Ghent/The Hague 1993
- The Hague 1997 P. van der Ploeg and C. Vermeeren (eds.), *Vorstelijk verzameld: de kunstcollectie van Frederik Hendrik en Amalia*, The Hague (Mauritshuis) 1997-98
- The Hague 1998 E. Buijsen et al., *Haagse schilders in de Gouden Eeuw: het Hoogsteder lexicon van alle schilders werkzaam in Den Haag 1600-1700*, The Hague (Haags Historisch Museum) 1998-99
- The Hague 2001 A. van Suchtelen et al., *Winters van weleer: het Hollandse winterlandschap in de Gouden Eeuw/Holland, frozen in time: the Dutch winter landscape in the Golden Age*, The Hague (Mauritshuis) 2001-02
- The Hague 2002 Q. Buvelot and H. Buijs, *A choice collection: seventeenth-century Dutch paintings from the Frits Lugt Collection*, The Hague (Mauritshuis) 2002
- Coll. cat. The Hague 2004a Q. Buvelot (ed.), *Portraits in the Mauritshuis 1430-1790*, The Hague 2004
- Coll. cat. The Hague 2004b Q. Buvelot, *Royal Picture Gallery Mauritshuis: a summary catalogue*, The Hague 2004
- The Hague-San Francisco 1990 B. Broos et al., *Great Dutch paintings from America*, The Hague (Mauritshuis), San Francisco (The Fine Arts Museums) 1990-91
- Van Hall 1963 H. van Hall, *Portretten van Nederlandse beeldende kunstenaars*, Amsterdam 1963
- Van der Ham 2000 G. van der Ham, *200 jaar Rijksmuseum*, Amsterdam 2000
- Hannema 1928 D. Hannema, 'Rotterdamsche schilders in de zeventiende eeuw', in Ruempol 1928, pp. 431-45
- Coll. cat. Hannover 2000 U. Wegener, *Niedersächsisches Landesmuseum Hannover, Landesgalerie: die holländischen und flämischen Gemälde des 17. Jahrhunderts*, Hannover 2000
- Hänsel 2004 S. Hänsel, 'Wohlerzogene Kinder sind schöne Juwelen – Familie, Kinder und Erziehung auf niederländischen Familienporträts des 17. Jahrhunderts', *Zeitschrift für Kunstgeschichte* LXVII (2004), no. 2, pp. 225-62
- 't Hart 1952 G. 't Hart, 'Nicolaes Witsen en zijn voorouders', *Oud Holland* LXVII (1952), pp. 74-97
- Härtling 1983 U.A. Härtling, *Studien zur Kabinettbildmalerei des Frans Francken II, 1581-1642*, Hildesheim 1983
- Hartkamp-Jonxis 1997 E. Hartkamp-Jonxis, 'Prachtige vrachten: exotisch textiel in Nederland', *Antiek* XXXI (1997), pp. 402-19
- Havard 1873 H. Havard, *Les Merveilles de l'art hollandais, exposées à Amsterdam en 1872*, Amsterdam 1873
- Havard I-IV, 1879-81 H. Havard, *L'Art et les artistes hollandais*, 4 vols., Paris 1879-81 (I, 1879; II, 1880; III, 1880; IV, 1881)
- Havard 1894 H. Havard, *Michiel van Miereveld et son gendre*, Paris 1894
- Haverkamp Begemann 1959 E. Haverkamp Begemann, *Willem Buytewech*, Amsterdam 1959
- Haverkamp-Begemann 1982 E. Haverkamp-Begemann, *Rembrandt: The nightwatch*, Princeton (NJ) 1982
- Haverkamp-Begemann 1983 E. Haverkamp-Begemann, Review of dealer cat. Hoogsteder/Naumann 1983, *The Burlington Magazine* CXXV (1983), pp. 385-86
- Haverkamp Begemann et al. 1973 E. Haverkamp Begemann, K.G. Boon and E. Trautsholdt, *Hercules Seghers: the complete etchings*, Amsterdam 1973

- Haverkorn van Rijsewijk 1891a P. Haverkorn van Rijsewijk, 'Johannes van Vught', *Oud Holland* IX (1891), pp. 39-51
- Haverkorn van Rijsewijk 1891b P. Haverkorn van Rijsewijk, 'Buytewech. Willem Pieterse', *Oud Holland* IX (1891), pp. 56-61
- Haverkorn van Rijsewijk 1892 P. Haverkorn van Rijsewijk, *Notice descriptive des tableaux et sculpture du musée de Rotterdam, nommé d'après le fondateur Musée-Boijmans*, Rotterdam 1892
- Haverkorn van Rijsewijk 1901 P. Haverkorn van Rijsewijk, 'Korte mededelingen', *Oud Holland* XVIII (1901), pp. 60-64
- Haverkorn van Rijsewijk 1905 P. Haverkorn van Rijsewijk, 'Willem Pietersz. Buijtewech', *Oud Holland* XXIII (1905), pp. 163-64
- Hearn 2003 K. Hearn, 'The English career of Cornelius Johnson', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek* XIII (2003), pp. 112-28
- Hecht 1981 P. Hecht, Review of Washington etc. 1980, *Simiolus* XII (1981-82), pp. 184-88
- Heckmanns 1965 F.W. Heckmanns, *Pieter Janszoon Saenredam: das Problem seiner Raumform*, Recklinghausen 1965
- Van Heemstra 2000 G. van Heemstra, 'Ruimte, licht en stilte: een beschrijving van Saenredams schildertechniek', in *Utrecht-Los Angeles 2000/02*, pp. 73-90
- Van Hees 1959 C.A. van Hees, 'Archivalia betreffende Frans Hals en de zijnen', *Oud Holland* LXXIV (1959), pp. 36-42
- Heidelberg 1996 S. Paas et al., *Liselotte von der Pfalz: Madame am Hofe des Sonnenkönigs*, Heidelberg (Heidelberger Schloss) 1996-97
- Heijbroek/Henkels 1991 J.F. Heijbroek and H. Henkels, 'Het Rijksmuseum voor Moderne Kunst van Willem Steenhoff: werkelijkheid of utopie', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXIX (1991), pp. 163-231
- Dealer cat. Heim 1974 *Le Choix de l'amateur: sélection de peintures et sculptures du XVe au XVIIIe siècle*, Paris (Galerie Heim) Spring 1974
- Hendriks et al. 1990 E. Hendriks and K. Levy-van Halm, in collaboration with J.R.J. van Asperen de Boer, 'Report concerning a preliminary technical investigation of paintings exhibited during the Frans Hals exhibition held from May 11 to July 22 1990 in the Frans Hals Museum, Haarlem', unpublished typescript [1990]
- Van Hengel 1982 S.J.H. van Hengel, 'Colf-Kolf-Golf', *Spiegel Historiae* XVII (1982), pp. 516-21
- Henkels 1993 H. Henkels, 'Cézanne and Van Gogh in het Rijksmuseum voor Moderne Kunst in Amsterdam: de collectie van Cornelis Hoogendijk (1866-1911)', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLI (1993), pp. 155-287
- Heppner 1940 A. Heppner, 'Particulier kunstbezit in het Frans Halsmuseum', *Maandblad voor Beeldende Kunsten* XVII (1940), pp. 239-45
- Den Hertog 1982 W.M. den Hertog, *100 portretten van godgeleerden in Nederland uit de 16e, 17e, 18e eeuw*, Houten/Utrecht 1982
- 's-Hertogenbosch 1979 J.J. Poelheke et al., *Het beleg van 's-Hertogenbosch in 1629*, 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum) 1979
- 's-Hertogenbosch 1990 A.M. Koldewij (ed.), *In Buscoducis 1450-1629: kunst uit de Bourgondische tijd te 's-Hertogenbosch: de cultuur van late middeleeuwen en renaissance*, 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum) 1990
- 's-Hertogenbosch-Louvain 2002 Y. Bruijnen and P. Huys Janssen (eds.), *De vier jaargetijden in de kunst van de Nederlanden 1500-1750*, 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum), Louvain (Stedelijk Museum Vander Kelen-Mertens) 2002-03
- Coll. cat. Van Heteren 1752 'Catalogus van Schilderyen, In't Kabinet van den Heer Bewindhebber, Adriaen Leonard van Heteren, in's Hage', in Hoet 1752, II, pp. 451-62
- Hillam/Tyers 1995 J. Hillam and I. Tyers, 'Reliability and repeatability in dendrochronological analysis: tests using the Fletcher archive of panel-painting data', *Archaeometry* XXXVII (1995), pp. 395-405
- Hinterding/Horsch 1989 E. Hinterding and F. Horsch, "'A small but choice collection": the art gallery of William II of the Netherlands (1792-1849)', *Simiolus* XIX (1989), pp. 5-122
- Hirschmann 1916 O. Hirschmann, 'Neu aufgetauchte Bilder von Frans Hals', *Cicerone* VIII (1916), pp. 233-35
- Hoet 1752 G. Hoet, *Catalogus of Naamlyst van Schilderyen, met derzelver Pryzen Zedert een langen reeks van Jaaren zoo in Holland als op andere Plaatzen in het openbaar verkogt. Benevens een Verzameling van Lysten van Verscheyden nog in wezen zynde Cabinetten*, 2 vols., The Hague 1752
- Hoevenaar 1778 A. Hoevenaar, *Redevoering gehouden ter gelegenheid van de inwijding van het tekencollege etc.*, Utrecht 1778
- Hofrichter 1989 F.F. Hofrichter, *Judith Leyster; a woman painter in Holland's Golden Age*, Doornspijk 1989
- Hofstede de Groot 1889 C. Hofstede de Groot, 'Het vriendenalbum van Wibrand Symonszoon de Geest', *Oud Holland* VII (1889), pp. 235-40
- Hofstede de Groot 1899a C. Hofstede de Groot, 'Kritische opmerkingen omtrent eenige schilderijen in 's Rijksmuseum', *Oud Holland* XVII (1899), pp. 163-70
- Hofstede de Groot 1899b C. Hofstede de Groot, *Utrechtse kerken: teekeningen en schilderijen van Pieter Saenredam*, Haarlem 1899
- Hofstede de Groot 1901 C. Hofstede de Groot, 'Kritische opmerkingen omtrent oud-Hollandsche schilderijen in onze musea: II', *Oud Holland* XIX (1901), pp. 134-44
- Hofstede de Groot 1904 C. Hofstede de Groot, 'Kritische opmerkingen omtrent Oud-Hollandse schilderijen in onze musea: III', *Oud Holland* XXII (1904), pp. 27-38
- Hofstede de Groot 1910 C. Hofstede de Groot, *Beschreibendes und kritisches Verzeichnis der Werke der hervorragendsten holländischen Maler des XVII. Jahrh.*, III, *Fr. Hals, Adr. van Ostade, Isack van Ostade, Adriaen Brouwer*, Esslingen/Stuttgart/Paris 1910
- Hofstede de Groot 1915a C. Hofstede de Groot, 'Salomon Mesdach, familiegroep', *Oude Kunst* I (1915-16), p. 281
- Hofstede de Groot 1915b C. Hofstede de Groot, 'Frans Hals: mansportret: Rijksmuseum te Amsterdam', *Oude Kunst* I (1915-16), pp. 321-23
- Hofstede de Groot 1919 C. Hofstede de Groot, 'Eenige schilderijen van weinig bekende Utrechtse schilders: Roelof van Zijl, Andries van Bochoven en Johannes de Veer', *Oud Holland* XXXIX (1919), pp. 111-19
- Hofstede de Groot 1923 C. Hofstede de Groot, *Beschreibendes und kritisches Verzeichnis der Werke der hervorragendsten holländischen Maler des XVII. Jahrh.*, VIII, *J. v. Goyen, J. v.d. Heyden, J. Wynants*, Esslingen/Stuttgart/Paris 1923
- Hofstede de Groot 1927 C. Hofstede de Groot, 'Langs welken weg trok Hercules Seghers naar Italië?', *Oud Holland* XLIV (1927), pp. 49-64
- Hofstede de Groot 1928 C. Hofstede de Groot, 'De portretten van het echtpaar Jacob Trip en Margaretha de Geer door Cuyp's, N. Maes en Rembrandt', *Oud Holland* XLV (1928), pp. 255-64
- Hofstede de Groot inventory *Inventaris zijner verzameling schilderijen*, manuscript, I-II, 34 and 23 fols., n.d. (The Hague, Koninklijke Bibliotheek, inv. nos. 69 B 20 and 69 B 20-21)
- Hollstein I-LXII, 1949-2003 F.W.H. Hollstein, *Dutch and Flemish etchings, engravings and woodcuts ca. 1450-1700*, 62 vols., 1949-2003
- Holmes 1928 C. Holmes, 'The landscape work of Hercules Seghers', *The Burlington Magazine* LII (1928), pp. 210-21

- Holtrop 1991 M. Holtrop, 'Opmerkingen bij Pieter Lastman: 1', *De Kroniek van het Rembrandthuis* XLV (1991), no. 2, pp. 24-30
- L'Honoré Naber/Wright 1928 S.P. l'Honoré Naber and I.A. Wright, *Piet Heyn en de zilvervloot: bescheiden uit Nederlandsche en Spaansche archieven bijeenverzameld en uitgegeven*, Utrecht 1928
- Hoogendoorn 1946 A. Hoogendoorn, 'De Pauwentuin geschilderd door Arent Arentsz.', *Kunsthistorische Mededelingen* I (1946), pp. 66-68
- Hoogewerff 1924 G.J. Hoogewerff, *Gerrit van Honthorst*, The Hague 1924
- Hoogewerff 1932 G.J. Hoogewerff, 'Pieter van Laer en zijn vrienden', *Oud Holland* XLIX (1932), pp. 1-17
- Hoogewerff 1933 G.J. Hoogewerff, 'Pieter van Laer en zijn vrienden', *Oud Holland* L (1933), pp. 103-17
- Hoogewerff 1942 G.J. Hoogewerff, *Nederlandsche kunstenaars te Rome (1600-1725): uittreksels uit de parochiale archieven*, The Hague 1942
- Hoogewerff 1965 G.J. Hoogewerff, 'Jan van Bijlert, schilder van Utrecht (1598-1671)', *Oud Holland* LXXX (1965), pp. 2-34
- Hoogsteder 1986 W.J. Hoogsteder, 'De schilderijen van Frederik en Elisabeth, koning en koningin van Bohemen', 3 vols., thesis, University of Utrecht 1986
- Dealer cat. Hoogsteder/Naumann 1983 W.J. Hoogsteder and O. Naumann, *A selection of Dutch and Flemish seventeenth-century paintings*, New York 1983
- Van Hoogstraeten 1678 S. van Hoogstraeten, *Inleyding tot de hooge schoole der schilderkonst: anders de zichtbaere werelt: verdeelt in negen leerwinkels*, Rotterdam 1678
- Van der Hoop *Lijst* 'Lijst van schilderijen, beelden en teekeningen van Adriaan van der Hoop te Amsterdam', RANH, ARS, no. 388 (photocopy Rijksmuseum library, shelfmark 520 F22)
- Van der Hoop *Taxatie* 1854 'Taxatie van schilderijen, teekeningen en beeldwerken gedaan door Pieter E.H. Praetorius en Gerrit de Vries Jz. executeuren van het testament van A. van der Hoop ... 29 april 1854', RANH, ARS, no. 388 (photocopy Rijksmuseum library, shelfmark 520 F22)
- De Hoop Scheffer 1958 D. de Hoop Scheffer, 'Het Rijksmuseum en zijn begunstigers', *Bulletin van het Rijksmuseum* VI (1958), pp. 83-100
- Coll. cat. Hoorn 1924 J.C. Kerkmeijer, *Catalogus der schilderijen in het West-Friesch Museum en in het Stadthuis te Hoorn*, Hoorn 1924
- Horovitz 1998 I. Horovitz, 'The materials and techniques of European paintings on copper supports', in Phoenix etc. 1998, pp. 63-92
- Horst 2003 D.R. Horst, *De opstand in zwart-wit; propagandaprenten uit de Nederlandse opstand [1566-1584]*, Zutphen 2003
- Houbraken I-III, 1718-21 A. Houbraken, *De groote schouburgh der Nederlantsche konstschilders en schilderessen*, 3 vols., Amsterdam 1718-21 (I, 1718; II, 1719; III, 1721)
- Van den Hout/Schillemans 1995 G. van den Hout and R. Schillemans (eds.), *Putti en Cherubijntjes: het religieuze werk van Jacob de Wit (1695-1754)*, Haarlem/Amsterdam 1995
- Van Houtte et al. I-XII, 1949-58 J.A. van Houtte et al., *Algemene geschiedenis der Nederlanden*, 12 vols., Utrecht 1949-58
- Houwink 1899 J. Houwink, *De staatkundige en rechtsgeschiedenis van Ameland tot deze eeuw*, diss., University of Leiden 1899
- Huiskamp 1991 M. Huiskamp, 'De uittocht uit Egypte en de verovering van het land', in Amsterdam 1991b, pp. 54-65
- Hulkenberg 1971 A.M. Hulkenberg, 't Roemwaard Lisse, Alphen aan den Rijn 1971
- Huys Janssen 1994a P. Huys Janssen, *Jan van Bijlert (1597/98-1671), schilder in Utrecht*, diss., University of Utrecht 1994
- Huys Janssen 1994b P. Huys Janssen, 'Leonaert Bramer, his biography as told by documents', in Delft 1994, pp. 13-34
- Huys Janssen 1997 P. Huys Janssen, 'Schilders in Alkmaar 1500-1700', in coll. cat. Alkmaar 1997, pp. 11-53
- Huys Janssen 1998 P. Huys Janssen, *Jan van Bijlert 1597/98-1671: catalogue raisonné*, Amsterdam/Philadelphia 1998
- Huys Janssen 2002 P. Huys Janssen, *Caesar van Everdingen 1616/17-1678: monograph and catalogue raisonné*, Doornspijk 2002
- Huyskens 1992 W. Huyskens, *De vrije vogelvlugt: kunst en valkerij: motief, portret, gedicht*, Zutphen 1992
- Indianapolis-San Diego 1958 S. Slive and D.G. Carter, *The young Rembrandt and his times*, Indianapolis (John Herron Art Museum), San Diego (The Fine Arts Gallery) 1958
- Israel 1995 J. Israel, *The Dutch Republic: its rise, greatness, and fall, 1477-1806*, Oxford 1995
- Jackson 1922 A.Y. Jackson, 'Notes and queries: "The incredulity of St. Thomas" (no. 397)', *The Connoisseur* LXII (1922), p. 97
- Jackson 1958 A.Y. Jackson, *A painter's country: the autobiography of A.Y. Jackson*, Toronto 1958
- Jacobs 1999 J. Jacobs, *Een zegenrijk gewest: Nieuw-Nederland in de zeventiende eeuw*, Amsterdam 1999
- Janeck 1968 A. Janeck, *Untersuchung über den holländischen Maler Pieter van Laer, genannt Bamboccio*, diss., Julius-Maximilians University, Würzburg 1968
- Janse 2005 A. Janse, *Johan Huyssen van Kattendijke-kroniek: de historie of die cronicke van Hollant, van Zeelant ende van Vrieslant ende van den Stichte van Utrecht*, The Hague 2005
- Jantzen 1910 H. Jantzen, *Das niederländische Architekturbild*, Leipzig 1910
- Jantzen 1979 H. Jantzen, *Das niederländische Architekturbild*, Braunschweig 1979 (ed. princ. 1910)
- Janzen 1987 G. Janzen, 'De lotgevallen van Prometheus in de lage landen: de uitbeelding van de Prometheusmythe in Holland en Vlaanderen vanaf 1500', *Hermeneus* LIX (1987), pp. 146-58
- Jardot 1946 M. Jardot, "'Le Christ aux outrages" de la Tour', *L'Amour de l'Art* XLII (1946), pp. 74-77
- Jochems 1888 J.A. Jochems, *Amsterdams oude burgervendels (schutterij) 1580-1795: met historische aantekeningen*, Amsterdam 1888
- Jonckheere 2005 K.J.A. Jonckheere, *Kunsthandel en diplomatie: de veiling van de schilderijenverzameling van Willem III (1713) en de rol van het diplomatieke netwerk in de Europese kunsthandel*, diss., University of Amsterdam 2005
- De Jong van Rodenburgh 1892 C.M. de Jong van Rodenburgh, 'Familie van Zijl van Valkendael (Utrecht)', *De Nederlandsche Heraut* VII (1892), pp. 1-24
- De Jonge I-V, 1858-62 J.C. de Jonge, *Geschiedenis van het Nederlandsche zeewezen*, 5 vols., Haarlem 1858-62 (I, 1858; II, 1859; III, 1860; IV, 1861; V, 1862)
- De Jonge 1938 C.H. de Jonge, *Paulus Moreelse: portret- en genreschilder te Utrecht, 1571-1638*, Assen 1938
- De Jongh 1967 E. de Jongh, *Zinne- en minnebeelden in de schilderkunst van de zeventiende eeuw*, Amsterdam 1967
- De Jongh 1968 E. de Jongh, 'Erotica in vogelperspectief', *Simiolus* III (1968-69), pp. 22-74
- De Jongh 1973 E. de Jongh, "'Het Gotsche krulligh mall": de houding tegenover de gotiek in het zeventiende-eeuwse Holland', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXIV (1973), pp. 85-145
- De Jongh 1974 E. de Jongh, 'Grape symbolism in paintings of the 16th and 17th centuries', *Simiolus* VII (1974), pp. 166-91
- De Jongh 1975 E. de Jongh, 'Pearls of virtue and pearls of vice', *Simiolus* VIII (1975-76), pp. 69-97

- De Jongh 1995 (2000) E. de Jongh, *Kwesties van betekenis: thema en motief in de Nederlandse schilderkunst van de zeventiende eeuw*, Leiden 1995, trans. M. Hoyle, *Questions of meaning: theme and motif in Dutch seventeenth-century painting*, Leiden 2000
- De Jongh/Vinken 1961 E. de Jongh and P.J. Vinken, 'Frans Hals als voortzetter van een emblematische traditie: bij het huwelijksportret van Isaac Massa en Beatrix van der Laen', *Oud Holland* LXXVI (1961), pp. 117-52
- Joosting 1916 J.G.C. Joosting, 'Wigbolt Ripperda en de Vroolijke Drinker', *Groningsche Volksalmanak: Jaarboekje voor Geschiedenis, Taal- en Oudheidkunde der Provincie Groningen* 1916, pp. 128-35
- Jowell 2003 F. Suzman Jowell, 'Thoré-Bürger's art collection: "a rather unusual gallery of bric-à-brac"', *Simiolus* XXX (2003), pp. 54-119
- Judson 1959 J.R. Judson, *Gerrit van Honthorst: a discussion of his position in Dutch art*, The Hague 1959
- Judson 1973 J.R. Judson, *The drawings of Jacob de Gheyn*, 2 vols., New York 1973
- Judson/Ekkart 1999 J.R. Judson and R.E.O. Ekkart, *Gerrit van Honthorst 1592-1656*, Doornspijk 1999
- Van de Kamp 1991 N. van de Kamp, 'Genesis: de oergeschiedenis en de verhalen van de aartsvaders', in Amsterdam 1991b, pp. 24-53
- Kaplan 1997 B.J. Kaplan, 'Confessionalism and its limits: religion in Utrecht, 1600-1650', in San Francisco etc. 1997, pp. 60-71
- Karstkarel/Kingmans 1994 P. Karstkarel and H. Kingmans, *Oranje Nassau en Friesland*, Leeuwarden 1994
- Coll. cat. Kassel 1996 B. Schnackenburg, *Gesamtkatalog Gemäldegalerie Alte Meister Kassel*, 2 vols., 1996
- Kassel-Amsterdam 2001 E. van de Wetering and B. Schnackenburg (eds.), *The mystery of the young Rembrandt*, Kassel (Staatliche Museen), Amsterdam (Museum Het Rembrandthuis) 2001-02
- Katwijk 2004 S.E. Giepmans et al., *Hollandse stranden in de Gouden Eeuw*, Katwijk (Katwijk's Museum) 2004
- Kauffmann 1943 H. Kauffmann, 'Die Fünfsinne in der niederländischen Malerei des 17. Jahrhunderts', in *Kunstgeschichtliche Studien*, ed. H. Tintelnot Breslau 1943, pp. 131-41
- Kablusek/Zijlmans 1997 M. Kablusek and J. Zijlmans (eds.), *Vorstelijk vertoon: aan het hof van Frederik Hendrik en Amalia*, Zwolle 1997
- Keers 1997 F. Keers, 'Preliminaries for a bibliography of museum collection catalogues: some historical observations on a hitherto neglected aspect of museum history', *Art Libraries Journal* XXII-2 (1997), pp. 26-34
- Keers/Koot 1992 F. Keers and G.-J. Koot, 'Catalogues of the collection: revised bibliography', in coll. cat. 1992, pp. 22-31
- Van der Kellen 1879 J. van der Kellen, 'Het Nederlandsch Museum voor Geschiedenis en Kunst te 's-Gravenhage', *Eigen Haard* V (1879), pp. 10-12
- Kempers 1922 M.G.J. Kempers, *De Raadzaal van Harderwijk: monument van historie en kunst*, [Harderwijk] 1922
- Kersten 1998 M.C.C. Kersten, 'Interieurstukken met soldaten tussen circa 1625 en 1660: een verkenning', in Delft 1998, pp. 183-217
- Keuning 1953 J. Keuning, 'Isaac Massa, 1586-1643', *Imago Mundi: a Review of Early Cartography* X (1953), pp. 65-79
- Keyes 1975 G.S. Keyes, *Cornelis Vroom: marine and landscape artist*, 2 vols., diss., University of Utrecht 1975
- Keyes 1979 G.S. Keyes, 'Cornelis Claesz van Wieringen', *Oud Holland* XCIII (1979), pp. 1-46
- Keyes 1984 G.S. Keyes, *Esaias van den Velde 1587-1630*, Doornspijk 1984
- Keyl 1986 S. Keyl, 'Pieter Saenredam and the organ: a study of three images', *Imago Musicae* III (1986), pp. 51-78
- Der Kinderen-Besier 1933 J.H. der Kinderen-Besier, *Mode-metamorfosen: de kleedij onzer voorouders in de zestiende eeuw*, Amsterdam 1933
- Der Kinderen-Besier 1950 J.H. der Kinderen-Besier, *Spelevaart der mode: de kleedij onzer voorouders in de zeventiende eeuw*, Amsterdam 1950
- Kirschbaum I-VIII, 1968-76 E. Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, 8 vols., Freiburg 1968-76 (I, 1968; II, 1970; III, 1971; IV, 1972; V, 1973; VI, 1974; VII, 1974; VIII, 1976)
- Klamt/Veelenturf 2004 J.-C. Klamt and K. Veelenturf (eds.), *Representatie: kunsthistorische bijdragen over vorst, staatsmacht en beeldende kunst, opgedragen aan Robert W. Scheller*, Nijmegen 2004
- Kleerkooper/Van Stockum I-II, 1914-16 M.M. Kleerkooper and W.P. van Stockum Jr, *De boekhandel te Amsterdam, voornamelijk in de 17de eeuw*, 2 vols., The Hague 1914-16
- Klein 1991 P. Klein, 'The differentiation of originals and copies of Netherlandish panel paintings by dendrochronology', in Verougstraete-Marcq/Van Schoute 1991, pp. 29-42
- Klemm 2004 C. Klemm, "'Mors ultima linea rerum": de voorgeschiedenis van het doodshoofd als vanitassympool', in Haarlem etc. 2004, pp. 69-90
- Klessmann 1960 R. Klessmann, 'Die Anfänge des Bauerninterieurs bei den Brüdern Ostade', *Jahrbuch der Berliner Museen* II (1960), pp. 92-115
- Klessmann 1965 R. Klessmann, 'Die Landschaft mit der büßende Magdalena von Jacob Pynas', *Jahrbuch der Berliner Museen* XV (1965), pp. 7-11
- Klessmann 1987 R. Klessmann (ed.), *Hendrick ter Brugghen und die Nachfolger Carravaggios in Holland: Beiträge eines Symposions aus Anlass der Ausstellung 'Holländische Malerei in neuem Licht, Hendrick ter Brugghen und seine Zeitgenossen' im Herzog Anton Ulrich-Museum, Braunschweig, vom 23. bis 25. März 1987*, Braunschweig 1987
- Kloek 1989 W.T. Kloek, 'Willem Claesz Heda, Stilleven met vergulde bokaal, 1635', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXVII (1989), pp. 225-27
- Kloek 1992 W.T. Kloek, 'Over Rembrandts Portret van Uytenbogaert, nu in het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* XL (1992), pp. 346-52
- Kloek 1993 W.T. Kloek, 'Northern Netherlandish art 1580-1620: a survey', in Amsterdam 1993, pp. 15-111
- Kloek 1994 E.M. Kloek, 'Vrouwen ten tijde van de Nederlandse opstand, 1555-1588', *Kleio* IX (1994), pp. 4-9
- Kloek 2000 W.T. Kloek, 'Prins Maurits en de beeldende kunst', in Amsterdam 2000, pp. 139-59
- Kloek 2001 E.M. Kloek, *Kenau: de heldhaftige zakenvrouw uit Haarlem (1526-1588)*, Hilversum 2001
- Kloek 2002 W. Kloek, 'Jacob Gerritsz. Cuyp, de Dordtse Proteus', in Dordrecht 2002, pp. 45-61
- Kloek/Niemeijer 1990 W.T. Kloek and J.W. Niemeijer, *De kasteel-tekeningen van Roelant Roghman*, Alphen aan den Rijn 1990
- Kluiver 1995 J.H. Kluiver, 'Adriaan van de Venne's "Gezicht op de haven van Middelburg", geïdentificeerd als het vertrek van Robert Sidney in 1616', *Oud Holland* CIX (1995), pp. 121-42
- Kluth 1998 E. Kluth, 'The violence of war between historical and allegorical depiction: plunder scenes in Flemish painting during the Eighty Years' War', in Bussmann/Schilling 1998, II, pp. 539-46
- Knevel 1988 P. Knevel, 'Onrust onder schutters: de politieke invloed van de Hollandse schutterijen in de eerste helft van de zeventiende eeuw', *Holland* XX (1988), pp. 158-74
- Knevel 1994 P. Knevel, *Burgers in het geweer: de schutterijen in Holland, 1550-1700*, Hilversum 1994

- Knipping 1974 J.B. Knipping, *Iconography of the Counter Reformation in the Netherlands: heaven on earth*, 2 vols., Nieuwkoop 1974
- Knuttel I-IX, 1889-1920 W.P.C. Knuttel, *Catalogus van de pamflettenverzameling berustende in de Koninklijke Bibliotheek*, 9 vols., The Hague 1889-1920 (I, 1889; II, 1892; III, 1900; IV, 1902; V, 1905; VI, 1916; VII, 1916; VIII, 1916; IX, 1920)
- Knuttel 1917 G. Knuttel, *Das Gemälde des Seelenfischfangs von Adriaen Pietersz. van de Venne*, The Hague 1917
- Knuttel 1941 G. Knuttel, *Hercules Seghers*, Amsterdam 1941
- Koekkoek 1991 A.J. Koekkoek, "...honderde eenkleurige stukjes...": de grisaille in het werk van Adriaen Pietersz. van de Venne (1589-1662), thesis, University of Groningen 1991
- Koenhein 2001 A.J.M. Koenhein, 'Salomon van Ruysdael en Vianen', *In het Land van Brederode: Jaarboek voor het Land van Vianen I* (2001), pp. 57-62
- Kohier 1631 J.G. Frederiks and P.J. Frederiks, *Kohier van den tweehonderdsten penning voor Amsterdam en onderhoorige plaatsen over 1631: uitgegeven vanwege het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam*, Amsterdam 1890
- Köhler/Levy-van Halm 1990 N. Köhler and K. Levy-van Halm, *Frans Hals: schuttersstukken/Frans Hals: militia pieces*, The Hague 1990
- Kok 1967 M. Kok, 'Rembrandts Nachtwacht: van feeststoet tot schuttersstuk', *Bulletin van het Rijksmuseum XV* (1967), pp. 116-21
- Kolff et al. 1985 W.J. Kolff et al., *Liber amicorum Jhr. Mr. C.C. van Valkenburg*, The Hague 1985
- Kolfin 2005 E. Kolfin, *The young gentry at play: northern Netherlandish scenes of merry companies, 1610-1645*, Leiden 2005
- Kolleman 1967 G. Kolleman, 'Admiraal Swartenhondt en zijn vrouw Lysbeth Bas', *Ons Amsterdam XIX* (1967), pp. 57-62
- Kolleman 1971 G. Kolleman, 'Roelof Meulenaer, postmeester tot Antwerpen', *Ons Amsterdam XXIII* (1971), pp. 114-21
- Kollmann 2000 S. Kollmann, *Niederländische Künstler und Kunst im London des 17. Jahrhunderts*, Hildesheim/Zürich/New York 2000
- Van Kooij 1987 P. van Kooij, 'Ter Bruggen, Dürer and Lucas van Leyden', *Hoogsteder-Naumann Mercury V* (1987), pp. 11-19
- Koot 2006 G.-J. Koot, 'De passie van Frits Keers (1936-2000): geschiedenis en belang van zijn collectie bestandscatalogi (Collectie Keers)', *Bulletin van het Rijksmuseum LIV* (2006), pp. 450-58
- Korthals Altes/De Ridder 2006 E. Korthals Altes and W. de Ridder, 'De ondertekening van Adam Willaerts' *Schepen voor een rotsachtige kust*', *Bulletin van het Rijksmuseum LIV* (2006), pp. 383-98
- Koslow 1975 S. Koslow, 'Frans Hals's Fisherboys: exemplars of idleness', *The Art Bulletin LVII* (1975), pp. 418-32
- Kozak 1976 S. Kozak, 'Nieznany portret Maurycego Oranskiego', *Sprawozdania Z Posiedzen Komisji Naukowych. Polskiej Akademii Nauk XX-XXI* (1976), pp. 117-18
- Kramm I-VI, 1857-64 C. Kramm, *De levens en werken der Hollandsche en Vlaamsche kunstschilders, beeldhouwers, graveurs en bouwmeesters, van den vroegsten tot op onzen tijd*, 6 vols., Amsterdam 1857-64 (I, 1857; II, 1858; III, 1859; IV, 1860; V, 1861; VI, 1864)
- Krempel 2000 L. Krempel, *Studien zu den datierten Gemälden des Nicolaes Maes (1634-1693)*, Petersberg 2000
- Van Kretschmar 1963 F.G.L.O. van Kretschmar, 'De collectie officiers- en familieportretten van Jacques Wijts, op het kasteel Amerongen', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XVII* (1963), pp. 90-112
- Van Kretschmar 1967a F.G.L.O. van Kretschmar, Review of Wassenbergh 1967, *Antiek II* (1967-68), pp. 492-94
- Van Kretschmar 1967b F.G.L.O. van Kretschmar, 'Iconographische sprokkelingen; een keuze uit enige proeven tot identificatie van onbekende of foutief benaamde portretten', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XXI* (1967), pp. 74-90
- Van Kretschmar 1975 F.G.L.O. van Kretschmar, 'De portretten van Louise de Coligny', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XXIX* (1975), pp. 81-106
- Van Kretschmar 1981 F.G.L.O. van Kretschmar, 'Aantekeningen bij de portretten Hooft', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XXXV* (1981), pp. 109-24
- Van Kretschmar 1984 F.G.L.O. van Kretschmar, 'To be, or not to be: de Van Riebeeck portretten in het Rijksmuseum', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XXXVIII* (1984), pp. 97-139
- Kronig 1909a J.O. Kronig, 'De schilder H. Willems', *Bulletin Nederlandsche Oudheidkundige Bond II* (1909), p. 132
- Kronig 1909b J.O. Kronig, 'Thomas Hendricks de Keyser', *Onze Kunst XVI* (1909), pp. 77-85, 109-26
- Kruimel 1978 H.L. Kruimel, 'De ivoren cammakersfamilie Noblet (Brugge - Antwerpen - Amsterdam)', *Jaarboek Amstelodamum LXX* (1978), pp. 107-24
- Ter Kuile 1969 O. ter Kuile, 'Daniel Mijntens "His Majesties Picture-Drawer"', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XX* (1969), pp. 1-106
- Kuiper 1971 L. Kuiper, 'Restauratie-verslag van Hendrick ter Bruggen's Aanbidding der Koningen', *Bulletin van het Rijksmuseum XIX* (1971), pp. 117-35
- Kunst 1986 H.J. Kunst, 'Realität und Fiktion in den Bildern von Pieter Saenredam', *Marburger Jahrbuch für Kunstwissenschaft XXI* (1986), pp. 118-35
- Kurtz 1956 G.H. Kurtz, *Kenu Simonsdochter van Haarlem*, Assen 1956
- Kurtz 1958 G.H. Kurtz, 'Nog eens: Boddig (Van Laer)', *Oud Holland LXXIII* (1958), pp. 231-32
- Kuus 2000 S. Kuus, 'Children's costume in the sixteenth and seventeenth centuries/Kinderen op hun mooist: kinderklleding in de zestiende en zeventiende eeuw', in Haarlem-Antwerp 2000, pp. 73-83
- Laarmann 1999 F. Laarmann, 'Hendrick Cornelisz. van Vliet: het gezin van Michiel van der Dussen', *Oud Holland CXIII* (1999), pp. 53-74
- Laarmann 2000 F. Laarmann, 'Herman Meindertsz. Doncker: ein origineller Künstler zweiten Ranges', *Oud Holland CXIV* (2000), pp. 7-52
- Laarmann 2002 F. Laarmann, *Families in beeld: de ontwikkeling van het Noord-Nederlandse familieportret in de eerste helft van de zeventiende eeuw*, Hilversum 2002
- Lafenestre/Richtenberger 1898 G. Lafenestre and E. Richtenberger, *La Hollande*, Paris [1898]
- Laing 1979 G.B. Laing, *Memoirs of an art dealer*, Toronto 1979
- Lamet 1979 S.A. Lamet, *Men in government: the patriciate of Leiden 1550-1600*, diss., University of Massachusetts, Amherst 1979; Ann Arbor 1992
- Lammertse 1987 F. Lammertse, 'Van schets tot schilderij naar aanleiding van infraroodreflectografisch onderzoek op twee schilderijen van Saenredam in het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXV* (1987), pp. 80-90
- Lammertse 1989 F. Lammertse, 'David Vinckboons (1576-1632): schilder en tekenaar in Amsterdam', in Amsterdam 1989a, pp. 13-41
- Van Langeraad 1897 L.A. van Langeraad, 'Eenige mededeelingen van Arent van Buchel betreffende zijn bewindhebberschap in de Amsterdamsche Kamer der Verenigde Oost-Indische Compagnie, 1619-1621', *De Navorscher XVIII* (1897), pp. 609-50

- Lavier/Lambert 1996 C. Lavier and G. Lambert, 'Dendrochronology and works of art', in Dean *et al.* 1996, pp. 543-56
- Ledermann 1920 I. Ledermann, *Beiträge zur Geschichte des romanistischen Landschaftsbildes in Holland und seines Einflusses auf die nationale Schule um die Mitte des 17. Jahrh.*, diss., University of Berlin 1920
- Leerintveld 1988 A.M.T. Leerintveld, 'Ter goeder meemorie van mynen naem: de nalatenschap van Constantijn Huygens', in Freijser 1988, pp. 97-118
- Leeuwarden etc. 1979 C. Dumas, *In het zadel: het Nederlands ruiterportret van 1550 tot 1900*, Leeuwarden (Fries Museum), 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum), Assen (Provinciaal Museum van Drenthe) 1979-80
- Van Leeuwen 1922 S.G.A. van Leeuwen, *Geschiedenis der Nederlandsche paarden fokkerij in Nederland*, diss., University of Utrecht 1922
- Leiden 1968 M.L. Wurfbain and B. Haak, *Rondom Rembrandt: de verzameling Daan Cevat*, Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1968
- Leiden 1970 I. Bergstrom and M.L. Wurfbain, *IJdelheid der ijdelheden*, Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1970
- Coll. cat. Leiden 1973 *Icones Leidenses: de portretverzameling van de Rijksuniversiteit van Leiden*, Leiden 1973
- Leiden 1976 I.W.L. Moerman *et al.*, *Geschildert tot Leyden anno 1626; schilderijen, tekeningen en prenten van Van Goyen, De Heem, Lievens, Porcellis, Rembrandt e.a.*, Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1976-77
- Leiden 1996 C. Vogelaar (ed.), *Jan van Goyen*, Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1996
- Van Lennep/Ter Gouw 1888 J. van Lennep and J. ter Gouw, *De uithangteekens in verband met geschiedenis en volksleven beschouwd*, 3 vols., Leiden [1888] (ed. princ. 1868)
- Leonhardt 1979 G. Leonhardt, *Het huis Bartolotti en zijn bewoners*, Amsterdam 1979
- Levey 1983 S.M. Levey, *Lace: a history*, London 1983
- Levie 1966 S.H. Levie, 'Het afgebrande stadhuis van Amsterdam', *Openbaar Kunstbezit X* (1966), pp. 78a-79
- Levine 1988 D.A. Levine, 'The Roman limekilns of the Bamboccianti', *The Art Bulletin LXX* (1988), pp. 569-89
- Levy-van Halm 1988 J. Levy-van Halm, 'De Haarlemse schuttersstukken', in Haarlem 1988, pp. 105-23
- Liedtke 1971 W.A. Liedtke, 'Saenredam's space', *Oud Holland LXXXVI* (1971), pp. 116-41
- Liedtke 1975 W.A. Liedtke, 'The New Church in Haarlem series: Saenredam's sketching style in relation to perspective', *Simiolus VIII* (1975-76), pp. 145-66
- Liedtke 1982 W.A. Liedtke, *Architectural painting in Delft*, Doornspijk 1982
- Liedtke 1988 W. Liedtke, 'Toward a history of Dutch genre painting II: the South Holland tradition', in Fleischer/Scott Munshower 1988, pp. 94-131
- Liedtke 1995 W. Liedtke, 'Pentimenti in our pictures of Salomon van Ruysdael and of Jan van Goyen', in Schneider 1995, pp. 154-57
- Liedtke 2001 W. Liedtke, 'Painting in Delft from about 1600 to 1650', in New York-London 2001, pp. 43-97
- Coll. cat. Lille 1909 F. Benoit, *La Peinture au Musée de Lille, II: École hollandais*, Lille (Musée des Beaux-Arts) 1909
- Coll. cat. Lille 1999 A. Brejon de Lavergné and A. Scottez-De Wambrechies, *Catalogue sommaire illustré des peintures*, Lille (Musée des Beaux-Arts) 1999
- Van Limburg Stirum 1994 C.J. van Limburg Stirum, *Iconografie van het geslacht van Limburg Stirum*, Zutphen 1994
- Van der Linde 1864 A. van der Linde, *Isaac Massa van Haarlem; een historische studie*, Amsterdam 1864
- Logan 1983 A.-M. Logan, *Essays in northern European art presented to Egbert Haverkamp-Begemann on his sixtieth birthday*, Doornspijk 1983
- Coll. cat. London 1956 A. Blunt, *Hand-list of the drawings in the Witt collection*, London (Courtauld Institute of Art, University of London) 1956
- Coll. cat. London 1960 N. MacLaren, *National Gallery catalogues: the Dutch School*, London 1960
- Coll. cat. London 1963 D. Piper, *Catalogue of seventeenth-century portraits in the National Portrait Gallery*, London 1963
- London 1986 C. Brown, *Dutch landscape, the early years: Haarlem and Amsterdam 1590-1650*, London (The National Gallery) 1986
- Coll. cat. London 1991 N. MacLaren, *National Gallery catalogues: the Dutch School 1600-1900*, revised and expanded by C. Brown, 2 vols., London 1991
- Coll. cat. London 1992 J. Ingamells, *The Wallace Collection catalogue of pictures, IV, Dutch and Flemish*, London 1992
- London 1995 K. Hearn (ed.), *Dynasties: painting in Tudor and Jacobean England 1530-1630*, London (Tate Gallery) 1995-96
- Loughman 1991 J. Loughman, 'Dordrecht family portraits identified and attributed to Paulus Lesire', *The Hoogsteder Mercury XII* (1991), pp. 29-36
- Loughman/Montias 2000 J. Loughman and J.M. Montias, *Public and private spaces: works of art in seventeenth-century Dutch houses*, Zwolle 2000
- Lowenthal 1986 A.W. Lowenthal, *Joachim Wtewael and Dutch Mannerism*, Doornspijk 1986
- Luijten 1984 G. Luijten, "'De veelheid en de eelheid': een Rijksmuseum Schmidt-Degener", *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXXV* (1984), pp. 351-429
- Lunsingh Scheurleer 1962 T.H. Lunsingh Scheurleer, 'Beeldhouwwerk in Huygens' Haagse Huis', *Oud Holland LXXVII* (1962), pp. 181-205
- Lunsingh Scheurleer 1969 T.H. Lunsingh Scheurleer, 'De woonvertrekken in Amalia's Huis in het Bosch', *Oud Holland LXXXIV* (1969), pp. 29-66
- Lunsingh Scheurleer 1979 T.H. Lunsingh Scheurleer, 'The Mauritshuis as Domus Cosmographica', in Van den Boogaart *et al.* 1979, pp. 141-89
- Lunsingh Scheurleer *et al.* I-VIb, 1986-92 T.H. Lunsingh Scheurleer, C.W. Fock and A.J. van Dissel (eds.), *Het Rapenburg: geschiedenis van een Leidse gracht*, 6 vols., Leiden 1986-92 (I, 1986; II, 1987; IIIa/b, 1988; IVa/b, 1989; Va/b, 1990; VIa/b, 1992)
- Van Luttervelt 1947 R. van Luttervelt, 'Joost Cornelisz. Droochsloot en zijn werken voor het Sint Barbara- en Laurentius Gasthuis te Utrecht', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek I* (1947), pp. 113-36
- Van Luttervelt 1952 R. van Luttervelt, 'Portretten van Daniël van den Queeckborne', *Oud Holland LXVII* (1952), pp. 199-209
- Van Luttervelt 1953 R. van Luttervelt, 'Het portret van Willem II en Maria Stuart in het Rijksmuseum', *Oud Holland LXVIII* (1953), pp. 159-69
- Van Luttervelt 1954 R. van Luttervelt, 'Herinneringen aan Piet Heyn in het Rijksmuseum', *Bulletin & Nieuws-bulletin Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond VII* (1954), pp. 145-62
- Van Luttervelt 1957a R. van Luttervelt, 'De grote ruiter van Rembrandt', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek VIII* (1957), pp. 185-219
- Van Luttervelt 1957b R. van Luttervelt, 'H.C. Vroom (1566-1640): de grote Amsterdamse viermaster', *Openbaar Kunstbezit I* (1957), pp. 34a-b

- Von Lützow 1870 C. von Lützow, 'Die vormals Dupper'sche Sammlung', *Zeitschrift für bildende Kunst* V (1870), pp. 227-30
- Van Maarseveen 1998a M.P. van Maarseveen, 'Schilderijen van wapenfeiten uit de tweede helft van de Tachtigjarige Oorlog', in Delft 1998, pp. 71-105
- Van Maarseveen 1998b M.P. van Maarseveen, 'Rustende soldaten en overvallen op reizigers en konvoeien', in Delft 1998, pp. 135-47
- Van Maarseveen 1998c M.P. van Maarseveen, 'Dorpsplunderingen in de schilderkunst van de eerste helft van de zeventiende eeuw', in Delft 1998, pp. 149-63
- Van Maarseveen 1998d M.P. van Maarseveen, "'The eighty years" war in northern Netherlandish painting of the seventeenth century: siege scenes', in Bussmann/Schilling 1998, II, pp. 469-75
- Maastricht-Brussels 2001 P. van den Brink and D. Allart, *De firma Brueghel*, Maastricht (Bonnetantenmuseum), Brussels (Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique) 2001-02
- Madrid 1994 P.C. Sutton and J. Loughman, *The Golden Age of Dutch landscape painting*, Madrid (Museo Thyssen-Bornemisza) 1994
- De Maere/Wabbes 1994 J. de Maere and M. Wabbes, *Illustrated dictionary of 17th century Flemish painters*, 3 vols., Brussels 1994
- De Maeyer 1955 M. de Maeyer, *Albrecht en Isabella en de schilderkunst: bijdrage tot de geschiedenis van de XVIIe-eeuwse schilderkunst in de Zuidelijke Nederlanden*, Brussels 1955
- Coll. cat. Mainz 1997 C. Stukenbrock, *Niederländische Gemälde des 16. und 17. Jahrhunderts*, Mainz (Landesmuseum) 1997
- Mainz 2005 K. Krause et al. (eds.), *Bilderlust und Lese Früchte: das illustrierte Kunstbuch von 1705 bis 1920*, Mainz (Gutenberg-Museum) 2005
- Major 1910 E. Major, 'Der mutmassliche Verfertiger des Dresdener Madonnenbildes', *Anzeiger für schweizerische Altertumskunde* XII (1910), pp. 318-24
- Manchester 1857 *Catalogue of the art treasures of the United Kingdom collected at Manchester in 1857*, Manchester 1857
- Van Mander 1604 C. van Mander, *Het Schilder-Boeck waer in Voor eerst de leerlustige Iueght den grondt der Edel Vry Schilderconst in Verscheyden deelen Wort Voorgedraghen. Daer nae ind dry deelen 't leven der vermaerde doorluchtighe Schilders des ouden, en nieuwen tyds. Eyntlyck d' wtlegghinghe op den METAMORPHOSEON pub. Ouidij Nasonis Oock daerbeneffens wtbeeldinghe der figueren Alles dienstich en nut den schilders Constbemindeers en dichters, oock allen staten van menschen*, Haarlem 1604
- Van Mander 1618 C. van Mander, *Het schilderboek waerin vooreerst de leerlustige jeught den gront der edele vrije schilderconst in verscheyden deelen wort voorgedragen: daer na in 3 deelen 't leven der vermaerde doorluchtighe schilders des Ouden ende Nieuwen Tydts: cyndlyck d'uytlegginghe op den Metamorphoseon Pub. Ovidij Nasona: hier is op nieu bygevoecht het leven des auteurs*, Amsterdam 1618
- Mantz 1875 P. Mantz, 'Jan van Goyen', *Gazette des Beaux-Arts* XVII-2 (1875), pp. 138-51, 298-311
- Manuth 1990 V. Manuth, 'Die Auges des Sünders: Überlegungen zu Rembrandts *Blendung Simons* von 1636 in Frankfurt', *Artibus et Historiae* II (1990), pp. 169-98
- Manuth/Rüger 2004 V. Manuth and A. Rüger (eds.), *Collected opinions: essays on Netherlandish art in honour of Alfred Bader*, London 2004
- Marche-en-Famenne 2000 M. Lefftz and M. van Ruymbeke (eds.), *Le Maître du calvaire de Waha: études sur la sculpture de la Meuse à l'Ardenne à la fin du moyen-âge*, Marche-en-Famenne (Musée des Francs et de la Famenne) 2000
- Markham 1888 C.R. Markham, *The fighting Veres*, London 1888
- Martin 1916 W. Martin, 'Aanwinsten van het Mauritshuis', *Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond* IX (1916), pp. 254-57
- Martin 1925 W. Martin, 'Jan Davidszoon de Heem', *Oud Holland* XLII (1925), pp. 42-45
- Martin I-II, 1935-36 W. Martin, *De Hollandsche schilderkunst in de zeventiende eeuw*, 2 vols., Amsterdam 1935-36
- Mazur-Contamine 1981 H.E.C. Mazur-Contamine, 'Twee "tovenaressen" van Paulus Bor', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXIX (1981), pp. 3-8
- McKee 1989 A. McKee, *De Spaanse Armada*, Baarn 1989
- McNeil Kettering 1983 A. McNeil Kettering, *The Dutch Arcadia: pastoral art and its audience in the Golden Age*, Montclair 1983
- Meaume 1860 E. Meaume, *Recherches sur la vie et les ouvrages de Jacques Callot: suite au peintre-graveur français de Robert-Dumesnil*, Paris 1860
- Van der Meij-Tolsma 1988 M. van der Meij-Tolsma, 'Lambert Jacobsz. (ca. 1598-1636): een Amsterdams historieschilder te Leeuwarden', *De Zeventiende Eeuw* IV (1988), no. 2, pp. 29-54
- Meijer 1885 D.C. Meijer, 'De Amsterdamsche schutters-stukken in en buiten het nieuwe Rijksmuseum', *Oud Holland* III (1885), pp. 108-22
- Meijer 1886 D.C. Meijer, 'De familieportretten der Alewijns', *De Gids* L (1886), pp. 326-39
- Meijer 1888 D.C. Meijer, 'De Amsterdamse schutters-stukken in en buiten het nieuwe Rijksmuseum', *Oud Holland* VI (1888), pp. 225-40
- Meijer 1896 D.C. Meijer, 'Wist Rembrandt op welk licht hij zijn schutterstuk schilderde?', *De Nederlandsche Spectator* 1896, pp. 241-42
- Meijer 1995 F.G. Meijer, 'Een nieuwe kijk op Franchoys Elaut (1589-1635)', *Oud Holland* CIX (1995), pp. 18-31
- Meijer 1997 F.G. Meijer, 'Twee is niet altijd meer dan één', *RKD Bulletin* 1997, pp. 16-20
- Meijers 1977 D.J. Meijers, 'Democratisering van de schoonheid', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXVIII (1977), pp. 55-105
- Meischke 1978 R. Meischke, 'Buitenverblijven van Amsterdammers voor 1625', *Jaarboek Amstelodamum* LXX (1978), pp. 82-106
- Mette 1991 H.-U. Mette, *Der Nautiluspokal; wie Kunst und Natur miteinander spielen*, Munich-Berlin 1991
- De Meyere 1981 J.A.L. de Meyere, 'Geen schilderijenhandelaar, maar een kwakzalver', *Tableau* IV (1981), pp. 403-04
- De Meyere 1993 J.A.L. de Meyere, 'Utrecht als centrum van pastorale schilderkunst', in Utrecht-Frankfurt 1993, pp. 23-32
- De Meyere and Ruijter 1981 J.A.L. de Meyere and J.M.M. Ruijter, *Kasteel Batestein te Vianen: aspecten uit de historie van het kasteel en zijn bewoners*, Vianen 1981
- Meyskens 1649 J. Meyskens, *Image de divers hommes desprit sublime qui par leur art et science debvroyent vivre éternellement et desquels la louage et renommée fait estonner le monde*, Antwerp 1649
- Michel 1888 E. Michel, 'Les Van de Velde', *Gazette des Beaux-Arts* XXXVII (1888), pp. 177-96, 397-406
- Middelkoop 1999 N. Middelkoop, 'Hollandse meesters voor Australië: onderzoek naar zeven schilderijen voor de tentoonstelling The Golden Age of Dutch art', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLVII (1999), pp. 175-97
- Middelkoop 2001 N. Middelkoop, 'Visies op de werkelijkheid: damgezichten in het Amsterdams Historisch Museum', *Jaarboek Amstelodamum* XCIII (2001), pp. 132-69
- Middelkoop 2002 N. Middelkoop, 'Gezicht op Amsterdammers: Amsterdammers geportretteerd en verzameld', in Amsterdam 2002a, pp. 10-27

- Middelkoop 2003 N. Middelkoop, 'Een kleinfiguurige bijdrage aan de iconographie van P.C. Hooft', *Maandblad Amstelodamum* XCV (2003), no. 5, pp. 3-20
- Miedema 1980 H. Miedema, *De archiefbescheiden van het St. Lucasgilde te Haarlem*, 2 vols., Alphen aan den Rijn 1980
- Miedema I-VI, 1994-99 H. Miedema (ed.), *Karel van Mander: the lives of the illustrious Netherlandish and German painters*, 6 vols., Doornspijk 1994-99 (I, 1994; II, 1995; III, 1996; IV, 1997; V, 1998; VI, 1999)
- Miedema 2000 H. Miedema, 'Het stadsklavecimbel van Amsterdam', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLVIII (2000), pp. 259-79
- Minneapolis 1973 K.C. Johnson, *Fakes and forgeries*, Minneapolis (Institute of Arts) 1973
- Minneapolis etc. 1990 G.S. Keyes et al., *Mirror of empire: Dutch marine art of the seventeenth century*, Minneapolis (Museum of Art), Toledo (Museum of Art), Los Angeles (The Los Angeles County Museum of Art) 1990
- Mitchell 1973 P. Mitchell, *European flower painters*, London 1973
- Moelker 1978 H.P. Moelker, *De heerlijkheid Purmerland en IJpendam*, Purmerend 1978
- Moes 1886 E.W. Moes, 'Gerard ter Borch en zijne familie', *Oud Holland* IV (1886), pp. 145-65
- Moes 1895 E.W. Moes, 'Een merkwaardige verzameling tekeningen', *Oud Holland* XII (1895), pp. 182-92
- Moes I-II, 1897-1905 E.W. Moes, *Iconographia Batava: beredeneerde lijst van geschilderde en gebeeldhouwde portretten van Noord-Nederlanders in vorige eeuwen*, 2 vols., Amsterdam 1897-1905
- Moes 1909 E.W. Moes, *Frans Hals; sa vie et son oeuvre*, Brussels 1909
- Moes 1911 E.W. Moes, 'De inventaris van den inboedel nagelaten door Dirck Alewijn in 1637', *Jaarboek Amstelodamum* IX (1911), pp. 31-54
- Moes/Van Biema 1909 E.W. Moes and E. van Biema, *De Nationale Konst-Gallery en Het Koninklijk Museum*, Amsterdam 1909
- Moes/Bredius 1903 A. Bredius and E.W. Moes, 'De schilders Camphuysen', *Oud Holland* XXI (1903), pp. 193-219
- Moes et al. I-III, 1912-15 E.W. Moes, K. Sluyterman, W.A. Beelaerts van Blokland, H.E. van Gelder and W. Wynaendts van Resandt, *Nederlandsche kasteelen en hun historie*, 3 vols., Amsterdam 1912-15 (I, 1912; II, 1914; III, 1915)
- Moiso-Diekamp 1987 C. Moiso-Diekamp, *Das Pendant in der holländischen Malerei des 17. Jahrhunderts*, Frankfurt/Bern/New York 1987
- Molhuysen 1918 P.C. Molhuysen, *Bronnen tot de geschiedenis der Leidsche Universiteit*, III, The Hague 1918
- Mollema I-IV, 1939-42 J.C. Mollema, *Geschiedenis van Nederland ter zee*, 4 vols., Amsterdam 1939-42 (I, 1939; II, 1940; III, 1941; IV, 1942)
- Von Moltke 1977 J.W. von Moltke, 'Die Gemälde des Paulus Bor von Amersfoort', *Westfalen* LV (1977), pp. 147-61
- Mommaal-Quistel 1977 H. Mommaal-Quistel, 'Een tinnen of zilveren ijsbekertje', *Antiek* XII (1977), pp. 368-72
- Montias 1982 J.M. Montias, *Artists and artisans in Delft: a socio-economic study of the seventeenth century*, Princeton 1982
- Montias 1991 J.M. Montias, "'Perspectiven" in zeventiende-eeuwse boedelbeschrijvingen', in Rotterdam 1991, pp. 19-29
- Montijn 1975 I. Montijn, 'Schilderkunst en samenleving in de 17de eeuw', *Spiegel Historiae* X (1975), pp. 220-29
- Moore 1988 A.W. Moore, *Dutch and Flemish painting in Norfolk: a history of taste and influence, fashion and collecting*, London 1988
- Du Mortier 1984 B.M. du Mortier, 'De handschoen in de huwelijkssymboliek van de zeventiende eeuw', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXII (1984), pp. 189-201
- Du Mortier 1989 B.M. du Mortier, 'Costume in Frans Hals', in Washington etc. 1989, pp. 45-60
- Van Mosselveld 1982 J.H. van Mosselveld, 'Gerard van Honthorst terug in Bergen op Zoom', *Tableau* V (1982-83), no. 1, pp. 67-72
- Muchall-Viebroek 1931 T. Muchall-Viebroek, 'Ein Beitrag zu den Zeichnungen Hans Holbein des Jüngeren', *Münchner Jahrbuch der bildenden Kunst* VIII (1931), pp. 156-71
- Van der Muelen 1889 J.C. van der Muelen, 'Een oud Hollandsch huis uit de 1e helft der XVIIe eeuw (Het Huis van Constantijn Huygens te 's Gravenhage)', *Haagsch Jaarboekje* I (1889), pp. 67-84
- Coll. cat. Muiden 1989 *Rijksmuseum Muiderstot: catalogus van de collectie schilderijen* (unpublished typescript), Muiden 1989
- Mulder-Erkelens 1975 A.M.L.E. Mulder-Erkelens, 'Een kanten spreij met slopen van ca. 1625', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXIII (1975), pp. 108-09
- Mulder-Radetzky 1997 R. Mulder-Radetzky, 'Schilderijencollecties van de Friese Nassau's', in Breuker/Janse 1997, pp. 197-205
- Müllenmeister 1978 K.J. Müllenmeister, *Meer und Land im Licht des 17. Jahrhunderts, II: Tierdarstellungen in Werken niederländischen Künstler A-M*, Bremen 1978
- Müllenmeister 1985 K.J. Müllenmeister, 'Das Stallinterieur als eigenständiges Genre. Roelant Saverys Amsterdamer Stallbild und seine Variante', in Cologne-Utrecht 1985, pp. 46-50
- Müllenmeister 1988 K.J. Müllenmeister, *Roelant Savery, Kortrijk 1576-1639 Utrecht, Hofmaler Kaiser Rudolf II. in Prag: die Gemälde mit kritischem Oeuvrekatalog*, Freren 1988
- Muller 1853 F. Muller, *Beschrijvende catalogus van 7000 portretten van Nederlanders, en van buitenlanders tot Nederland in betrekking staande, afkomstig uit de collectiën de Burlett, Verstolk van Soelen, Lamberts, etc.*, Amsterdam 1853
- Muller I-IV, 1863-82 F. Muller, *De Nederlandsche geschiedenis in platen: beredeneerde beschrijving van Nederlandsche historieplaten, zinneprenten en historische kaarten*, 4 vols., Amsterdam 1863-82 (I, 1863-70; II, 1876-77; III, 1879; IV, 1882)
- Muller 1880 S. Muller, *De Utrechtse archieven, I: Schilders-vereeningen te Utrecht: bescheiden uit het Gemeente-Archief*, Utrecht 1880
- Muller 1902 S. Muller, 'Utrecht's Mariakerk', *Oud Holland* XX (1902), pp. 193-224
- Müller 1929 C. Müller, 'Studien zu Lastman und Rembrandt', *Jahrbuch der preussischen Kunstsammlungen* L (1929), pp. 45-83
- Munich 1980 H. Glaser (ed.), *Um Glauben und Reich: Kurfürst Maximilian I*, 2 vols., Munich (Residenz) 1980
- Munich 2001 B. Eschenburg et al., *Pygmalions Werkstatt: die Erschaffung des Menschen im Atelier von der Renaissance bis zum Surrealismus*, Munich (Städtische Galerie im Lenbachhaus) 2001
- Munich-Cologne 2002 A. Büttner (ed.), *Wettstreit der Künste: Malerei und Skulptur von Dürer bis Daumier*, Munich (Haus der Kunst), Cologne (Wallraf-Richartz-Museum) 2002
- Münster-Osnabrück 1998 K. Bussmann and H. Schilling (eds.), *1648: war and peace in Europe*, Münster (Westfälisches Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte), Osnabrück (Kulturgeschichtliches Museum and Kunsthalle Dominikanerkirche) 1998
- Murray Bakker 1898 G. Murray Bakker, 'De portretten afkomstig van het Huis Honselaersdijk, in 's Rijks Museum te Amsterdam', *Oud Holland* XVI (1898), pp. 12-31
- Naarden 1978 A.M.L.E. Mulder-Erkelens, *Kant en wapentooi*, Naarden (Vestingmuseum) 1978
- Naarden 1996 E. Borger, *Geschilderde wachtlokalen: de Hollandse kortegaard uit de Gouden Eeuw*, Naarden (Nederlands Vestingmuseum) 1996

- Nagasaki 1992 N. Middelkoop, *The Golden Age: 17th-century Dutch masters*, Nagasaki (Palace Huis ten Bosch Museum) 1992
- Nagoya-Tokyo 2000 W. Kloek *et al.*, *Masterworks of the Golden Age from the Rijksmuseum Amsterdam: Dutch art in the age of Rembrandt and Vermeer*, Nagoya (Aichi Prefectural Museum of Art), Tokyo (The National Museum of Western Art) 2000
- Nagtglas 1893 F. Nagtglas, *Levensberichten van Zeeuwen zijnde een vervolg op P. de la Rue, Geletterd, staatkundig en heldhaftig Zeeland, II*, Middelburg 1893
- Coll. cat. Naples 1982 R. Causa (ed.), *Le collezioni del Museo di Capodimonte*, Naples 1982
- Dealer cat. Naumann 1995 A. Woollett *et al.*, *Inaugural exhibition of old master paintings*, New York (Otto Naumann, Ltd) 1995
- Nehlsen-Marten 2003 B. Nehlsen-Marten, *Dirck Hals 1591-1656: Oeuvre und Entwicklung eines Haarlemer Genremalers*, Weimar 2003
- Nelemans 1999 O. Nelemans, 'Adam Willaerts, Londen 1577-Utrecht 1664: zijn leven en zijn werk, de religieuze schilderijen in het bijzonder', 2 vols., thesis, University of Utrecht 1999
- Németh 1999 I. Németh, 'Musical company: remarks on some 17th-century Dutch genre paintings', *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* XC-XCI (1999), pp. 113-26
- New Orleans 1997 N.T. Minty, *In the eye of the beholder: northern Baroque paintings from the collection of Henry H. Weldon*, New Orleans (Museum of Art) 1997-98
- New York 1979 C. Ryskamp, *William and Mary and their house*, New York (Pierpont Morgan Library) 1979
- Coll. cat. New York 1996 G. Reynolds and K. Baetjer, *European miniatures in the Metropolitan Museum of Art*, New York 1996
- New York-London 2001 W. Liedtke *et al.*, *Vermeer and the Delft school*, New York (The Metropolitan Museum of Art), London (The National Gallery) 2001
- Nicolson 1956 B. Nicolson, 'The Rijksmuseum "Incredulity" and Terbrugghen's Chronology', *The Burlington Magazine* XCVIII (1956), pp. 103-10
- Nicolson 1958 B. Nicolson, *Hendrick Terbrugghen*, The Hague 1958
- Nicolson 1960 B. Nicolson, 'Second thoughts about Terbrugghen', *The Burlington Magazine* CII (1960), pp. 465-73
- Nicolson 1979 B. Nicolson, *The international Caravaggesque movement: list of pictures by Caravaggio and his followers throughout Europe from 1590 to 1650*, Oxford 1979
- Nicolson/Vertova 1990 B. Nicolson and L. Vertova, *Caravaggism in Europe*, 3 vols., Florence 1990
- Nienes/Bruggeman 2002 A.P. Nienes and M. Bruggeman, *Archieven van de Friese stadhouders: inventarissen van de archieven van de Friese stadhouders van Willem Lodewijk tot en met Willem V, 1584-1795*, Hilversum 2002
- Van Nieuwenhuizen 2000 J. van Nieuwenhuizen, *Fabels van Aesopus: bijeengebracht door Phaedrus in verzen verteld en ingeleid door Johan van Nieuwenhuizen*, Utrecht 2000
- Nihom-Nijstad 1983 S. Nihom-Nijstad, *Reflets du siècle d'or: tableaux hollandais du dix-septième siècle: collection Frits Lugt*, Paris (Institut Néerlandais) 1983
- Nijmegen 1980 G.T.M. Lemmens (ed.), *Het Valkhof te Nijmegen*, Nijmegen (Museum Commanderie van Sint-Jan) 1980
- Nijmegen 2002 J.C. Bierens de Haan and R.E.O. Ekkart (eds.), *Gelderse gezichten: drie eeuwen portretkunst in Gelderland 1555-1850*, Nijmegen (Museum Het Valkhof) 2002-03
- NNBW I-X, 1911-37 P.C. Molhuysen *et al.* (eds.), *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, 10 vols., Leiden 1911-37 (I, 1911; II, 1912; III, 1914; IV, 1918; V, 1921; VI, 1924; VII, 1927; VIII, 1930; IX, 1933; X, 1937)
- Nonner-Hienkens 1994 R.G. Nonner-Hienkens, 'Willem Lodewijk in beeld: een portret-iconografie', in Emmius 1994, pp. 29-60
- Noordervliet 1999 N. Noordervliet, *Op de zeeff van de tijd: een geschiedenis van Nederland*, Zwolle 1999
- Noordhoff 1963 L.J. Noordhoff, 'Aantekeningen betreffende landmeters en kaartmakers in de provincie Stad en Lande', *Groningse Volksalmanak (Jaarboekje voor Geschiedenis, Taal- en Oudheidkunde der Provincie Groningen)* 1963, pp. 25-55
- Norwich 1955 I.D. Dickson, *Still-life: bird and flower paintings*, Norwich (Castle Museum) 1955
- Oberlin *et c.* 1989 M. Russell *et al.*, *Images of reality, images of arcadia: seventeenth-century Netherlandish paintings from Swiss collections*, Oberlin (Allen Memorial Art Museum, Oberlin College), Allentown (Art Museum), Miami Beach (Bass Museum of Art), Sacramento (Crocker Art Museum), Portland (Douglas F. Cooley Memorial Gallery, Reed College), Dallas (Meadows Museum, Southern Methodist University) 1989-90
- Obreen I-VII, 1877-90 F.D.O. Obreen, *Archief voor Nederlandsche kunstgeschiedenis*, 7 vols., Rotterdam 1877-90 (I, 1877-78; II, 1879-80; III, 1880-81; IV, 1881-82; V, 1882-83; VI, 1884-87; VII, 1888-90)
- Obreen 1887a [F.D.O. Obreen], *Wegwijzer door 's Rijks Museum te Amsterdam met teekeningen door Wilm. Steelink en plattegronden*, Schiedam 1887
- Obreen 1887b F.D.O. Obreen, *Le Musée de l'État à Amsterdam*, Dornach/Paris 1887
- Obreen 1890 [F.D.O. Obreen], *Wegwijzer door 's Rijks Museum te Amsterdam: 2de vermeerde druk met 45 gravuren en twee plattegronden*, Schiedam 1890
- Oehler 1967 L. Oehler, 'Zu einigen Bildern aus Elsheimers Umkreis', *Städte Jahrbuch* I (1967), pp. 148-70
- Oldenbourg 1911 R. Oldenbourg, *Thomas de Keyzers Tätigkeit als Maler: ein Beitrag zur Geschichte des holländischen Porträts*, Leipzig 1911
- Oostindie/Maduro 1986 G. Oostindie and E. Maduro, *In het land van de overheerser II: Antillianen en Surinamers in Nederland 1634/1667-1954*, Dordrecht 1986
- Van Opstall 1972 M.E. van Opstall, *De reis van de vloot van Pieter Willemsz Verhoeff naar Azië 1607-1612*, 2 vols., The Hague 1972
- Oranienbaum 2003 K. Bechler *et al.*, *Oranienbaum - Huis van Oranje: Wiedererweckung eines anhaltischen Fürstenschlosses: Oranische Bildnisse aus fünf Jahrhunderten*, Oranienbaum (Schloss Oranienbaum) 2003
- Orenstein 1996 N.M. Orenstein, *Hendrick Hondius and the business of prints in seventeenth-century Holland*, Rotterdam 1996
- Orlers 1641 J.J. Orlers, *Beschryvinge der stad Leyden*, Leiden 1641
- Osaka *et c.* 1990 S. Segal, *Flowers and nature: Netherlandish flower painting of four centuries*, Osaka (Navio Museum of Art), Tokyo (Station Gallery), Sydney (The Art Gallery of New South Wales) 1990
- Ottani Cavina 1970 A. Ottani Cavina, *Carlo Saraceni*, Milan 1970
- Ottenheim 1997 K. Ottenheim, "'van Bouw-lust soo beseten': Frederik Hendrik en de bouwkunst', in Keblusek/Zijlmans 1997, pp. 105-25
- Coll. cat. Oxford 2003 F.G. Meijer, *The collection of Dutch and Flemish still-life paintings bequeathed by Daisy Linda Ward*, Oxford (The Ashmolean Museum), Zwolle 2003
- Pantus 1991 W.J. Pantus, 'In het spoor van Jan van Goyen door Nijmegen', *Jaarboek Numaga XXXVIII* (1991), pp. 68-85
- Coll. cat. Paris 1799 *Musée Napoléon: notice des tableaux des écoles françaises et flamandes etc.*, Paris 1799
- Coll. cat. Paris 1849 F. Villot, *Notice des tableaux exposés dans les galeries du Musée Impérial du Louvre: 1e partie: écoles Italiennes et Espagnes*, Paris 1849

- Coll. cat. Paris 1852 F. Villot, *Notice des tableaux exposés dans les galeries du Musée Impérial du Louvre: 2e partie: écoles Allemande, Flamande et Hollandaise*, Paris 1852
- Coll. cat. Paris 1855 F. Villot, *Notice des tableaux exposés dans les galeries du Musée Impérial du Louvre: 3e partie: école Française*, Paris 1855
- Paris 1967 P. Zumthor et al., *La Vie en Hollande au XVIIIe siècle: tableaux, dessins, estampes, argenterie, monnaies, médailles et autres témoignages*, Paris (Musée des Arts Décoratifs) 1967
- Paris 1970 J. Vergnet-Ruiz et al., *Le Siècle de Rembrandt: tableaux hollandais des collections publiques françaises*, Paris (Musée du Petit Palais) 1970-71
- Paris 1972 J.P. Babelon et al., *Coligny: protestants et catholiques en France au XVIe siècle*, Paris (Archives Nationales) 1972-73
- Coll. cat. Paris 1979 A. Breyon de Lavergnée et al., *Catalogue sommaire illustré des peintures du Musée du Louvre, I: Ecoles flamande et hollandaise*, Paris 1979
- Coll. cat. Paris 1983 S. Nihom-Nijstad, *Reflets du siècle d'or: tableaux hollandais du dix-septième siècle: collection Frits Lugt, Fondation Custodia*, Paris 1983
- Paris 1993 K.-H. Mehnert et al., *Chefs-d'oeuvre du musée des Beaux-Arts de Leipzig*, Paris (Musée du Petit Palais) 1993
- Paris 2000 B. Holzmann et al., *D'après l'antique*, Paris (Musée du Louvre) 2000-01
- Passeri 1679 (1934) G.B. Passeri, *Delle vite de pittori, scultori et architetti*, manuscript, 1679 (transcribed and annotated by J. Hess, *Die Künstlerbiographien von Giovanni Battista Passeri*, Vienna 1934)
- Van Peer 1968 A.J.J.M. van Peer, 'Jan Vermeer van Delft: drie archiefvondsten', *Oud Holland* LXXXIII (1968), pp. 220-24
- Pelinck 1958 E. Pelinck, 'De paardenmarkt te Valkenburg', *Jaarboekje voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Leiden en Omstreken* L (1958), pp. 80-87
- Perry 2004 J. Perry, *Ons fatsoen als natie: Victor de Stuers 1843-1916*, Amsterdam 2004
- Perth etc. 1997 N. Middelkoop, *The Golden Age of Dutch art: seventeenth-century paintings from the Rijksmuseum and Australian collections*, Perth (Art Gallery of Western Australia), Adelaide (Art Gallery of South Australia), Brisbane (Queensland Art Gallery) 1997-98
- Peter-Raupp 1980 H. Peter-Raupp, *Die Ikonographie des Oranjezaal*, Hildesheim/New York 1980
- Coll. cat. St Petersburg 1981 V.F. Levinson Lessing et al. (eds.), *Musée de l'Ermitage: peinture de l'Europe occidentale*, 2 vols., Leningrad 1981
- Pex 1999 R.J. Pex, *Knappenhof of Grotenhof te Lisse*, Lisse 1999
- Phaff et al. 1985 H.E. Phaff et al., *De Bavo te boek: bij het gereedkomen van de restauratie van de Grote of St.-Bavo kerk te Haarlem*, Haarlem 1985
- Coll. cat. Philadelphia 1990 P.C. Sutton, *Northern European paintings in the Philadelphia Museum of Art from the sixteenth through the nineteenth century*, Philadelphia 1990
- Philadelphia etc. 1984 P.C. Sutton et al., *Masters of seventeenth-century Dutch genre painting*, Philadelphia (Museum of Art), Berlin (Staatliche Museen zu Berlin, Preussischer Kulturbesitz, Gemäldegalerie), London (Royal Academy of Arts) 1984
- Phoenix etc. 1998 M.K. Komanecky et al., *Copper as canvas: two centuries of masterpiece paintings on copper, 1575-1775*, Phoenix (Art Museum), Kansas City (Nelson-Atkins Museum of Art), The Hague (Mauritshuis) 1998-99
- Pigler 1974 A. Pigler, *Barockthemen: eine Auswahl von Verzeichnissen zur Ikonographie des 17. und 18. Jahrhunderts*, 3 vols., Budapest 1974
- Pijl 1995 L. Pijl, 'Over de chronologie van de schilderijen van Hercules Segers', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLIII (1995), pp. 172-80
- Pinette/Soulier-François 1992 M. Pinette and F. Soulier-François, *De Bellini à Bonnard*, Paris 1992
- Playter 1972 C.B. Playter, *Willem Duyster and Pieter Codde: the 'Duystere werelt' of Dutch genre painting c. 1625-1635*, 2 vols., diss., Harvard University, Cambridge (Mass.) 1972
- Plietzsch 1960 E. Plietzsch, *Holländische und flämische Maler des XVII. Jahrhunderts*, Leipzig 1960
- Van der Ploeg/Vermeeren 1997a P. van der Ploeg and C. Vermeeren, 'De Prinsen van Oranje en de kunst tot 1605', in *The Hague* 1997, pp. 12-17
- Van der Ploeg/Vermeeren 1997b P. van der Ploeg and C. Vermeeren, "'Uijt de penningen vande zeeprinsen": de stadhouderlijke schilderijenverzameling', in *The Hague* 1997, pp. 34-60
- Van der Ploeg/Zonneville-Heyning 1999 F. van der Ploeg and C.E. Zonneville-Heyning, 'Brave koppen en gladdes aengesigten': *de Goese schutters en hun schilders*: C.W. Eversdijck, W.C. Eversdijck en P. Peuteman, Middelburg 1999
- Plokker 1984 A. Plokker, *Adriaen Pietersz. Van de Venne (1589-1662: de grisailles met spreukbanden*, Louvain/Amersfoort 1984
- Plomp 2000 M.C. Plomp, 'Pieter Saenredam als tekenaar', in *Utrecht-Los Angeles* 2000/02, pp. 51-72
- Plomp/Ten Brink Goldsmith 1994 M. Plomp and J. ten Brink Goldsmith, 'Leonaert Bramer the painter', in *Delft* 1994, pp. 47-74
- Ploos van Amstel 1980 G. Ploos van Amstel, *Portret van een koopman en uitvinder: Cornelis Ploos van Amstel: maatschappelijk, cultureel en familielevens van een achttiende-eeuwer*, Assen 1980
- Poelman 1916 H.A. Poelman, 'Een en ander uit de geschiedenis van het provinciehuis te Groningen', *Groningsche Volksalmanak: Jaarboekje voor Geschiedenis, Taal- en Oudheidkunde der Provincie Groningen* 1916, pp. 1-31
- Poensgen 1923 G. Poensgen, 'Arent Arentsz (genannt Cabel) und sein Verhältnis zu Hendrik Avercamp', *Oud Holland* XLI (1923-24), pp. 116-35
- Pollmer 2004 A. Pollmer, 'Catalogus van de schilderijen in de verzameling van Adriaan van der Hoop', in *Amsterdam* 2004, pp. 135-95
- Poznan 2002 U. Huytamäki et al., *Niederlandzkie malarstwo XVII wieku z kolekcji Sinebrychhoff Art Museum w Helsinkach/Netherlandish painting of the 17th century from the collections of the Synebrychhoff Art Museum in Helsinki*, Poznan (Muzeum Narodowe) 2002
- Priem 1997 R. Priem, 'The "most excellent collection" of Lucretia Johanna van Winter: the years 1809-22, with a catalogue of the works purchased', *Simiolus* XXV (1997), pp. 103-235
- Puype 1996 J.P. Puype, *The Visser collection: arms of the Netherlands in the collection of H.L. Visser*, 4 vols., Zwolle 1996
- Ten Raa/De Bas I-VIII, 1911-64 F.J.G. ten Raa and F. de Bas, *Het Staatsche leger 1568-1795*, 8 vols., Breda/The Hague 1911-64 (I, 1911; II, 1913; III, 1915; IV, 1918; V, 1921; VI, 1940; VII, 1950; VIII, 1956-64)
- Raggio 1958 O. Raggio, 'The myth of Prometheus: its survival and metamorphoses up to the eighteenth century', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* XXI (1958), pp. 44-62
- Raleigh etc. 1994 C. Ishikawa et al., *A gift to America: masterpieces of European painting from the Samuel H. Kress Collection*, Raleigh (North Carolina Museum of Art), Houston (The Museum of Fine Arts), Seattle (Art Museum), San Francisco (The Fine Arts Museums) 1994-95
- Raleigh etc. 1998 D.P. Weller et al., *Sinners and saints: darkness and light: Caravaggio and his Dutch and Flemish followers*, Raleigh (North Carolina Museum of Art), Milwaukee (Art Museum), Dayton (Art Institute) 1998-99

- Raleigh etc. 2002 D.P. Weller *et al.*, *Jan Miense Molenaer: painter of the Dutch Golden Age*, Raleigh (North Carolina Museum of Art), Indianapolis (Museum of Art), Manchester (Currier Museum of Art) 2002-03
- Raupp 1980 H.-J. Raupp, 'Zur Bedeutung von Thema und Symbol für die holländische Landschaftsmalerei des 17. Jahrhunderts', *Jahrbuch der Staatlichen Kunstsammlungen in Baden-Württemberg XVII* (1980), pp. 85-110
- Raupp 1984 H.-J. Raupp, *Untersuchungen zu Künstlerbildnis und Künstlerdarstellung in den Niederlanden im 17. Jahrhundert*, Hildesheim 1984
- Raupp 1985 H.-J. Raupp, 'Bemerkungen zu den Genrebildern Roelant Saverys', in *Cologne-Utrecht 1985*, pp. 39-45
- Raven 1982 G.J.A. Raven, 'De Banckerts: de naamgevers en voorgangers van de standaard- en luchtverdedigingsfregatten', *Marineblad XCII* (1982), pp. 518-26
- Coll. cat. RBK 1992 R. de Haas *et al.*, *Old master paintings: an illustrated summary catalogue*, The Hague (Rijksdienst Beeldende Kunst/The Netherlands Office for Fine Arts) 1992
- Van der Ree-Scholten 1995 G.F. van der Ree-Scholten, *Deugd boven geweld: een geschiedenis van Haarlem 1245-1995*, Hilversum 1995
- Van Regteren Altena 1967 I.Q. van Regteren Altena, *Review of Beck 1966*, *Oud Holland LXXXII* (1967), pp. 248-50
- Van Regteren Altena 1983 I.Q. van Regteren Altena, *Jacques de Gheyn: three generations*, 3 vols., The Hague 1983
- Van Regteren Altena/Van Thiel 1964 I.Q. van Regteren Altena and P.J.J. van Thiel, *De portret-galerij van de Universiteit van Amsterdam en haar stichting Gerard van Papenbroeck 1673-1743*, Amsterdam 1964
- Rehorst 1939 A.J. Rehorst, *Torrentius*, Rotterdam 1939
- Reynolds 1996 J. Reynolds, *A journey to Flanders and Holland*, ed. H. Mount, Cambridge 1996
- Reznicek 1972 E.K.J. Reznicek, 'Hont Horstiana', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXIII* (1972), pp. 167-89
- Riegl 1931 A. Riegl, *Das holländische Gruppenporträt*, 2 vols., Vienna 1931
- Van Riemsdijk 1899 B.W.F. van Riemsdijk, 'Rijksmuseum van schilderijen te Amsterdam', *Bulletin Nederlandschen Oudheidkundigen Bond I* (1899-1900), pp. 7-12
- Rietstap 1959 J.-B. Rietstap, *General illustrated armorial*, Lyon 1959
- Rijksgebouwendienst 2001 *Oranjezaal in Huis ten Bosch in oude glorie hersteld*, The Hague (Rijksgebouwendienst) 2001
- Rixtel 1669 P. Rixtel, *Mengel-rymen*, Haarlem 1669
- Robinson 1979 C. Robinson, *Lucian and his influence in Europe*, London 1979
- Dealer cat. Roelofsz 2002 D.H.A.C. Lokin and C. van Oosterhout, *A painting of 1617 by Balthasar van der Ast: a guild masterpiece?*, Amsterdam (Charles Roelofsz) 2002
- Roethlisberger 1981 M.G. Roethlisberger, *Bartholomeus Breenbergh: the paintings*, Berlin/New York 1981
- Roethlisberger/Bok 1993 M.G. Roethlisberger and M.J. Bok, *Abraham Bloemaert and his sons: paintings and prints*, 2 vols., Doornspijk 1993
- De Roever 1885 N. de Roever, 'Drie Amsterdamsche schilders (Pieter Isaaksz, Abraham Vinck, Cornelis van der Voort)', *Oud Holland III* (1885), pp. 171-208
- De Roever 1887 N. de Roever, 'Cornelis van der Voort: een naschrift', *Oud Holland V* (1887), pp. 23-24
- De Roever 1889 N. de Roever, 'Pieter Aertsz, gezegd Lange Pier', *Oud Holland VII* (1889), pp. 1-38
- Van Roey 1957 J. van Roey, "'Frans Hals van Antwerpen": nieuwe gegevens over de ouders van Frans Hals', *Tijdschrift der Stad Antwerpen III* (1957), no. 4, pp. 1-4
- Van Roey 1972 J. van Roey, 'De familie van Frans Hals: nieuwe gegevens uit Antwerpen', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen 1972*, pp. 145-70
- Rombouts/Van Lierus I-II, 1864-76 P. Rombouts and T. van Lierus, *De Liggere en andere historische archieven der Antwerpsche Sint Lucasgilde, onder zinspreuk 'Wt jonsten versaemt'*, 2 vols., Antwerp/The Hague 1864-76
- Rome 2003 C. Strinati *et al.*, *Persone: ritratti di gruppo da Van Dyck a De Chirico*, Rome (Museo Nazionale del Palazzo di Venezia) 2003-04
- Rome-Siena 2000 A. Bini *et al.* (eds.), *Colori della musica: dipinti, strumenti e concerti tra Cinquecento e Seicento*, Rome (Galleria Nazionale d'Arte Antica), Siena (S. Maria della Scala) 2000-01
- Roodenburg 1990 H. Roodenburg, *Onder censuur: de kerkelijke tucht in de gereformeerde gemeente van Amsterdam 1578-1700*, Hilversum 1990
- Roos 1992 D. Roos, *Zeeurwen en de Westindische Compagnie (1621-1674)*, Hulst 1992
- Roosen-Runge 1967 H. Roosen-Runge, "'Naer het leven": zum Wirklichkeitsgehalt von Pieter Saenredams Innenraumbildern', in *Wiessner 1967*, pp. 469-88
- Roscam Abbing 1993 M. Roscam Abbing, *De schilder & schrijver Samuel van Hoogstraten 1627-1678: eigentijdse bronnen & oeuvre van gesigneerde schilderijen*, Leiden 1993
- Rosen 2003 J. Rosen, *Jacob Duck and the 'guardroom' painters: minor masters as inventors in Dutch 17th century genre painting*, diss., Hebrew University, Jerusalem 2003
- Rosen 2004 J. Rosen, 'On a collaboration between Jacob Duck and Abraham van Cuylenborch', *Oud Holland CXVII* (2004), pp. 74-78
- Rosenberg *et al.* 1966 J. Rosenberg, S. Slive and E.H. ter Kuile, *Dutch art and architecture 1600 to 1800*, Harmondsworth 1966
- Coll. cat. Rotterdam 1892 P. Haverkorn van Rijsewijk, *Notice descriptive des tableaux et sculptures du musée de Rotterdam, nommé d'après le fondateur Musée-Boijmans*, Rotterdam 1892
- Rotterdam 1937 *Pieter Jansz. Saenredam (1597-1665)*, Rotterdam (Museum Boymans) 1937-38
- Rotterdam 1954 E. Haverkamp Begemann, *Hercules Seghers*, Rotterdam (Museum Boymans) 1954
- Rotterdam 1991 J. Giltaij and G. Jansen (eds.), *Perspectiven: Saenredam en de architectuurschilders van de 17e eeuw*, Rotterdam (Museum Boymans-van Beuningen) 1991
- Coll. cat. Rotterdam 1995 R.E.O. Ekkart, *Nederlandse portretten uit de 17e eeuw: eigen collectie/Dutch portraits from the seventeenth century: own collection*, Rotterdam (Museum Boymans-van Beuningen) 1995
- Coll. cat. Rotterdam 1998 F. Lammertse *et al.*, *Dutch genre paintings of the 17th century*, Rotterdam (Museum Boymans-van Beuningen) 1998
- Coll. cat. Rotterdam 2000 J. Giltaij, *Honderdvijftig jaar er bij en er af: de collectie oude schilderkunst van het Museum Boijmans Van Beuningen Rotterdam 1849 tot 1999*, 2000
- Rotterdam-Berlin 1996 J. Giltaij and J. Kelch, *Lof der zeevaart: de Hollandse zeeschilders van de 17e eeuw*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen), Berlin (Staatliche Museen zu Berlin, Preussischer Kulturbesitz, Gemäldegalerie im Bodemuseum) 1996-97
- Rotterdam-Frankfurt 1999 A. Blankert *et al.*, *Dutch Classicism in seventeenth-century painting*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen), Frankfurt (Städelsches Kunstinstitut) 1999-2000
- Rotterdam-Frankfurt 2004 J. Giltaij (ed.), *Zinnen en minnen: schilders van het dagelijks leven in de zeventiende eeuw*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen), Frankfurt (Städelsches Kunstinstitut und Städtische Galerie) 2004-05

- Rotterdam-Leeuwarden 1990 H. Theunissen *et al.* (eds.), *Topkapi en Turkomanie: Turks-Nederlandse ontmoetingen sinds 1600*, Leeuwarden (Museum het Prinsessehof) and Rotterdam (Museum voor Volkenkunde) 1990
- Rotterdam-Paris 1974 C. van Hasselt *et al.*, *Willem Buytewech 1591-1624*, Rotterdam (Museum Boymans-van Beuningen), Paris (Institut Néerlandais) 1974-75
- Rotterdam etc. 1976 J. Giltaij (ed.), *Le Cabinet d'un amateur: dessins flamands et hollandais des XVIe et XVIIe siècles d'une collection privée d'Amsterdam*, Rotterdam (Museum Boymans-van Beuningen), Paris (Institut Néerlandais), Brussels (Bibliothèque Albert Ier) 1976-77
- Rouffaer 1887 G.P. Rouffaer, 'Vier Kamper schilders: Ernst Maeler, Mechtelt toe Boecop, Bernhard Vollenhove, Steven van Duyven', *Oud Holland* V (1887), pp. 295-308
- Rowlands 1979 J. Rowlands, *Hercules Segers*, Amsterdam 1979
- Roy/Smith 1998 A. Roy and P. Smith (eds.), *Painting techniques: history, materials and studio practice: IIC contributions to the Dublin congress*, London 1998
- Royalton-Kisch 1987 M. Royalton-Kisch, 'The tapestry of the "Battle of Nieuwpoort" in the Royal Museums of Art and History, Brussels: a problem of attribution solved', *Bulletin van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis* LVIII (1987), pp. 63-78
- Royalton-Kisch 1988 M. Royalton-Kisch, *Adriaen van de Venne's Album in the Department of Prints and Drawings in the British Museum*, London 1988
- Ruelens 1882 C. Ruelens, 'Notices et documents: le peintre Adrien de Vries', *Bulletin Rubens* I (1882), pp. 72-98, 171-202
- Ruempol 1928 E.O.H.M. Ruempol (ed.), *Gedenkboek Rotterdam 1328-1928: uitgegeven ter gelegenheid van het 600-jarig bestaan van de stad Rotterdam*, Rotterdam 1928
- Rüger 2004 A. Rüger, 'Ein Palastinterieur von Bartholomeus van Bassen: Beobachtungen zur Arbeitsmethode anhand der Unterzeichnung', in Manuth/Rüger 2004, pp. 148-61
- Russell 1983 M. Russell, *Visions of the sea: Hendrick C. Vroom and the origins of Dutch marine painting*, Leiden 1983
- Ruurs 1982 R. Ruurs, 'Saenredam: constructies', *Oud Holland* XCVI (1982), pp. 97-121
- Ruurs 1987 R. Ruurs, *Saenredam: the art of perspective*, Amsterdam/Philadelphia/Groningen 1987
- Ruurs 1990 R. Ruurs, Review of Schwartz/Bok 1990, *The Art Bulletin* LXXII (1990), pp. 332-36
- Sacramento 1974 A. Tümpel *et al.*, *The Pre-Rembrandtists*, Sacramento (E.B. Crocker Art Gallery) 1974
- Salomon 1984 N. Salomon, *Dreamers, idlers and other dozers; sleep in Dutch 17th-century art*, diss., New York University 1984
- Salomon 1998 N. Salomon, *Jacob Duck and the gentrification of Dutch genre painting*, Doornspijk 1998
- Salomonson 1990 J.W. Salomonson, 'A self-portrait by Michiel van Mierevelt: the history, subject and context of a forgotten painting', *Simiolus* XX (1990-91), pp. 240-86
- Coll. cat. Samuel 1992 P.C. Sutton, *Dutch & Flemish seventeenth-century paintings: the Harold Samuel collection*, London 1992
- San Francisco etc. 1997 J.A. Spicer and L.F. Orr (eds.), *Masters of light: Dutch painters in Utrecht during the Golden Age*, San Francisco (California Palace of the Legion of Honour), Baltimore (The Walters Art Gallery), London (The National Gallery) 1997-98
- Von Sandrart 1675 (1925) J. von Sandrart, *Academie der Bau-, Bild- und Mahlerey-Künste von 1675: Leben der berühmten Maler, Bildhauer und Baumeister*, ed. A.R. Peltzer, Munich 1925
- Sarasota 1980 W.H. Wilson, *Dutch seventeenth century portraiture: the Golden Age*, Sarasota (The John and Mable Ringling Museum of Art) 1980-81
- Coll. cat. Sarasota 1980 F.W. Robinson and W.H. Wilson, *The John and Mable Ringling Museum of Art: catalogue of the Flemish and Dutch paintings, 1400-1900*, Sarasota 1980
- Saur I-, 1983- Saur *Allgemeines Künstlerlexikon: die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, Munich/Leipzig 1983-
- Saxl 1920 F. Saxl, 'Christus en de Kananeesche vrouw', in *Meesterwerken der Kunst in Holland*, Vienna 1920, unpag.
- Schaep 1653 G. Schaep, 'De schilderijen in de drie doelens te Amsterdam, 1653', transcribed in Scheltema 1885, pp. 121-41
- Schaible 1983 V. Schaible, 'Die Gemäldeübertragung: Studien zur Geschichte einer "klassischen Restauriermethode"', *Maltechnik Restaura* IXC (1983), pp. 96-127
- Schatborn 1973 P. Schatborn, 'Olieverfschetsen van Dirck Hals', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXI (1973), pp. 107-16
- Schatborn 1996 P. Schatborn, 'Tekeningen van de gebroeders Jan en Jacob Pynas, I. Jan Pynas', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLIV (1996), pp. 37-54
- Schatborn 1997 P. Schatborn, 'Tekeningen van de gebroeders Jan en Jacob Pynas, II. Jacob Pynas', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLV (1997), pp. 3-25
- Schawacht 1985 J.H. Schawacht, 'Signal zum Verständnis für die Heimatgeschichte: Museumsverein und Sparkasse Siegen erwerben Oranier-Gemälde', *Siegerland* LXII (1985), pp. 3-8
- Scheltema 1823 J. Scheltema, *Geschied- en letterkundig mengelwerk*, III, Amsterdam 1823
- Scheltema 1879 P. Scheltema, *Historische beschrijving der schilderijen van het stadhuis te Amsterdam*, Amsterdam 1879
- Scheltema 1885 P. Scheltema, *Aemstel's oudheid of gedenkwaardigheden van Amsterdam*, VII, Amsterdam 1885
- Van Schendel 1937 A. van Schendel, 'Johannes Woutersz Stap', *Oud Holland* LIV (1937), pp. 269-82
- Scheygrond *et al.* 1972 A. Scheygrond *et al.*, *Gouda zeven eeuwen stad: hoofdstukken uit de geschiedenis van Gouda*, Gouda 1972, pp. 381-428
- Schillemans 1992 R. Schillemans, 'Schilderijen in Noord-nederlandse katholieke kerken uit de eerste helft van de 17e eeuw', *De Zeventiende Eeuw* VIII (1992), pp. 41-52
- Schillemans 1995 R. Schillemans, 'Zeventiende-eeuwse altaarstukken in de Amsterdamse staties: een inventarisatie', in Van den Hout/Schillemans 1995, pp. 53-73
- Schiller I-V, 1966-91 G. Schiller (ed.), *Ikonographie der christlichen Kunst*, 5 vols., Gütersloh 1966-91 (I, 1966; II, 1968; III, 1971; IV, 1976-80; V, 1990-91)
- Schipper 2000 C. Schipper, *Mit Lust unter den Händen: Darstellungen der fünf Sinne in der bildenden Kunst des 17. Jahrhunderts*, 2 vols., diss., University of Utrecht 2000
- Schipper-van Lottum 1984 M.G.A. Schipper-van Lottum, 'Sieraden nader bekeken aan de hand van advertenties uit de Amsterdamse Courant tussen de jaren 1672 en 1740', *Antiek* XVIII (1984), pp. 437-61
- Schleier 1972 E. Schleier, 'A lost Baburen rediscovered', *The Burlington Magazine* CIV (1972), p. 787
- Schmidt-Degener 1949 F. Schmidt-Degener, *Het blijvend beeld der Hollandse kunst*, Amsterdam 1949
- Schnackenburg 2004 B. Schnackenburg, 'Knabe im Atelier und Bücherstilleben, zwei frühe Gemälde von Jan Lievens und ihr Leidener Kontext: Rembrandt, Jan Davidz. de Heem, Pieter Codde', *Oud Holland* CXVII (2004), pp. 33-47

- Schneede 1965 U.M. Schneede, *Das repräsentative Gesellschaftsbild in der Niederländischen Malerei der 17. Jahrhunderts und seine Grundlagen bei Hans Vredeman de Vries*, diss., Christian-Albrechts University, Kiel 1965
- Schneede 1967 U.M. Schneede, 'Interieurs von Hans und Paul Vredeman', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XVIII* (1967), pp. 125-66
- Schneider 1921 H. Schneider, 'Der Maler Jan Tengnagel', *Oud Holland XXXIX* (1921), pp. 11-27
- Schneider 1995 C. Schneider (ed.), *Shop talk: studies in honor of Seymour Slive*, Cambridge (Mass.) 1995
- Von Schneider 1933 A. von Schneider, *Caravaggio und die Niederländer*, Marburg/Lahn 1933
- Schoorl 1969 H. Schoorl, *Isaac le Maire: koopman en bedijker*, Haarlem 1969
- Schotel 1853 G.D.J. Schotel, *Anna Maria van Schurman*, 's-Hertogenbosch 1853
- Schott 2002 H. Schott, *The historical harpsichord*, VI, Hillsdale (NY) 2002
- Schouten 1972 J. Schouten, 'Goudse schilderkunst in de tweede helft van de zestiende en de eerste helft van de zeventiende eeuw', in Scheygrond *et al.* 1972, pp. 381-428
- Dealer cat. Schreuder 1992 *René Schreuder B.V.: the first five years*, Amsterdam 1992
- Schrevelius 1648 T. Schrevelius, *Harlemias*, Haarlem 1648 (ed. princ. 1647)
- Schuurbeque Boeye 1949 J. Schuurbeque Boeye, 'Het schilderijenbezit der gemeente Zierikzee', *Archief Zeeuws Genootschap der Wetenschappen* 1949/50, pp. 100-10
- Schwartz 1966 G. Schwartz, 'Saenredam, Huygens and the Utrecht bull', *Simiolus I* (1966-67), pp. 69-93
- Schwartz/Bok 1990 G. Schwartz and M.J. Bok, *Pieter Saenredam: the painter and his time*, Maarssen 1990 (ed. princ. 1989)
- Schweingruber 1988 F.H. Schweingruber, *Tree rings: basics and applications of dendrochronology*, Dordrecht 1988
- Sciolla 1990 G.C. Sciolla (ed.), *Da Leonardo a Rembrandt: disegni della Biblioteca Reale di Torino*, Turin 1990
- Scribner 1981 R.W. Scribner, *For the sake of simple folk: popular propaganda for the German Reformation*, Cambridge 1981
- Segal 1983 S. Segal, 'Un Bouquet de fleurs par Hans Bollongier', *La Revue du Louvre et des Musées de France XXXIII* (1983), pp. 370-72
- Sello 1988 G. Sello, *Adam Elsheimer*, Munich 1988
- Silver 2000 L. Silver, 'Caravaggism's missing link, or what ter Brugghen brought home from Rome', *Pantheon LVIII* (2000), pp. 187-91
- Six 1877 G.A. Six, 'Dirk van Hoogstraaten', *De Navorscher XXVII* (1877), p. 504
- Six 1886 J. Six, 'Nicolaes Elias Pickenoy', *Oud Holland IV* (1886), pp. 81-108
- Six 1887 J. Six, 'Cornelis van der Voort', *Oud Holland V* (1887), pp. 1-24
- Six 1893 J. Six, 'Opmerkingen omtrent eenige meesterwerken in 's Rijks Museum', *Oud Holland XI* (1893), pp. 96-104
- Six 1909 J. Six, 'Een teekening van Bartholomeus van der Helst', *Oud Holland XXVII* (1909), pp. 142-48
- Six 1911 J. Six, 'Cornelis van der Voort', *Oud Holland XXIX* (1911), pp. 129-33
- Six 1916 J. Six, 'Naar aanleiding van de Frans Halstentoonstelling in 's Rijksmuseum', *Onze Kunst XXIX* (1916), pp. 89-100
- Six 1926 J. Six, 'Willem Buytewech's "Met rozeknoppen omstaan"', *Oud Holland XLIII* (1926), pp. 97-100
- Slatkes 1965 L.J. Slatkes, *Dirck van Baburen (c. 1595-1624): a Dutch painter in Utrecht and Rome*, Utrecht 1965
- Slatkes 1981 L.J. Slatkes, Review of Nicolson 1979, *Simiolus XII* (1981/82), pp. 167-83
- Slatkes 1983 L.J. Slatkes, 'A "Self-portrait" reidentified, an oeuvre reconstructed: Johannes van Swinderen (1594-1636)', in Logan 1983, pp. 245-48
- Slatkes 1986 L.J. Slatkes, 'Het werk van Hendrick ter Brugghen', in Utrecht-Braunschweig 1986, pp. 43-51
- Slatkes 1987a L.J. Slatkes, 'A new drawing by Hendrick ter Brugghen', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXXVIII* (1987), pp. 324-30
- Slatkes 1987b L.J. Slatkes, 'Rethinking ter Brugghen's early chronology', in Klessmann 1987, pp. 77-84
- Slatkes 1996 L.J. Slatkes, 'Bringing Ter Brugghen and Baburen up-to-date', *Bulletin du Musée national de Varsovie XXXVII* (1996), pp. 199-219
- Slatkes 1998 L.J. Slatkes, 'Utrecht and Delft: Vermeer and Caravaggism', in Gaskell/Jonker 1998, pp. 81-91
- Van Slichtenhorst 1654 A. van Slichtenhorst, *XIV boeken van de Gelderse geschiedenissen, Van't begin af vervolghd tot aen de afzweeringh des Koninx van Spanien; waer van't eerste Deel verhandeld de Land-beschrijvingh. Getrocken meerendeels uyt de Latynsse werken van den Heer Ioh. Isacus Pontanus; doch doorgaens veranderd, verbeterd, ende met meer dan drie honderd nieuwe hoofd-stucken, en andere noodelyke byvoeghsels, allesins vergroot*, Arnhem 1654
- Sliepenbeek 1961 P. Sliepenbeek, *Historisch Nijmegen in pen en penseel*, Nijmegen 1961
- Sliggers 1998 B.C. Sliggers, 'Repertorium Nederlands doodsportretten', in Sliggers *et al.* 1998, pp. 208-19
- Sliggers 1998 B.C. Sliggers (ed.), *Naar het lijk: het Nederlandse doodsportret 1500-heden*, Zutphen 1998
- Slive I-III, 1970-74 S. Slive, *Frans Hals*, 3 vols., London 1970-74
- Van der Sloot 1959 R.B.F. van der Sloot, 'Harnassen uit einde 16e en begin 17e eeuw in de Noordelijke Nederlanden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek X* (1959), pp. 99-124
- Slothouwer 1945 D.F. Slothouwer, *De paleizen van Frederik Hendrik*, Leiden 1945
- Sluijter 1986 E.J. Sluijter, *De 'Heydensche fabulen' in de Noordnederlandse schilderkunst, circa 1590-1670: een proeve van beschrijving en interpretatie van schilderijen met verhalende onderwerpen uit de klassieke mythologie*, diss., University of Leiden 1986
- Sluijter 1988 E.J. Sluijter, "'Een volmaakte schildery is als een spiegel van de natuer": spiegel en spiegelbeeld in de Nederlandse schilderkunst van de zeventiende eeuw', in Brederoo *et al.* 1988, pp. 146-63
- Sluijter 1991 E.J. Sluijter, 'Vertumnus en Pomona door Hendrick Goltzius (1613) en Jan Tengnagel (1617): constanten en contrasten in vorm en inhoud', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXIX* (1991), pp. 386-400
- Sluijter 1993 E.J. Sluijter, 'De entree van de amoureuze herdersidylle in de Noord-Nederlandse prent- en schilderkunst', in Utrecht-Frankfurt 1993, pp. 33-57
- Sluijter 2000 E.J. Sluijter, *De 'heydensche fabulen' in de schilderkunst van de Gouden Eeuw: schilderijen met verhalende onderwerpen uit de klassieke mythologie in de Noordelijke Nederlanden, circa 1590-1670*, Leiden 2000
- Sluijter-Seijffert 1984 N.C. Sluijter-Seijffert, *Cornelis van Poelenburch (ca. 1593-1667)*, diss., University of Leiden 1984
- Smith I-IX, 1829-42 J. Smith, *A catalogue raisonné of the works of the most eminent Dutch, Flemish and French painters*, 9 vols., London 1829-42 (I, 1829; II, 1830; III, 1831; IV, 1833; V, 1834; VI, 1835; VII, 1836; VIII, 1837; IX, 1842)

- Smith 1978 D.R. Smith, *Masks of wedlock: seventeenth-century Dutch marriage portraiture*, diss., Columbia University, New York 1978; Ann Arbor 1982
- Smulders/Van der Doe 2003 F. Smulders and E. van der Doe (eds.), *Hein Kluyver: een Zeeuws cultuurhistoricus*, Middelburg/Zierikzee 2003
- Snoep 1969 D. Snoep, 'Honselaarsdijk: restauraties op papier', *Oud Holland* LXXXIV (1969), pp. 270-94
- Snyder 1961 G. Snyder, 'Der Quacksalber', *Boehringer Zeitung* IV (1961), pp. 18-22
- Coll. cat. Southampton n.d. *Parrish Art Museum: catalogue of Renaissance paintings*, Southampton (NY) n.d.
- Spaans 1998 E. Spaans, 'Legerkampen op zeventiende-eeuwse schilderijen: beeld en werkelijkheid', in Delft 1998, pp. 164-81
- Spicer 1997 J. Spicer, 'A pictorial vocabulary of otherness: Roelandt Saverij, Adam Willarts, and the representation of foreign coasts', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XLVIII (1997), pp. 23-51
- Spicer-Durham 1979 J.A. Spicer-Durham, *The drawings of Roelandt Savery*, diss., Yale University 1979; Ann Arbor 1985
- S.P.L. 1864 S.P.L., 'Aert Anthoniszoon', *De Navorscher* XIV (1864), p. 79
- Spruit 1997 C. Spruit, 'Nieuw licht op Jan van Ravesteijns reeks officiersportretten', *Mauritshuis in Focus* X (1997), no. 2, pp. 22-30
- Stapel 1939 F.W. Stapel, *Geschiedenis van Nederlandsch Indië*, III, Amsterdam 1939
- Staring 1947 A. Staring, 'Weinig bekende portretten: VII: Jacob Lambertsz. Loncke', *Oud Holland* LXII (1947), pp. 102-07
- Staring 1960 A. Staring, 'Oranje portretten in een historisch landschap', *Oud Holland* LXXV (1960), pp. 157-74
- Stechow 1966 W. Stechow, *Dutch landscape painting of the seventeenth century*, London 1966
- Stechow 1975 W. Stechow, *Salomon van Ruysdael*, Berlin 1975 (ed. princ. 1938)
- Steenhoff 1907 W. Steenhoff, *Meesterwerken uit het Rijksmuseum*, Amsterdam 1907
- Steif 1925 M. Steif, 'Alte Meister im Mährischen Privatbesitz: einleitende Worte zur Ausstellung im Brünnner Künstlerhaus', *Belvedere* VII (1925), pp. 41-44
- Sterling 1951 C. Sterling, 'Observations sur Georges de La Tour à propos d'un livre récent', *La Revue des Arts* I (1951), pp. 147-58
- Van der Stighelen 1987 K. van der Stighelen, *Anna Maria van Schurman of 'Hoe hooge dat een maecht kan in de konsten stijgen'*, Louvain 1987
- Van der Stighelen 2005 K. van der Stighelen (ed.), *Munuscula amicorum: contributions on Rubens and his colleagues in honour of Hans Vlieghe*, 2 vols., Turnhout 2005
- Stockholm 1967 P. Grate et al., *Holländska mästare i svensk ägo*, Stockholm (Nationalmuseum) 1967
- Stockholm 1992 G. Cavalli-Björkman (ed.), *Rembrandt och hans tid*, Stockholm (Nationalmuseum) 1992-93
- Coll. cat. Stockholm 1997 E.H. Cassel-Pihl et al., *Hallwylska malerisamlingen/The Hallwyl collection of paintings*, Stockholm (Hallwylska Museet) 1997
- Coll. cat. Stockholm 2005 G. Cavalli-Björkman et al., *Dutch and Flemish paintings II: Dutch paintings c. 1600-c. 1800*, Stockholm (Nationalmuseum) 2005
- Van Straaten 1977 E. van Straaten, *Koud tot op het bot: de verbeelding van de winter in de zestiende en zeventiende eeuw in de Nederlanden*, The Hague 1977
- Strong 1969 R. Strong, *Tudor & Jacobean portraits*, 2 vols., London (National Portrait Gallery) 1969
- De Stuers 1874 V. de Stuers, 'Notice historique', in coll. cat. The Hague 1874, pp. III-XVII
- De Stuers 1880 V. de Stuers, 'Het Kabinet van Jhr. J.S.H. van de Poll', *Nederlandsche Kunstbode: Beeldende Kunst, Oudheidkunde, Kunstnijverheid* II (1880), pp. 243-46
- Stuffmann 1968 M. Stuffmann, 'Les Tableaux de la collection de Pierre Crozat', *Gazette des Beaux-Arts* LXXXII-2 (1968), pp. 11-43
- Van Suchtelen 1990 A. van Suchtelen, 'New evidence on a series of landscape paintings by Adriaen van de Venne', *The J. Paul Getty Museum Journal* XVIII (1990), pp. 99-112
- Sumowski I-VI, 1983-94 W. Sumowski, *Gemälde der Rembrandt-Schüler*, 6 vols., Landau/Pfalz 1983-94 (I, 1983; II, 1984; III, 1986; IV, 1989; V, 1990; VI, 1994)
- Sutton 1987 P.C. Sutton, 'Introduction', in Amsterdam etc. 1987, pp. 1-63
- Swillens 1926 P.T.A. Swillens, 'Paulus Moreelse: "constschilder en raedt in de vroedtschap"', *Jaarboekje Oud-Utrecht* 1926, pp. 114-35
- Swillens 1934 P.T.A. Swillens, 'Twee onbekende Utrechtse schilders', *Jaarboekje van Oud-Utrecht* 1934, pp. 95-102
- Swillens 1935 P.T.A. Swillens, *Pieter Jansz. Saenredam, schilder van Haarlem 1597-1665*, Amsterdam 1935
- Tanis/Horst 1993 J. Tanis and D. Horst, *Images of discord: a graphic interpretation of the opening decades of the Eighty Years' War*, Bryn Mawr 1993
- Taverne 1972 E.M.R. Taverne, 'De aanbidding van de koningen', *Openbaar Kunstbezit* XVI (1972), pp. 40a-b
- Temminck 1973 J.J. Temminck, 'Het beleg van Haarlem', *Spiegel Historiae* VIII (1973), pp. 266-73
- Terwesten 1770 P. Terwesten, *Catalogus of naamlyst van schilderyen, met derzelver pryzen, zedert den 22. Augusti 1752, tot den 21. November 1768 Zo in Holland, als Braband en andere Plaatzten in het openbaar Verkogt. Dienende tot een vervolg of Derde Deel op de Twee Deelen der uitgegevee Cataloguen door wylen de Heer Gerard Hoet; Zynde hier agter gevoegt: Catalogus van een gedeelte van 't vorstelyk Kabinet Schilderyen van Zyne Doorl. Hoogheid, den Heere Prince van Orange en Nassau, Erfstadhouder, Capitain-Generaal en Admiraal der Verëenigde Nederlanden, &c. &c. &c.*, The Hague 1770
- Den Tex I-V, 1960-72 J. den Tex, *Oldenbarnevelt*, 5 vols., Haarlem 1960-72 (I, 1960; II, 1962; III, 1966; IV, 1970; V, 1972)
- Van Thiel 1971 P.J.J. van Thiel, 'De aanbidding der koningen en ander vroeg werk van Hendrick ter Brugghen', *Bulletin van het Rijksmuseum* IX (1971), pp. 91-116
- Van Thiel 1972 P.J.J. van Thiel, 'Moeyaert and Bredero: a curious case of Dutch theatre as depicted in art', *Simiolus* VI (1972-73), pp. 29-49
- Van Thiel 1973 P.J.J. van Thiel, 'Groepsportret van een onbekend college, Thomas de Keyser, 1596/97-1667', *Jaarverslag Vereniging Rembrandt* 1973, p. 16
- Van Thiel 1976 P.J.J. van Thiel, 'History of the painting collection', in coll. cat. 1976, pp. 10-47
- Van Thiel 1977 P.J.J. van Thiel, 'Duyster in oude luister', *Jaarverslag Koninklijk Oudheidkundig Genootschap* 1972-76 (published 1977), pp. 72-79
- Van Thiel 1981a P.J.J. van Thiel, 'De inrichting van de Nationale Konst-Gallery in het openingsjaar 1800', *Oud Holland* XCV (1981), pp. 170-227
- Van Thiel 1981b P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuis, 1814-1885 (I): bestuursvorm en personeel', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXIX (1981), pp. 79-100
- Van Thiel 1981c P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuis, 1814-1885 (II): de verbouwing van het Trippenhuis volgens de plannen van Abraham van der Hart', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXIX (1981), pp. 136-62

- Van Thiel 1982a P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuys, 1814-1885 (III): de plattegronden van 1823 en 1875 en een verworpen plan voor de bouw van een tuinzaal van 1854', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXX (1982), pp. 12-26
- Van Thiel 1982b P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuys, 1814-1885 (IV): kopiïsten en fotografen', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXX (1982), pp. 63-86
- Van Thiel 1983a P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuys, 1814-1885 (V): conservatie en restauratie', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXI (1983), pp. 116-23
- Van Thiel 1983b P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuys, 1814-1885 (VI): beveiliging tegen brand en diefstal en twee enquêtes van de National Gallery in Londen', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXI (1983), pp. 255-66
- Van Thiel 1983c P.J.J. van Thiel, 'Het Trippenhuys als Rijksmuseum', in *Het Trippenhuys te Amsterdam*, ed. R. Meischke and H.E. Reeser, Amsterdam 1983, pp. 213-78
- Van Thiel 1983d P.J.J. van Thiel, 'Werner Jacobsz van den Valckert', *Oud Holland* XCVII (1983), pp. 128-95
- Van Thiel 1984a P.J.J. van Thiel, 'Het Rijksmuseum in het Trippenhuys, 1814-1885 (VII): Potgieters Rijksmuseum en de werkelijkheid', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXII (1984), pp. 71-87
- Van Thiel 1984b P.J.J. van Thiel, 'Keuze uit de aanwinsten', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXII (1984), pp. 88-98
- Van Thiel 1987 P.J.J. van Thiel, 'In quest of the early ter Brugghen', in Klessmann 1987, pp. 85-88
- Van Thiel 1990 P.J.J. van Thiel, 'Catholic elements in seventeenth-century Dutch painting, apropos of a children's portrait by Thomas de Keyser', *Simiolus* XX (1990/91), pp. 39-62
- Van Thiel 1992 P.J.J. van Thiel, 'Chronological history of the Rijksmuseum painting collection: the years 1976-91', in coll. cat. 1992, pp. 10-21
- Van Thiel 1993 P.J.J. van Thiel, 'Het portret van Jacobus Hendriksz. Zaffius door Frans Hals', *Oud Holland* CVIII (1993), pp. 84-96
- Van Thiel 1995 P.J.J. van Thiel, 'De schilderijen van het KOG', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek* XLVI (1995), pp. 33-64
- Van Thiel 1997 P.J.J. van Thiel, Review of *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XLVI (1995), *Simiolus* XXV (1997), pp. 238-46
- Van Thiel 1999 P.J.J. van Thiel, *Cornelis Cornelisz van Haarlem 1562-1638: a monograph and catalogue raisonné*, Doornspijk 1999
- Van Thiel 2006 P.J.J. van Thiel, 'Willem Buytewech's *Dignified couples courting*: a rule of conduct for young noblemen entangled in Venus's trap', *Simiolus* XXXII (2006), pp. 35-57
- Van Thiel/De Bruyn Kops 1995 P.J.J. van Thiel and C.J. de Bruyn Kops, *Framing in the golden age: picture and frame in 17th-century Holland*, Zwolle 1995 (expanded version of Amsterdam 1984b)
- Van Thiel-Stroman 1989 I. van Thiel-Stroman, 'The Frans Hals documents: written and printed sources, 1582-1679', in Washington etc. 1989, pp. 371-414
- Van Thiel-Stroman 2006 I. van Thiel-Stroman, 'Biographies 15th-17th century', in coll. cat. Haarlem 2006, pp. 99-363
- Thieme/Becker I-XXXIII, 1907-50 H. Thieme and F. Becker (eds.), *Allgemeines Lexicon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, 33 vols., Leipzig 1907-50
- Van Thienen 1930 F. van Thienen, *Das Kostüm der Blütezeit Hollands 1600-1660*, Berlin 1930
- Van Thienen 1969 F.W.S. van Thienen, "'Een silvre portefraes": een zeventiende-eeuws kostuumonderdeel', *Antiek* III (1969), pp. 482-87
- Thierry de Bye Dólleman/Schutte 1969 M. Thierry de Bye Dólleman and O. Schutte, 'Het Haarlems geslacht Van der Laen', *De Nederlandsche Leeuw* LXXXVI (1969), cols. 311-45, 350-76
- Thiéry 1953 Y. Thiéry, *Le Paysage flamand au XVIIIe siècle*, Brussels 1953
- Thoré-Bürger I-II, 1858-60 Théophile Thoré (ps. W. Bürger), *Musées de la Hollande*, 2 vols., Paris 1858-60
- Thoré-Bürger 1860 Théophile Thoré (ps. W. Bürger), *Trésors d'art en Angleterre*, Brussels/Ostend 1860
- TIB I-, 1978- W.L. Strauss (ed.), *The illustrated Bartsch*, New York 1978-
- Tideman 1903 B. Tideman, 'Portretten van Johannes Wtenbogaert', *Oud Holland* XXI (1903), pp. 125-28
- Tiethoff-Splithoff 1978 M.E. Tiethoff-Splithoff, 'De portretten van Stadhouder Frederik Hendrik', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XXXII (1978), pp. 91-120
- Tiethoff-Splithoff 1997 M.E. Tiethoff-Splithoff, 'Representatie en rollenspel: de portretkunst aan het hof van Frederik Hendrik en Amalia', in Keblusek/Zijlmans 1997, pp. 161-200
- Timmers 1947 J.J.M. Timmers, *Symboliek en iconographie der Christelijke kunst*, Roermond/Maaseik 1947
- Tissink/De Wit 1987 F. Tissink and H.F. de Wit, *Gorcumse schilders in de Gouden Eeuw*, Gorinchem 1987
- Tjemkes 1982 B. Tjemkes, 'Onderzoek met behulp van infrarood reflectografie bij enige schilderijen van Jan van Goyen en Esaias van de Velde', thesis, University of Groningen 1982
- Tjessinga 1948 J.C. Tjessinga, *Het Slot van Heemstede onder Adriaan Pauw*, Heemstede 1948
- Tokyo etc. 1992 E. Buijsen et al., *Tussen fantasie en werkelijkheid/ Between fantasy and reality*, Tokyo (Station Gallery), Kasama (Nichido Museum of Art), Kumamoto (Prefectural Museum of Art), Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1992-93
- Coll. cat. Toledo 1976 [O. Wittmann], *The Toledo Museum of Art: European paintings*, Toledo (Ohio) 1976
- Van Tongerloo 1978 L. van Tongerloo, 'W.W.B. Jansen en de beeldende kunst', *Tussen de Voorn en Loevestein* XIV (1978), pp. 35-45
- Torresan 1975 P. Torresan, 'Per una rivalutazione di Pieter Codde', *Antichità Viva* XIV (1975), no. 1, pp. 12-23
- Trivas 1941 N.S. Trivas, *The paintings of Frans Hals*, New York 1941
- Tümmers 1975 H.J. Tümmers, *Kataloge und Führer der Berliner Museen*, Berlin 1975
- Tümpel 1974 A. Tümpel, 'Claes Cornelisz. Moeyaert', *Oud Holland* LXXXVIII (1974), pp. 1-163, 245-90
- Tümpel 1988 C. Tümpel, 'De Amsterdamse schuttersstukken', in Haarlem 1988, pp. 74-103
- Tümpel 1991a A. Tümpel, 'Pieter Lastman en de overige Pre-Rembrandtisten/Pieter Lastman and the other Pre-Rembrandtists', in Amsterdam 1991a, pp. 16-53
- Tümpel 1991b C. Tümpel, 'Pieter Lastman en Rembrandt/Pieter Lastman and Rembrandt', in Amsterdam 1991a, pp. 54-84
- Turner 1996 J. Turner (ed.), *The dictionary of art*, 34 vols., London 1996
- Underwood et al. 1959 P.A. Underwood et al., *Studies in the history of art dedicated to William E. Suida on his 80th birthday*, London 1959
- Utrecht 1894 [E.W. Moes and C. Hofstede de Groot], *Catalogus der tentoonstelling van oude schilderkunst te Utrecht*, Utrecht (Zalen van Kunstliefde) 1894
- Coll. cat. Utrecht 1933 C.H. de Jonge et al. (eds.), *Centraal Museum: catalogus der schilderijen*, Utrecht 1933
- Coll. cat. Utrecht 1952 C.H. de Jonge, *Catalogus der schilderijen*, Utrecht (Centraal Museum) 1952

- Utrecht 1961 P.T.A. Swillens *et al.*, *Pieter Jansz. Saenredam*, Utrecht (Centraal Museum) 1961
- Utrecht 1965 (1978) A. Blankert, *Nederlandse 17e eeuwse Italianiserende landschapschilders/Dutch 17th century Italianate landscape painters*, Utrecht (Centraal Museum) 1965 (partial English edition, with the same title: Soest 1978)
- Utrecht 1981 R.P. Zijp *et al.*, *Geloof en satire anno 1600*, Utrecht (Rijksmuseum Het Catharijneconvent) 1981
- Utrecht 1996 K. van der Horst *et al.* (eds.), *The Utrecht psalter in medieval art: picturing the psalms of David*, Utrecht (Museum Het Catharijneconvent) 1996
- Coll. cat. Utrecht 1999 L.M. Helmus, *De verzamelingen van het Centraal Museum Utrecht*, V, *Schilderkunst tot 1850*, 2 vols., 1999
- Coll. cat. Utrecht 2002 J. Dijkstra *et al.*, *De schilderijen van Museum Catharijneconvent*, Utrecht 2002
- Coll. cat. Utrecht 2003 C.J.F. van Schooten and W.C.M. Wüstefeld (eds.), *Goddelijk geschilderd: honderd meesterwerken van Museum Catharijneconvent*, Utrecht 2003
- Utrecht-Antwerp 1952 M.E. Houtzager *et al.*, *Caravaggio en de Nederlanden*, Utrecht (Centraal Museum), Antwerp (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) 1952
- Utrecht-Braunschweig 1986 A. Blankert *et al.*, *Nieuw licht op de gouden eeuw: Hendrick ter Brugghen en tijdgenoten*, Utrecht (Centraal Museum), Braunschweig (Herzog Anton Ulrich-Museum) 1986-87
- Utrecht-Frankfurt 1993 P. van den Brink and J. de Meyere (eds.), *Het gedroomde land: pastorale schilderkunst in de gouden eeuw*, Utrecht (Centraal Museum), Frankfurt (Schirn Kunsthalle) 1993-94
- Utrecht-Los Angeles 2000/02 L.M. Helmus (ed.), *Pieter Saenredam, the Utrecht work: paintings and drawings by the 17th-century master of perspective*, Utrecht (Centraal Museum) 2000, Los Angeles (The J. Paul Getty Museum) 2002/02
- Van Vaeck 1992 M. van Vaeck, 'Konst baert roem: het uitgeversbedrijf van de Van de Vennes te Middelburg (1618-1625)', *Zeeland I* (1992), pp. 85-90
- Valdivieso 1973 E. Valdivieso, *Pintura holandesa del siglo XVII en España*, Valladolid 1973
- Valentiner 1921 W.R. Valentiner, *Frans Hals: des Meisters Gemälde in 318 Abbildungen*, Stuttgart/Berlin 1921
- Vanhemelryck 1999 F. Vanhemelryck, *Het gevecht met de duivel: heksen in Vlaanderen*, Louvain 1999
- De Vaux de Foletier 1966 F. de Vaux de Foletier, 'Iconographie des "Egyptiens": précisions sur le costume ancien des Tsiganes', *Gazette des Beaux-Arts LXVIII* (1966), pp. 165-72
- Vecellio I-II, 1859-60 C. Vecellio, *Costumes anciens et modernes: habiti antichi et modeni di tutto il mondo*, 2 vols., Paris 1859-60
- Van der Veen 1993 J. van der Veen, 'Galerij en kabinet, vorst en burger: schilderijencollecties in de Nederlanden', in Bergvelt *et al.* 1993, pp. 145-64
- W. Veerman, 'Cuyp, een Dordtse kunstenaarsfamilie', in Dordrecht 1977, pp. 11-21
- Veldman 2001 I.M. Veldman, *Crispijn de Passe and his progeny (1564-1670): a century of print production*, Rotterdam 2001
- Vels Heijn 1969 A.A.E. Vels Heijn, 'Allegorie vrede van Munster', *Spiegel Historiae IV* (1969), p. 377
- Vente 1961 M.A. Vente, 'Bijdragen tot de geschiedenis van het vroegere grote orgel in de St. Bavo en zijn bespelers tot 1650', in Haarlem 1961, pp. 1-34
- Vente 1970 M.A. Vente, 'Kunstenaars zien orgels', *Spiegel Historiae V* (1970), pp. 434-36
- Venturi 1900 A. Venturi, *La galleria Crespi in Milano: note e raffronti*, Milan 1900
- Verbeek 1961 J. Verbeek, 'Zeldzame vorstenportretten door de De Passes in het Rijksprentenkabinet', *Bulletin van het Rijksmuseum IX* (1961), pp. 76-84
- Vermeulen 1914 F.A.J. Vermeulen, 'Het kostuum eener Friesche edelvrouw uit het begin der 17de eeuw', *Eigen Haard XL* (1914), pp. 120-24
- Vermeulen 1920 F.A.J. Vermeulen, 'Zes tekeningen van Pieter Saenredam', *Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond XIII* (1920), pp. 177-95
- Verougstraete-Marcq/Van Schoute 1991 H. Verougstraete-Marcq and R. van Schoute (eds.), *Dessin sous-jacent et copies; colloque VIII*, 1989, Louvain 1991
- Verroen 1985 T.L.J. Verroen, "'Een verstandig ryk man": de achttiende-eeuwse verzamelaar Adriaan Leonard van Heteren', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek IV* (1985), pp. 17-61
- Verslagen I-, 1878- Annual reports of the Rijksmuseum, which appeared under the following names: *Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst (1878-54)*; *Verslagen der Rijksverzamelingen van geschiedenis en kunst (1955-67)*; *Nederlandse Rijksmusea (1968-87)*; *Verslag van de Hoofdinspecteur over het jaar (1988)*; *Verslag van de directie over het jaar (1989-96)*; *Jaarverslag (1997-)*
- Verslype/Bruijnen 2006 I. Verslype and Y. Bruijnen, 'Sophia de Vervou in haar oorspronkelijke omlijsting', *Bulletin van het Rijksmuseum LIV* (2006), pp. 371-81
- Verslype/Wuestman 2006 I. Verslype and G. Wuestman, 'Een groepsportret met een bewogen geschiedenis: moderne onderzoekstechnieken leiden tot nieuwe toeschrijving', *Bulletin van het Rijksmuseum LIV* (2006), pp. 401-11
- Van Vervou 1841 F. van Vervou, *Enige gedenckweerdige geschiedenissen, tot narichtinge der nakomelingen, sommarischer wijze beschreven*, Leeuwarden 1841
- Veth 1886 G.H. Veth, 'Dirk van Hoogstraten', *Oud Holland IV* (1886), pp. 272-77
- Vianen 2002 S. Weide and D. Adelaar, *Vianen: werkelijkheid en fantasie*, Vianen (Stedelijk Museum) 2002
- Coll. cat. Vienna 1858 E. Engert, *Catalog der K.K. Gemälde-Galerie im Belvedere zu Wien*, Vienna 1858
- Coll. cat. Vienna 1991 S. Ferino-Pagden *et al.*, *Die Gemäldegalerie des Kunsthistorischen Museums in Wien: Verzeichnis der Gemälde*, Vienna 1991
- Coll. cat. Vienna 1992 R. Trnek, *Die Holländischen Gemälde des 17. Jahrhunderts in der Gemäldegalerie der Akademie der bildenden Künste in Wien*, Vienna 1992
- Vienna 2002 W. Seipel (ed.), *Thesauri Poloniae Schatzkammer Polen: zur Geschichte der polnischen Sammlungen*, Vienna (Kunsthistorisches Museum) 2002-03
- Vienna-Essen 2002 W. Seipel (ed.), *Das Flämische Stilleben 1550-1680*, Vienna (Kunsthistorisches Museum), Essen (Villa Hügel) 2002
- Vignau-Wilberg 1990 T. Vignau-Wilberg, 'Einige frühe Zeichnungen von Gerard Horst (Gerrit van der Horst)', *Delineavit et Sculptit I* (1990), pp. 1-11
- Vinken 1958 P.J. Vincken, 'Some observations on the symbolism of the broken pot in art and literature', *The American Imago XV* (1958), pp. 149-74
- De Visser 1945 M.A. de Visser, *Kunsthistorische voorwerpen in het Provinciehuis te Groningen*, Groningen 1945
- De Visser 2001 W. de Visser, *Piet Hein en de Zilvervloot*, Hilversum 2001
- Visser/Van der Plaats 1995 J. Visser and G.N. van der Plaats, *Gloria parenti: dagboeken van Willem Frederik, stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe, 1643-1649, 1651-1654*, The Hague 1995

- Vliegenthart 1981 A.W. Vliegenthart, *Bildersammlung der Fürsten zu Salm*, Rhede 1981
- Volhard 1927 H. Volhard, *Die Grundtypen der Landschaftsbilder Jan van Goyens und ihre Entwicklung*, Frankfurt 1927
- Van den Vondel 1644 J. van den Vondel, 'Waerschuwing aen Wybrant de Geest, Schilder', in I. v. *Vondels verscheide gedichten; bestaande in zegezangen, klinkdichten, lof- en eerrijmen, bruilofdichten, Lijk- en graflichten, mengelijm, en zangen verzamelt door D.B.D.L.B.*, Amsterdam 1644, pp. 222-23
- Vorenkamp 1933 A.P.A. Vorenkamp, *Bijdrage tot de geschiedenis van het Hollandsch stilleven in de XVIIe eeuw*, diss., University of Leiden 1933
- Vorsterman van Oyen I-III, 1885-90 A.A. Vorsterman van Oyen, *Stam- en wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche familien met genealogische en heraldische aantekeningen*, 3 vols., Groningen 1885-90 (I, 1885; II, 1888; III, 1890)
- Vos 1662 J. Vos, *Alle de gedichten van den poëet Jan Vos*, I, Amsterdam 1662
- De Vos 1915 P.D. de Vos, *Oude patricische woonhuizen en geslachten te Zierikzee*, Zierikzee 1915
- De Vos 1982 P.D. de Vos, *De vroedschap van Zierikzee van de tweede helft der 16de eeuw tot 1795*, Alphen aan den Rijn 1982 (ed. princ. 1931)
- De Vos 1994 D. de Vos, *Hans Memling: the complete works*, Ghent 1994
- Voss 1912 H. Voss, 'Vermeer van Delft und die Utrechter Schule', *Monatshefte für Kunstwissenschaft* V (1912), pp. 79-83
- De Vries 1841 J. de Vries, *Beschrijving der schilderijen en zeldzaamheden op het stadhuis der stad Amsterdam aanwezig*, Amsterdam 1841
- De Vries 1879 R.W.P. de Vries, *De blijde inkomsten van vorstelijke personen in Amsterdam, van de zestiende tot de negentiende eeuw*, Amsterdam 1879
- De Vries 1883 A.D. de Vries, 'Aantekeningen naar aanleiding van Rembrandt's etsen', *Oud Holland* I (1883), pp. 292-310
- De Vries 1885 A.D. de Vries, 'Biografische aantekeningen betreffende voornamelijk Amsterdamsche schilders, plaatsnijders, enz. en hunne verwanten', *Oud Holland* III (1885), pp. 55-80
- De Vries 1886 A.D. de Vries, 'Biografische aantekeningen betreffende voornamelijk Amsterdamsche schilders, plaatsnijders, enz. en hunne verwanten', *Oud Holland* IV (1886), pp. 295-304
- De Vries 1975 L. de Vries, 'Gerard Houckgeest', *Jahrbuch der Hamburger Kunstsammlungen* XX (1975), pp. 25-56
- De Vries 1982 L. de Vries, *Wybrand de Geest: 'De Friessche adelaar': portretschilder in Leeuwarden 1592 - c. 1661: met een catalogus van zijn werk in het Fries Museum*, Leeuwarden 1982
- Vries/Kirmse 1974 O. Vries and R. Kirmse, 'Das Geschlecht Hanecroth: Schicksale einer Offiziersfamilie in Moers und in Friesland', *Kreis Moers Jahrbuch* 1974, pp. 82-96
- De Vrij 1995 M.R. de Vrij, 'Twee merkwaardige landschappen van Guiliam Dugardyn, een vroeg zeventiende-eeuwse schilder', *Antiek* XXX (1995), no. 5, pp. 131-35
- Vrijland 1989 C.W.D. Vrijland, 'De Beek', *Haerlem Jaarboek* 1989, pp. 68-85
- Vroom 1945 N.R.A. Vroom, *De schilders van het monochrome banketje*, Amsterdam 1945
- Vroom 1980 N.R.A. Vroom, *A modest message as intimated by the painters of the 'monochrome banketje'*, 2 vols., Schiedam 1980
- Waagen 1854 G.F. Waagen, *Treasures of art in Great Britain: being an account of the chief collections of paintings, drawings, sculptures, illuminated mss., &c. &c.*, 3 vols., London 1854
- De Waard 2000 F. de Waard, *Over tweelingen gesproken*, Soesterberg 2000
- Wagenaar I-IV, 1760-88 J. Wagenaar, *Amsterdam in zyne opkomst, aanwas, geschiedenissen, voorregten, koophandel, gebouwen, kerkenstaat, scholen, schutterye, gilden en regeeringe*, 4 vols., Amsterdam 1760-88 (I, 1760; II, 1765; III, 1767; IV, 1788)
- Walford 1991 E.J. Walford, *Jacob van Ruisdael and the perception of landscape*, New Haven/London 1991
- Wallert 1998 A. Wallert, 'A note on technical aspects of prints and paintings of Hercules Segers', in Roy/Smith 1998, pp. 150-54
- Wallert 2006 A. Wallert, 'Twee helden van het vaderland', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIV (2006), pp. 196-201
- Wallert 2007 A. Wallert, 'A peculiar emblematic still-life painting from Johannes Torrentius', *Art Matters* IV (2007), pp. 54-66
- Walpole 1862 H. Walpole, *Anecdotes of painting in England: also a catalogue of engravers who have been born or resided in England, collected by the late George Vertue*, 3 vols., London [1862]
- Walsh 1971 J. Walsh Jr, *Jan and Julius Porcellis: Dutch marine painters*, diss., Columbia University, New York 1971; Ann Arbor 1989
- Walsh 1974 J. Walsh Jr, 'The Dutch marine painters Jan and Julius Porcellis', *The Burlington Magazine* CXVI (1974), pp. 653-62, 734-45
- Walsh 1985 A. Walsh, *Paulus Potter: his works and their meaning*, diss., Columbia University, New York 1985; Ann Arbor 1989
- Walvis 1714 I. Walvis, *Beschryving der stad Gouda*, Leiden 1714
- Wansink 1987 C.J.A. Wansink, 'Some history and genre paintings by Willem van der Vliet', *Hoogsteder-Naumann Mercury* VI (1987), pp. 3-10
- Wardle 1985 P. Wardle, 'Seventeenth-century silk lace in the Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXIII (1985), pp. 207-25
- Wardle 2003 P. Wardle, "'Wrought with cuttwerke": een stel 17de-eeuwse textilia', *Bulletin van het Rijksmuseum* LI (2003), pp. 337-57
- Warsaw 1996 J. Kilian et al., *Caravaggio: zlozenie do grobu arcydzielo Pinakoteki Watykanskiej: różne oblicza Caravaggionizmu; wybrane obrazy z Pinakoteki Watykanskiej i zbiorów polskich*, Warsaw (Muzeum Narodowe w Warszawie) 1996
- Washington 1990 A.K. Wheelock Jr et al., *Anthony van Dyck*, Washington (National Gallery of Art) 1990-91
- Coll. cat. Washington 1995 A.K. Wheelock Jr, *Dutch paintings of the seventeenth century: the collections of the National Gallery of Art; systematic catalogue*, Washington 1995
- Washington-The Hague 1995 A.K. Wheelock Jr et al., *Johannes Vermeer*, Washington (National Gallery of Art), The Hague (Mauritshuis) 1995-96
- Washington etc. 1980 A. Blankert et al., *God, saints & heroes: Dutch painting in the age of Rembrandt*, Washington (National Gallery of Art), Detroit (Institute of Arts), Amsterdam (Rijksmuseum) 1980-81
- Washington etc. 1989 S. Slive et al., *Frans Hals*, Washington (National Gallery of Art), London (Royal Academy of Arts), Haarlem (Frans Halsmuseum) 1989-90
- Washington etc. 2004 A.K. Wheelock Jr et al., *Gerard ter Borch*, Washington (National Gallery of Art), Detroit (Institute of Arts), Amsterdam (Rijksmuseum) 2004-05
- Wassenbergh 1934 A. Wassenbergh, *L'art du portrait en Frise au seizième siècle*, Leiden 1934
- Wassenbergh 1948 A. Wassenbergh, *De portretkunst in Friesland in de 17de eeuw*, The Hague 1948
- Wassenbergh 1967 A. Wassenbergh, *De portretkunst in Friesland in de zeventiende eeuw*, Lochem 1967
- Weisbach 1928 W. Weisbach, 'Der sogenannte Geograph von Velazquez und die Darstellungen des Demokrit und Heraklit', *Jahrbuch der Preussischen Kunstsammlungen* XLIX (1928), pp. 141-58

- Weisner 1963 U. Weisner, *Moyses van Uytenbroeck: Studien und kritischer Katalog seiner Gemälde und Zeichnungen*, diss., University of Kiel 1963
- Weisner 1964 U. Weisner, 'Die Gemälde des Moyses van Uytenbroeck', *Oud Holland* LXXIX (1964), pp. 189-228
- Weissman 1904 A.W. Weissman, 'Het geslacht de Keyser', *Oud Holland* XXII (1904), pp. 65-91
- Welcker 1933 C.J. Welcker, *Hendrick Avercamp 1585-1634, bijgenaamd 'De stomme van Campen' en Barent Avercamp 1612-1679*, Zwolle 1933
- Welcker 1953 A. Welcker, 'Gerryt (Gerard) van der Horst of Gerhard Horst 1581/2 Rheinbach - Kampen 1629', *Oud Holland* LXVIII (1953), pp. 24-47
- Welcker 1979 C.J. Welcker, *Hendrick Avercamp 1585-1634, bijgenaamd 'de stomme van Campen' en Barent Avercamp 1612-1679: 'schilders tot Campen'*, ed. D. Hensbroek-van der Poel, Doornspijk 1979 (ed. princ. 1933)
- Werner I-II, 1906-08 H.M. Werner, *Geldersche kasteelen beschreven en afgebeeld: historie – oudheidkunde – genealogie*, 2 vols., Zutphen 1906-08
- Westermann 1996 M. Westermann, *The art of the Dutch Republic 1585-1718*, London 1996
- Westermann 1999 M. Westermann, 'Fray en Leelijck: Adriaen van de Venne's invention of the ironic grisaille', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* L (1999), pp. 221-57
- Van de Wetering 1976 E. van de Wetering, 'Leidse schilders achter de ezels', in Leiden 1976, pp. 19-31
- Van de Wetering 1997 E. van de Wetering, *Rembrandt: the painter at work*, Amsterdam 1997
- Wheelock 1975 A.K. Wheelock, 'Gerard Houckgeest and Emanuel de Witte: architectural painting in Delft around 1650', *Simiolus* VIII (1975-76), pp. 167-85
- Wheelock 1977 A.K. Wheelock, *Perspective, optics and Delft artists around 1650*, New York/London 1977
- Wheelock 1995a A.K. Wheelock, 'Vermeer of Delft: his life and his artistry', in Washington-The Hague 1995, pp. 13-29
- Wheelock 1995b A.K. Wheelock, *Vermeer & the art of painting*, New Haven/London 1995
- White 1982 C. White, *The Dutch pictures in the collection of Her Majesty the Queen*, Cambridge 1982
- Wichmann 1923 H. Wichmann, *Leonaert Bramer: sein Leben und seine Kunst*, Leipzig 1923
- Wiessner 1967 G. Wiessner (ed.), *Festschrift für Wilhelm Eiler*, Wiesbaden 1967
- Wijn 1943 J.W. Wijn, *Het beleg van Haarlem*, Amsterdam 1943
- Wijnman 1930 H.F. Wijnman, 'Nieuwe gegevens omtrent den schilder Lambert Jacobsz., I', *Oud Holland* XLVII (1930), pp. 145-57
- Wijnman 1934 H.F. Wijnman, 'Nieuwe gegevens omtrent den schilder Lambert Jacobsz., II', *Oud Holland* LI (1934), pp. 141-55
- Willemsen 2000 A. Willemsen, 'Images of toys: the culture of play in the Netherlands around 1600/Speelgoed in beeld: de speelcultuur in de Nederlanden rond 1600', in Haarlem-Antwerp 2000, pp. 61-72
- Van der Willigen 1866 A.P. van der Willigen, *Geschiedkundige aantekeningen over Haarlemsche schilders en andere beoefenaren van de beeldende kunsten, voorafgegaan door eene korte geschiedenis van het schilders- of St. Lucas Gilde aldaar*, Haarlem 1866
- Van der Willigen 1870 A.P. van der Willigen, *Les Artistes de Harlem: notices historiques avec un précis sur la gilde de St. Luc*, Haarlem/The Hague 1870
- Van der Willigen/Meijer 2003 A. van der Willigen and F.G. Meijer, *A dictionary of Dutch and Flemish still-life painters working in oils, 1525-1725*, Leiden 2003
- Willis 1911 F.C. Willis, *Die niederländische Marinemalerei*, Leipzig [1911]
- De Winkel 1995 M. de Winkel, "'Eene der deftigste dragten": the iconography of the *tabbaard* and the sense of tradition in Dutch seventeenth-century portraiture', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XLVI (1995), pp. 145-67
- De Winkel 1998 M. de Winkel, 'The interpretation of dress in Vermeer's paintings', in Gaskell/Jonker 1998, pp. 327-39
- Winkler 1924 F. Winkler, *Die altniederländische Malerei: die Malerei in Belgien und Holland von 1400-1600*, Berlin 1924
- De Wit 1958 C. de Wit, 'De ikonographie van Prins Maurits', *Mededelingen Gemeentemuseum Den Haag* XIII (1958), pp. 15-37
- Wolleswinkel 1987 E.J. Wolleswinkel, 'De staatsie-portretten van het echtpaar Hem-Vos', *De Nederlandsche Leeuw* CIV (1987), cols. 394-401
- Wolleswinkel 1993 E.J. Wolleswinkel, 'De portretcollectie Pauw van Wieldrecht op "Broekhuizen" te Leersum, dl. I', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XLVII (1993), pp. 147-74
- Wolleswinkel 1994 E.J. Wolleswinkel, 'De portretcollectie Pauw van Wieldrecht op "Broekhuizen" te Leersum, dl. 2', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XLVIII (1994), pp. 108-37
- Wortel 1943 T.P.H. Wortel, "'Nicales van de Heck, van 't Gheslacht van Marten Hemskerck'", *Oud Holland* LX (1943), pp. 44-59, 128-43
- Wuestman 2005 G. Wuestman, 'Het familje boeckje van Pieter Boudaen Courten (1594-1668): memoires van een geportretteerde', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIII (2005), pp. 19-61
- Wuhrmann 1995 S. Wuhrmann, 'À propos de la Joyeuse Compagnie', in Golay 1995, pp. 152-57
- Coll. cat. Wuppertal 1985 E. Rowedder, *Niederländische Malerei des 17. Jahrhunderts aus dem Von der Heydt-Museum Wuppertal*, 1985
- Wurfbain 1981 M.L. Wurfbain, 'Van Goyen: the Leyden years', in Amsterdam-Bremen 1981, pp. 15-27
- Von Wurzbach I-III, 1906-11 A. von Wurzbach, *Niederländisches Künstler-Lexikon*, 3 vols., Leipzig-Vienna 1906-11 (I, 1906; II, 1910; III, 1911)
- Coll. cat. Würzburg 1986 V. Hoffmann and K. Koppe (eds.), *Gemäldekatalog Martin von Wagner Museum der Universität Würzburg*, 1986
- Van der Wyck et al. 1989 H.M.W. van der Wyck, W.T. Kloek and J.W. Niemeijer, *De kasteeltekeningen van Roelant Roghman*, 2 vols., Alphen aan den Rijn 1989
- Yamaguchi etc. 1994 E. de Jongh et al., *Faces of the Golden Age: seventeenth-century Dutch portraits*, Yamaguchi (Prefectural Museum of Art), Kumamoto (Prefectural Museum of Art), Tokyo (Station Gallery), Rotterdam (Kunsthal) 1994-95 (Japanese text, with English supplement)
- Ydema 1991 O. Ydema, *Carpets and their datings in Netherlandish paintings 1540-1700*, Zutphen 1991
- Zandvliet 1998 K. Zandvliet, *Mapping for money: maps, plans and topographic paintings and their role in Dutch overseas expansion during the 16th and 17th centuries*, Amsterdam 1998
- Van Zanten 1999 M.M. van Zanten, *Orgelluiken, traditie en iconografie: de Nederlandse beschilderde orgelluiken in Europees perspectief*, Zutphen 1999
- Zeedijk 2003 T. Zeedijk, "'Tot voordeel en genoegen": de collectie van Gerrit van der Pot van Groeneveld', thesis, University of Utrecht 2003
- Zeedijk 2007 T. Zeedijk, "'Tot voordeel en genoegen": de schilderijenverzameling van Gerrit van der Pot van Groeneveld', *Bulletin van het Rijksmuseum* LV (2007) (forthcoming)
- Van 't Zelfde 1999 R. van 't Zelfde, 'Herman Jansz. Breckerveld (1595/96-1673), een veelzijdig ambachtsman', thesis, University of Leiden 1999

Rijksmuseum painting catalogues

1801

C.S. Roos, 'Beknopte Beschryving van de Nationale Kunst-Gallery, benevens die der voortreffelyke Oranje-zaal, op het Huys in 't Bosch, bij den Haag', 1801;

transcr. in E.W. Moes and E. van Biema, *De Nationale Konst-Gallery en het Koninklijk Museum*, Amsterdam 1909, pp. 47-53

1809

[C. Apostool], *Catalogus der schilderijen, oudheden, enz. op het Koninklijk Museum te Amsterdam*

1816, 1818, 1819, 1821, 1825

[C. Apostool], *Catalogus der schilderijen, oudheden, enz. op 's Rijks Museum te Amsterdam berustende/Catalogue des tableaux exposés au Musée du Royaume des Pays-Bas, dans la ville d'Amsterdam*

1827, 1828, 1830, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837

[C. Apostool], *Aanwijzing der schilderijen, berustende op 's Rijks Museum te Amsterdam/ Notice des tableaux exposés au Musée du Royaume des Pays-Bas à Amsterdam*

1838, 1839, 1840, 1841, 1843, 1846

[C. Apostool], *Aanwijzing der schilderijen, berustende op 's Rijks Museum te Amsterdam/ Description des tableaux, qui constituent le Musée du Royaume des Pays-Bas à Amsterdam*

1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1853, 1855

[C. Apostool], *Aanwijzing der schilderijen, berustende op het Rijks Museum te Amsterdam/ Description des tableaux déposés au Musée Royal des Pays-Bas, à Amsterdam*

1858, 1859, 1864, 1866, 1870, 1872, 1876

[P.L. Dubourcq], *Beschrijving der schilderijen op 's Rijks Museum te Amsterdam met fac simile der naamteekens/Notice des tableaux du Musée d'Amsterdam, avec fac-simile des monogrammes*

1880

[J.W. Kaiser], *Beschrijving der schilderijen van het Rijksmuseum te Amsterdam, met historische aantekeningen en facsimilés der naamteekens*

1881

[J.W. Kaiser], *Tweede vervolg van de Beschrijving der schilderijen van het Rijksmuseum te Amsterdam, met historische aantekeningen en facsimilés der naamteekens*

1885, 1886

A. Bredius, *Catalogus van het Rijks-Museum van schilderijen te Amsterdam: Geïllustreerd met 50 platen geteekend door C.L. Dake/ Catalogue des tableaux du 'Rijks-Museum': Illustré par 50 gravures, dessins de C.L. Dake*

1887, 1888, 1891, 1897, 1901

A. Bredius, *Catalogus van het Rijks-Museum van schilderijen/ Catalogue des peintures du Musée de l'Etat à Amsterdam*

1903

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam*

1904

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue des tableaux, miniatures, pastels, dessins encadrés, etc. du Musée de l'Etat à Amsterdam*

1905

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the Pictures, Miniatures, Pastels, Framed Water Colour Drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam*

1907

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam: Met supplementen*

1908

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam: Met drie supplementen*

1909

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam: Met supplement*

1910

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the Pictures, Miniatures, Pastels, Framed [Water Colour] Drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam: With Supplement*

1911

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue des tableaux, miniatures, pastels, dessins encadrés, etc. du Musée de l'Etat à Amsterdam: Avec supplément*

1912

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam: Met supplement*

1914

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the Pictures, Miniatures, Pastels, Framed Water Colour Drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam: With 2 Supplements*

1918

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam: Met supplement*

1920

[B.W.F. van Riemsdijk], *Katalog der Gemälde, Miniaturen, Pastelle, eingerahmten Zeichnungen u.s.w. im Reichsmuseum zu Amsterdam*

1926

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam*

1927

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the Pictures, Miniatures, Pastels, Framed Water Colour Drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam*

1934

[B.W.F. van Riemsdijk, F. Schmidt-Degener and D.C. Röell], *Catalogus der schilderijen, pastels, miniaturen, aquarellen tentoongesteld in het Rijksmuseum te Amsterdam*

1948

[D.C. Röell], *Catalogus van de tentoongestelde schilderijen: Rijksmuseum Amsterdam*

1950

*Abridged Catalogue of the Paintings Exhibited in the Rijksmuseum, Amsterdam/
Catalogue sommaire des tableaux exposés dans le Rijksmuseum, Amsterdam*

1951

[A. van Schendel], *Catalogus van de tentoongestelde schilderijen, pastels en aquarellen:
Rijksmuseum Amsterdam*

1955

*Abridged Catalogue of the Paintings, Watercolours and Pastels Exhibited in the
Rijksmuseum, Amsterdam/Catalogue sommaire des tableaux, aquarelles et
pastels exposés dans le Rijksmuseum Amsterdam/Kurzes Verzeichnis der
Gemälde, Aquarelle und Pastelle ausgestellt im Rijksmuseum Amsterdam*

1956

[D.C. Röell], *Catalogus van de tentoongestelde schilderijen, pastels en aquarellen*

1960

[A. van Schendel], *Catalogue of Paintings Rijksmuseum Amsterdam*

1976

P.J.J. van Thiel et al., *All the Paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam:
A Completely Illustrated Catalogue*

1992

P.J.J. van Thiel et al., *All the Paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam:
First Supplement 1976-1991*